

SANDVIK

Sandvik Rock Processing

SANDVIK Rock Processing
1103 Budapest, Gyömrői út 31.
Tel.: 1/431-2762, Fax: 1/431-2760;
E-mail: janos.mizser@sandvik.com

SANDVIK ELJÁRÁSOK a KŐ- és KAVICSBÁNYÁSZATBAN, valamint az ÉPÍTŐIPAR és a RECYCLING területén

Kőbányászati komplett és résztechnológiák:

- adagolás (elsődleges, másodlagos)
- meddőleválasztás
- osztályozás (durva és finom)
- törés (elsődleges, másodlagos, harmadlagos)
- speciális eljárások (porvédelem, mosás stb.)

Újrafeldolgozási technológiák:

- építőipari hulladékok feldolgozása

Sandvik berendezések

(Svedalában, Chauny-ban gyártva):

- Vibrációs adagoló berendezések
- Egyingás pófástörők
- Vízszintes tengelyű röpitőtörők (elsődleges, másodlagos, recycling)
- Függőleges tengelyű röpitőtörők
- Hydrocone kúpostörők (hidraulikus résállítással, számítógép vezérléssel)
- Előleválasztó sziták
- Végosztályozó sziták (nedves, száraz)

Szolgáltatások:

- technológiai és kiviteli tervezés
- egyedi gépszállítás
- komplett üzem kivitelezés
- hazai raktárról való alkatrész-kiszolgálás
- teljeskörű szervizszolgáltatás és szaktanácsadás

Főbb termékeink

- **Törés, osztályozás** (természetes kőzetek, beton- és építési törmelék feldolgozása)
 - Fixen telepített törőberendezések (pofás, kúpos, röpítő)
 - Osztályozó berendezések, sziták különböző teljesítményre és szemcseméretre
 - Lánctalpas (dízel-hidraulikus) mobil (Nordberg LT, ST sorozat) és gumikerekes (Nordberg NW) félmobil (hálózati vagy generátoros megtáplálású) törő- és szitaberendezések
- **Szitabetétek, malombélések, kopóelemek** (Trellex termékek)
 - Száraz vagy nedves osztályozáshoz gumi vagy poliuretán szitabetétek
 - Örlőmalmok korszerű gumibélése
 - Bunkerek/silók, betonkeverők, anyagátadási felületek védelme: kopásálló gumi-, poliuretán- és kerámia betétes elemek; betapadás csökkentő műanyag lemezek
 - Szállítószalag anyagátadási helyekre ütköző gerendák
 - Gumi zagytömlők
 - Heveder tisztítók

METSO MINERALS (HUNGARY) KFT.
 1146 BUDAPEST, HUNGÁRIA KÖRÚT 162.

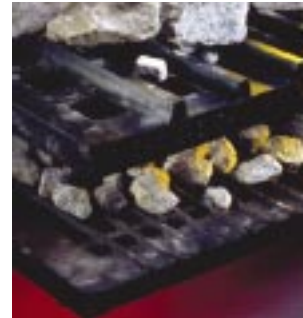
Telefon: 1-471-9201, 06-20-9514-799

Fax: 1-471-9200

e-mail: laszlo.gaszner@metso.com

• Ömlesztett anyagok szállítása

- Textilbetétes és nagy szakítószilárdságú Trelamid hevederek
- Speciális hóálló, olajálló és élelmiszeripari hevederek
- Kazettás hevederek (Flexowell, Pocketlift), amelyek képesek akár 90°-os szögben is szállítani

• Zagyszivattyúk: centrifugál és tartályos típusok (fém és/vagy gumival borított kopórésszel)

Az új berendezések értékesítésén és szervizelésén túlmenően használt gépek forgalmazásával is foglalkozunk.

KOMPLETT KŐ- ÉS KAVICSFELDOLGOZÓ RENDSZEREK TERVEZÉSE ÉS GYÁRTÁSA

- szállítószalagok
- kavicsmosók
- homokmosók
- rezgőadagolók
- osztályozó berendezések
- víztelenítősiták
- elevátorok
- mágnesszalagok
- törőberendezések

3B HUNGÁRIA KFT.
 8900 Zalaegerszeg, Wlassics Gyula u. 13.
 Tel.: +36 92/549-033; +36 92/549-034
 Fax: +36 92/549-021
 E-mail: info@3bhungaria.hu
 www.3bhungaria.hu

1. kép: Selmecebánya címere a jogkönyvben

2. kép: A címer az 1934-es céltáblán

3. kép: Selmecebánya jelenleg használt címere

SZEMÁN ATTILA 1985-ben végzett a Szegedi József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán, mint magyar-történelem szakos középiskolai tanár és régész. Az egyetem elvégzése után a Központi Bányászati Múzeumban helyezkedett el, s jelenleg is ott dolgozik. Elsősorban a bányászattörténet tárgyi anyagával foglalkozik. Publikációi bányászati heraldikából és numizmatikából, a bányászat különböző munkaeszközeiről, dísz tárgyairól, ruháiról jelentek meg.

GŐZTECHNIKA KFT.

spirax/sarco

gőzrendszerek

GARINIAVAL

a gyorsgőzfejlesztőtől a nagykazánig.
Rendszerek–szerelvények–szerviz
www.goztechnika.hu 62/553-950
6724 Szeged, Vértói út 18/c

h+s
Hutter+Schrantz
Hungária Kft.

Termékeink:

- Feszítőperemes fém és műanyag rosták
- Műanyag rosta/rendszerek (CLIP-TEC, UNIPLANK, UNISTEP Vibro-Elastic, Síkrosta)
- Hárfa rosták, présheszített rosták, perforált lemezek
- Ipari drótszövet (vibrátor fonatok) osztályozó gépekhez, magas kopás- és rezgésálló rugóacélból, rozsdamentes kivitelben is
- Allgaier szitabetétek javítása, felújítása
- Hullámrácsok tetszőleges rácsosztással, jól hegeszthető anyagból, rozsdamentes kivitelben is
- Műszaki szövetek, szítaszövetek 0,04 mm-től rozsdamentes, rugóacél, horganyzott és szénacél anyagokból
- Szúnyoghálók szélein szegett, szőtt kivitelben (barna, fehér, szürke, zöld színekben; 1,0; 1,2; 1,5 m széles tekercsekben)
- Vadhálók tűzi horganyzott kivitelben
- Kerítéselemek, kerítésmezők

3000 Hatvan–Nagygyombos

Tel./Fax: 06-37/341-231; 06-37/540-213

Mobil: 06-20/3131-612

E-mail: hutter@h-s.hu Weboldalunk: www.h-s.hu

BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI LAPOK

Kohászat

138. évfolyam
2005/4. szám

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület lapja.

Alapította Péch Antal 1868-ban.

TARTALOM

Az OMBKE 94. Küldöttgyűlése	2
<i>94th Delegate Assembly of OMBKE</i>	
Dr. Bognár László: A Dunaújvárosi Főiskola bemutatása	31
<i>Introducing the Technical College of Dunaujváros</i>	
Shushil Trikha: A privatizált Dunaferr Rt. bemutatkozása	32
<i>The Dunaferr Corp. after privatisation</i>	
Dr. Vitális György: 70 éve emelkedett műegyetemi rangra a soproni Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola	34
<i>The Mining and Forestry Engineering College of Sopron gained the university title 70 years ago</i>	
Károly Ferenc: Árpád-házi Szt. Kinga és a bányászat, kiegészítés dr. Szalai László cikkéhez	38
<i>Contribution to the article of dr. L. Szalai about Princess Saint Kinga and the mining</i>	
Szemán Attila: Újabb keletű tévedések a selmeci hagyományok területén	51
<i>Two new mistakes in the tradition of Selmec</i>	
Köszönetnyilvánítás	30
Helyreigazítás	27
Egyesületi ügyek	41
Budai László	49
Répási Gellért	50
Hazai hírek	37, 40, 46, 49
Külföldi Hírek	25, 48

Bányászati és Kohászati Lapok BÁNYÁSZAT

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő utca 68. IV. em. 409. **Postacím:** 8301 Tapolca – Pf. 17.

Felelős szerkesztő: Podányi Tibor (tel.: 30-2955-718) e-mail: bkl.banyaszat@axelero.hu

A szerkesztőbizottság tagjai: Bagdy István (szerkesztő), dr. Csaba József (olvasószerkesztő), G. Molnár Ferencné (szerkesztő), dr. Gagyí Pálffy András (hírszerkesztő), Antal István, dr. Dovrtel Gusztáv, Erdélyi Attila, dr. Földessy János, Gyórfi Géza, dr. Horn János, Jankovics Bálint, Kárpáty Erika, Lívó László, Lois László, Mara Márta-Éva, dr. Mizser János, dr. Sümegi István, dr. Szabó Imre, Szilágyi Gábor, dr. Tóth István, dr. Turza István, Vajda István

HU ISSN 0522-3512

Bányászati és Kohászati Lapok KOHÁSZAT

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő utca 68. IV. em. 409. Telefon: 201-2011 **Levélcím:** 1371 Budapest, Pf. 433 vagy kohaszat@mtesz.hu

Felelős szerkesztő: dr. Verő Balázs

A szerkesztőség tagjai: dr. Búzáné dr. Dénes Margit, dr. Dobránszky János, dr. Fauszt Anna, Hajnal János, Harach Walter, dr. Juhász Attila, dr. Klug Ottó, Lengyelne Kiss Katalin, Szende György, dr. Takács István

HU ISSN 0005-5670

Bányászati és Kohászati Lapok KŐOLAJ ÉS FÖLDGÁZ

– Hungarian Journal of Mining and Metallurgy OIL AND GAS

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Csalogány u. 3/B **Postacím:** 1502 Budapest, Pf. 22. Telefon: (1) 201-8083 e-mail: montanpress@axelero.hu

Címlapfotó: A Dunaújvárosi Főiskola épülete az 1950-es években.

Felelős szerkesztő: Dallos Ferencné

Szerkesztő: Cseri Tivadar

Szerkesztőbizottság: dr. Bodoky Tamás, dr. Csákos Dénes, dr. Ferenczy László, Hoznek István, Kelemen József, dr. Meidl Antal, dr. Nagypataki Gyula, dr. Németh Ede, id. Ősz Árpád, Paczuk László, dr. Pápay József, dr. Szarka László, dr. Takács Gábor, dr. Tóth János, Turkovich György, Udvardi Géza, Verő László,

HU ISSN 0572-6034

A lapszámot összeállította: Podányi Tibor

Kiadja: az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, Budapest, II., Fő utca 68. Telefon: 1-201-7337

Felelős kiadó: dr. Tolnay Lajos elnök

Nyomdai előkészítés: Eperné Mankovics Erzsébet

Nyomdai munkák: Press+Print Lapkiadó és Nyomdaipari Kft. Kiskunlacháza

Megjelenik: 2005. augusztus 23.

Belső terjesztésre, kereskedelmi forgalomba nem kerül.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület

94. küldöttgyűlése

(Dunaújváros, 2005. május 20.)

A küldöttgyűlés helyszíne a Dunaújvárosi Főiskola nagy előadóterme volt, mely a 11 órai kezdésig zsúfolásig megtelt a bányász-kohász egyenruhás résztvevőkkel. Az érkezőket a bejáratnál a főiskolai diákok fogadták, akik a szervezésben igen nagy részt vállaltak. Az előadótermet az egyesület és a szakosztályok zászlói díszítették.

Regisztráció

A küldöttgyűlés elnökségében *dr. Tolnay Lajos* elnök, *Kovacsics Árpád* főtitkár, *dr. Lengyel Károly* főtitkárhelyettes, *dr. Gagyi Pálffy András* ügyvezető igazgató, *dr. Bognár László* a Dunaújvárosi Főiskola főigazgatója, *dr. Kálmán András* Dunaújváros polgármestere, országgyűlési képviselő, *Sushil Trikha* a DUNAFERR Rt. vezérigazgatója és *Rabi Ferenc* a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke foglaltak helyet.

Nemzeti Himnuszunk eléneklése után *dr. Tolnay Lajos* köszöntötte a küldöttgyűlés résztvevőit, ezen belül tiszteleti tagjainkat, a főiskolai hallgatókat, pártoló tagvállalataink vezetőit, a megjelent országgyűlési képviselőket, a hatóságok-, az egyetem és főiskola-, társ-

A küldöttgyűlés elnöksége

egyesületeink, és partner társadalmi szervezeteink képviselőit, a meghívott vendégeket. Külön is köszöntötte az elnökségben helyet foglaló vendégeket, továbbá *William Ernst* urat, a DUNAFERR Rt. termelési vezérigazgató helyettesét, valamint *dr. Simon Kálmán* tiszteleti tagunkat, aki a küldöttgyűlés idején ünnepelte 85. születésnapját. Megállapította, hogy a küldöttgyűlés határozatképes (a joggal bíró 220 küldött közül 134 fő regisztráltatta magát, az összes résztvevő száma 244 volt).

A küldöttgyűlés egyhangú szavazással megválasztotta a küldöttgyűlés szakosztályok által javasolt tisztségviselőit:

A szavazatszámoló bizottság vezetője: *Dani Bálint Tibor* anyagmérnök hallgató; tagjai: *Harkai Zsolt* kohómérnök hallgató, *Molnár Péter* anyagmérnök hallgató.

A határozatszövegező bizottság elnöke: *Huszár László* okl. bányamérnök; tagjai: *Csurgó Lajos* okl. kohómérnök, *dr. Farkas Péter* okl. kohómérnök, *Jármái Gábor* okl. olajmérnök, *Morvai Tibor* okl. bányagépészmérnök, *dr. Tóth István* okl. bányamérnök, tiszteleti tag, *Demeter Lajos* okl. kohómérnök.

Jegyzőkönyvvezető: *Gombár Jánosné* szervező titkár; jegyzőkönyv hitelesítő: *Molnár István* okl. kohómérnök és *Dallos Ferencné* okl. gépészmérnök.

A küldöttgyűlés egyhangú szavazással elfogadta az írásban előre kiküldött napirendet:

Elnöki megnyitó, köszöntések

Főtitkári beszámoló, közhasznúsági jelentés

Az Ellenőrző Bizottság beszámolója

Hozzászólások, indítványok

Tiszteleti tagok választása, kiütemetések átadása

Határozatok

Dr. Tolnay Lajos:

Tisztelt Küldöttgyűlés! Mint minden küldöttgyűlésen, most is megszólal a harangjáték. Előtte John Donne 17. századi angol költőtől idéznék: „Senki sem különálló sziget. Minden ember egy kontinens része, a szárazföld egy darabja. Ha egy göröngyöt mos el a tenger, Európa lesz kevesebb, éppúgy mintha egy hegyfokot mosna el. Minden halállal én leszek kevesebb; ezért hát sose kérdezd, kiért szól a harang: érted szól.” A sors tengerének a természet rendjével egyező, mégis kegyetlen hullámcsapása az elmúlt évben a „magyar bányászat és kohászat” nevű félszigetnek újabb darabjait ragadta magával. Velük nemcsak baráti körünk, egyesületünk lett kevesebb, hanem életünk, szakmánk és a magyarság is. Kérem, hogy állva tisztelegjünk emlékünek és kívánjunk utolsó Jó szerencsét!

(A jelenlévők néma felállással tisztelegtek az elhunytak emléke előtt, nevüket a harangjáték hangjai mellett *dr. Gagyi Pálffy András* ügyvezető igazgató olvasta fel, majd megszólalt a klopacska egyre halkuló hangja.)

Elhunyt társaink

Bányászati Szakosztály

Benyó István okl. bányamérnök
Bucsi József okl. bányamérnök
Dr. Botos László jogász
Csikós Gyula okl. bányamérnök
Csipe Imre okl. gépészmérnök
Doma István okl. bányamérnök
Eck Ferenc okl. bányagépészmérnök
Forintos Ottó bányaiipari technikus
Gácsi Varga János okl. villamosmérnök
Dr. Gyuranecz Vince okl. bányamérnök
Körtvélyesi Géza üzem mérnök
Dr. Ládai Jenő Tamás okl. bányamérnök
Lohrmann Ervin okl. bányamérnök
Lovas Károly okl. bányamérnök
Medve István bányaiipari technikus
Dr. Moldovai Viktor jogász, okl. könyvvizsgáló
Muhel Illés okl. bányamérnök
Nagy Imre építő üzem mérnök
Nagy István gépésztechnikus
Németh Sándor okl. könyvvizsgáló
Nemes Sándor okl. gépészmérnök
Dr. Orosz Elemér okl. bányamérnök
Dr. Pazgyera Pál okl. bányamérnök
Dr. Perschi Ottó okl. bányamérnök
Rutkai István bányaiipari technikus
Sűrű András Béla okl. bányamérnök
Dr. Szabó László okl. bányamérnök
Szalók Imre bányaiipari technikus
Szilvási Lajos okl. vegyész mérnök
Szűcs Ferenc villamosipari technikus
Tátrai József gépésztechnikus
Tókos Gyula okl. bányamérnök
Törőcsik István okl. bányamérnök
Varga Gábor villamosipari üzem mérnök

Varga Gusztáv okl. bányamérnök
Vas János munkavédelmi szaktechnikus
Zala Alfréd okl. bányamérnök

Kőolaj Földgáz és Vízbányászati Szakosztály

Baranyai Zoltán vegyipari gépésztechnikus
Buda Ernő okl. bányamérnök, tiszteleti tag
Cziczlavicz Lajos okl. olajmérnök
Varga József közgazdasági technikus
Dr. Pataki Nándor okl. általános mérnök
Pikó József okl. bányamérnök, geológus
Rác Dániel okl. olajmérnök

Vaskohászati Szakosztály:

Longa Elemér okl. könyvvizsgáló
Hrabovszky János okl. kohómérnök
Kállai Ernőné okl. vegyész mérnök
Kondoray Egon okl. kohómérnök
Nagy János okl. kohómérnök

Fémkohászati Szakosztály:

Brunner László fémipari technikus
Dr. Dézsi Lajos pszichológus
Kozár László okl. vegyész mérnök
Vendég József gépipari technikus

Öntészeti Szakosztály:

Frick Ottó gépipari technikus
Lantos István okl. kohómérnök, tiszteleti tag
Nagy Tamás okl. villamosmérnök
Schmidt Ottó okl. kohómérnök
Tibiássy Béla okl. kohómérnök

Egyetemi Osztály:

Dr. Horváth Zoltán okl. kohómérnök, tiszteleti tag
Dr. Nándori Gyula okl. kohómérnök, tiszteleti tag

Dr. Tolnay Lajos:

Tisztelt Küldöttgyűlés! Hivatalosan ma az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület a 94. küldöttgyűlését (közgyűlését) tartja. Sokan nem tudják, hogy ez csak sorszámozásában a 94-ik. Az 1892-ben tartott alakuló közgyűlést is számolva, valójában ma már a 105. közgyűlésünket tartjuk, mivel elődeink 11 rendkívüli közgyűlést nem láttak el sorszámmal. Idén több évfordulóról is megemlékezhetünk: 110 éve alakult meg az OMBKE Budapesti és a Salgótarjáni Osztálya és 50 éve alakult meg az egyesület Székesfehérvári és a Veszprémi Helyi Szervezete, valamint az Egyetemi Osztály.

60 éve, a világháborút követően, 1945. május 16-án alakult újjá egyesületünk *Faller Jenő* szervezésében. Az akkoriak közül hét személyt most is tagjaink között köszönhetünk: *Bányász Jánost*, *Horváth László Józsefet*, *Kassai Lajos* tiszteleti tagot, *dr. Kun Béla* tiszteleti tagot, *Pohl László* tiszteleti tagot, *dr. Szőke László* tiszteleti tagot és *Selmeci Béla* tiszteleti tagot, aki 67 éve tagja egyesületünknek. Mindnyájuknak kívánunk jó egészséget és hosszú életet!

270 éve, 1735. június 22-én létesítette a bécsi udvari kamara Selmezbányán a bányászati és kohászati tanintézetet, a Berg-Schola-t, ez a bányászati kohászati iskola, a későbbi Akadémia egyesületünk származási helye. Ide vezetnek gyökereink, innen erednek hagyományaink. Ma Miskolc, Sopron, Kassa, Leoben, Osztava, és Zólyom felsőfokú tanintézetei egyaránt a híres Selmezbányai Bányászati Akadémia, az ősi Alma Mater szellemi örökösének vallják magukat. Ezt 2001. november 30-án Kassán a felsőfokú tanintézetek dokumentumba is foglalták, amelyben elkötelezték magukat, hogy „munkásságukkal és működésükkel visszahozzák a Selmezbányai Akadémián uralkodó szellemet, hogy az egyesült Európa magas műveltségű, toleráns és szabad lelkű polgárait neveljék fel”.

Tegnap a városban megrendezett Szalamander-felvonuláson tanúi lehettünk annak, hogy szellemében Dunaújváros és a Dunaújvárosi Főiskola is a selmeci hagyományokat őrző és ápoló nagy család tagja. Bár a főiskolán belül a hagyományos kohászati szakmát tanuló diákok száma kicsi, bízunk abban, hogy a selmeci szel-

lem kisugárzása, a diákhagyományok ápolása beépül a főiskola minden polgárának életébe. A kedves invitáció mellett ez volt az egyik fő oka, hogy ebben az évben a küldöttgyűlésünk helyszínéül a Dunaújvárosi Főiskolát választottuk. Ma még a főiskola nem rendelkezik olyan külsőkkel, tágas aulával, nagy előadótermekkel és más létesítményekkel, mint sok más magyar egyetem. A reprezentatív infrastruktúrát azonban teljesen feledteti az a barátságos fogadtatás, az egyesületünkhöz ragaszkodó főiskolások lelkesedése, amit itt tapasztalhattunk. Ezúton is szeretném megköszönni a Főiskola vezetőinek, az egyesületünket támogató tanároknak, és kiemelten a főiskolás tagjainak a szervezést. A Főiskola előtt álló hatalmas fejlesztésekhez kívánunk sok sikert és örömet!

Dunaújváros egyesületünk szempontjából azért is fontos, mert 422 tagjával itt működik a legnagyobb helyi szervezetünk. Több mint tíz százalékát adja egész egyesületünk taglétszámának. Helyi szervezetünk háttérét a Dunaújváros létét is meghatározó Vasmű adja. Évek óta figyelemmel kísértük a DUNAFERR Rt. sorsát. Mindig is az volt a véleményünk, hogy a hazai vaskohászat meghatározó vállalata akkor lehet hosszú időre életképes, ha a nemzetközi porondon erővel rendelkező multinacionális cégcsoporthoz kapcsolódik. Ezért is látjuk sikeresnek az elmúlt évben lezajlott magánosítási folyamatot, mely a városnak is további perspektívákat jelenthet. Kívánjuk a Vasmű új vezetőinek, és az itt dolgozó szakembereknek, hogy érjenek el jelentős technikai és üzleti fejlődést!

Bízunk abban, hogy a DUNAFERR Rt., aki évtizedekig támogatta egyesületünk tevékenységét, továbbra is pártoló tagunk marad, és a jövőben is sikerül megtalálni azokat a lehetőségeket az együttműködésben, amelyek mind a DUNAFERR Rt, mind az OMBKE számára hasznosak.

Bízunk abban is, hogy Dunaújváros, melynek fejlődését a kohászat hosszú időn át elősegítette, tovább fejlődik és megőrzi szakmáink hagyományait és emlékeit.

Az elnöki megnyitó után **dr. Kálmán András**, Dunaújváros polgármestere szólalt fel:

Dunaújváros megyei jogú város önkormányzata nevében nagy tisztelettel köszöntöm az Egyesület közgyűlését. Városunk számára a kohászat nemcsak múlt, hanem jelen, hanem jövő is: úgy gondolom, hogy Dunaújváros léte még hosszú ideig a kohászat-hoz fog kötődni. Jelenleg is a DUNAFERR-nél dolgozik a város összes foglalkoztatott létszámának közel 50%-a, tehát a DUNAFERR minden szempontból meghatározó. Valamikor ez a város azért épült, mert úgy döntöttek, hogy itt, a Dunaparton fölépítenek egy acélipari kombinátot. A

Dr. Kálmán András

város fejlődése azóta is, minden évtizedben, valóban a DUNAFERR-hez volt köthető. Reményeink szerint a privatizációt követően az új tulajdonos, vállalatának megfelelően, nemcsak megőrzi a gyártókapacitásokat, hanem tovább is fejleszti azokat.

Engedjék meg, hogy személyesen is sok szeretettel köszöntsem Önöket. Az életemből 26 évet a DUNAFERR-nél töltöttem el és mind a mai napig tagja vagyok az OMBKE-nek. ... a szívem, a lelkem a kohászaté, és igyekszem figyelemmel kísérni, és teret nyitni mindannak a kezdeményezésnek, ami fontos, hogy megőrizze a bányász-kohász hagyományokat. Ennek megfelelően évekként ezelőtt kezdeményeztük, hogy a bányász-kohász fúvós-zenekarok találkozzanak augusztus 20-án Dunaújvárosban. Reméljük, hogy ez hagyomány lesz.

A rendszerváltást követően évente más és más bányász-kohász város vállalta a bányász-kohász ünnep, a Szent Borbála nap megrendezését. Ez a szép hagyomány az elmúlt években megszakadt. Amennyiben ezt a szakma, a szakmák támogatják, szeretnénk, ha évről-évre Dunaújváros rendezné a Szent Borbála napi bányász-kohász ünnepséget.

Nagy tisztelettel emlékezünk azokra az emberekre, akik a kohászat létrejöttében, megalapozásában Dunaújvárosban részt vettek. Ezért a család beleegyezésével a város önkormányzata úgy döntött, hogy a város-rehabilitációs programunkat *Borovszky Ambrusról*, az egykori Dunai Vasmű legendás vezérigazgatójáról nevezzük el. ... Természetesen szívesen emlékezünk mindazokra, akik sokat tettek a kohászat megőrzéséért. Így nagyon szívesen gondolunk, és nagyon gyakran van alkalmunk arra, hogy találkozzunk *Horváth István* elnök-vezérigazgató úrral, aki a rendszerváltást követően elévülhetetlen érdemeket szerzett abban, hogy a DUNAFERR-t mind a mai napig jó erőben, egészségben láthatjuk és szolgálhatja annak a több mint 9000 embernek a megélhetését, akik a kohászattól nemcsak megélhetést, hanem szakmát, szakmaszeretetet kaptak.

Azt kívánom Önöknek a mai tanácskozás során, hogy hányják-vessék meg a szakma problémáit, keressenek rá közös megoldást. Egyet ígérhetek, hogy Dunaújváros az Önök egyesülete, Önök szakmái mögött fog állni. Jó szerencsét!

Dr. Tolnay Lajos a kezdeményezéseit illetően, az egyesület támogatásáról biztosította a polgármestert, különös tekintettel a Szent Borbála nap rangjának visszaadására.

Ezután **dr. Bognár László**, a Dunaújvárosi Főiskola főigazgatója, majd **Sushil Trikha**, a

Dr. Bognár László

DUNAFERR Rt. vezérigazgatója köszöntötte a küldöttgyűlést. A jelenlévők nagy érdeklődésével kísérve a főigazgató úr rövid előadásban mutatta be a főiskolát, a vezérigazgató úr pedig a vasmű jelenlegi helyzetét és jövőjét. *(A két előadást, mint a küldöttgyűléshez szorosan nem kapcsolódó, de kiemelten fontos és tagságunk érdeklődésére számot tartó anyagokat jelen számunk 31–33. oldalain közöljük.)*

Sushil Trikha

Rabi Ferenc, a BDSz elnöke köszöntőjében elismeréssel szólt a több mint 100 éves OMBKE-ben felhalmozott szakmai tudásról, mely az értékesebb termékek előállításának záloga. Sajnos a hazai szénbányászatban a feltételek növekedést nem tettek lehetővé, újabb bányákat kellett bezárni, csak „ahol megépültek a kéntelenítő berendezések, Mátrai Erőmű, a Vértesi Erőmű Rt. területén, ott lesz a szénbányászatnak is jövője”. A szakszervezet ezen korlátok között próbálja a védhető munkahelyeket megőrizni, és ezen túlmenően mindent megtesz a kulturális, közösségi hagyományok megőrzéséért. Jelentős állami források biztosításáért küzd a bányászati múzeumokat összefogó soproni Központi Bányászati Múzeum és a bányász művelődési intézmények szövetsége részére. A BDSZ együttműködését ajánlott fel az OMBKE helyi szervezetei és a szakszervezet nyugdíjas és aktív helyi szervezetei között.

A magyar gazdaság szempontjából is meghatározónak minősítette Dunaújváros – a főiskola és a DUNAFERR –, valamint a bauxitbányászatot is magába foglaló alumíniumipar tevékenységét, jövőjét. Majd így fejezte be:

„Mi, szakszervezetek abban vagyunk érdekeltek, hogy ezek a sikerek meglegyenek, hogy a munkahelyek maradjanak meg, és abban vagyunk érdekeltek, hogy ebben a közös tevékenységben arra a szakmai tudásra, tapasztalatra, amely az OMBKE-ben megvan, támaszkodni tudjunk. Ezért kívánom mindenkinek, hogy jó egészségben élje meg a következő éveket is! Kívánom, hogy közös munkánkat kísérje jó szerencse!”

Dr. Tolnay Lajos ismertette, hogy a Magyar Bányászati Szövetség írásban köszöntötte a küldöttgyűlést, majd felkérte **Kovacsics Árpád** főtítkárt a választmány előre megküldött írásos beszámolójának szóbeli kiegészítésére.

Kovacsics Árpád:

Tisztelt Küldöttgyűlés, Tisztelt Elnök úr! A tavalyi miskolci tisztújító küldöttgyűlésünkön az Egyesület korábbi vezetősége újabb ciklusra kapott bizalmat, és ezt mi úgy értékeltük, hogy a meghirdetett célkitűzéseinket a tagság támogatja. Az elmúlt év tevékenységéről, ered-

ményeiről, eseményeiről, gondjairól és a jövő feladatairól az előre megküldött írásos anyag részletes tájékoztatót ad. Ez az írásos anyag a Választmány egyhangú véleményét tükrözi. Most csak néhány fontosabbnak ítélt témát szeretnék kiemelni mind az elvégzett munkáról, mind a jövő feladatairól.

Az Egyesület elmúlt évi tevékenysége összességében véleményünk szerint eredményes volt. A korlátozott anyagi lehetőségeink mellett is tartalmas egyesületi élet folyt. Az írásos anyagból is látható, hogy számos központi, helyi rendezvényt, tudományos konferenciát szerveztünk, melyen tagságunk széles köre vett részt. Helyi szervezeteink szakmai napokat, kirándulásokat, szakestélyeket, hagyományápoló rendezvényeket szerveztek. A résztvevők kellemesen emlékeznek vissza a legnagyobb rendezvényünkre, a miskolci Bányász-Kohász-Erdész Tá-

Kovacsics Árpád

lálkozóra. Következő ilyen rendezvényünk Egerben lesz, terveink szerint jövőre. Egyre több helyi szervezetünk tart megemlékezést Szent Borbála napján. Mint minden évben, tavaly is nagy számban vettünk részt a Selmeci Szalamander ünnepségen, amelyet egyre inkább a magyar bányászok és kohászok hagyományos ünnepének is tekinthetjük.

Az elmúlt évben is ugyanígy a küldöttgyűlésen jelentettem be, hogy sikerült a Bányászati és Kohászati Lapok megjelenését racionalizálni. Akkor került aláírásra a nyomdával a szerződés. Most már mind a három lapunk azonos nyomdában készül, jelentős költségmegtakarítással. Bebizonyosodott, hogy a lapok kérdésében az egyesület vezetősége jó úton halad, a kialakított rendszer működőképes. Voltak természetesen kisebb zökkenők, viták, tisztázandó kérdések, de ezeket, úgy érzem, megoldottuk. A jövőben a lapok egyenletes időközönként történő tervszerű megjelenését kell elsőrangú feladatunknak tekinteni.

Az elmúlt évben gazdálkodásunk is eredményes volt. Ehhez hozzájárult, hogy tagjaink nagy része lelkiismereti kérdésnek tekintette az egyéni tagdíjak befizetését. Sokan ajánlották fel az 1%-ot adójukból, ami 3,8 millió Ft bevételt eredményezett, és ez 20%-kal több mint az előző évben. Ezúton is megköszönjük a Választmány tagjai és a tagságunk támogatását. Működésünket alapvetően segítették a pártoló jogi tagjaink, melynek köszönhetően rendezvényeinket meg tudtuk tartani és az Egyesület szaklapjait meg tudtuk jelentetni. Külön is megemlítem a Nemzeti Civil Alapítvány és a Magyar Bányászati Hivatal pályázatán nyert mintegy 3,6 millió Ft-os támogatást.

Az Egyesület egyéni taglétszáma annak ellenére változatlan, hogy nagyon sokan a tényleges szakmai tevékenységüket nyugdíjazás miatt befejezték. Öröndetes, hogy 80 fővel növekedett az egyetemen, főiskolán tanuló tagjaink száma.

A jövőbeni feladatokról szeretnék pár gondolatot megemlíteni a küldöttgyűlés határozat-végrehajtásán felül, illetve azt kiemelve.

Első: Egyesületünk további létének alapvető feltétele, hogy a különböző szakosztályokban tevékenykedő tagok a közös selmeci szellemnek megfelelően, minél nagyobb mértékben működjenek együtt a közös egyesületi célok megvalósításában. Fel kell ismernünk, hogy a szakosztályok egymásra vannak utalva. Tehát a még időnként előbukkanó szakosztályi érdekeket is a közös egyesületi érdekek alá kell helyezni a jövő érdekében.

Másodikként: tudomásul kell vegyünk, hogy reálisan számolva, a jövőben sem bővülnek gazdasági lehetőségeink. Ezen gazdasági keretek között kell céljaink megvalósítását megteremteni. Ezt figyelembe véve kell munkánkat, működési módszereinket megszervezni, a helyi szervezetekben, szakosztályokban és az egyesületi ügyvezetésben egyaránt.

Harmadikként: Egyesületünk egyik legfontosabb feladatának kell, hogy tekintse, a kapcsolódó felsőfokú oktatási intézményekben tanuló fiatalok bevonását egyesületi életünkbe. A selmeci hagyományok megismerését és a végzést követően az egyesületi tagság fenntartását. Egyesületünk ifjúsági munkájának javítására tegnap hozott határozatot a Választmány, mely szerint az Ifjúsági Bizottságnak október 1-ig kell feladattervet készíteni e témakörrel kapcsolatban.

Negyedikként: tevékenységünkben és gazdálkodásunkban is racionális megoldásokat kell keresni. Ez nemcsak a költségekkel, hanem az egyesületi társadalmi munkára fordított idővel való ésszerű gazdálkodásra is vonatkozik.

Kérem a Tisztelt Küldöttgyűlést ebből fakadóan, hogy amikor a mai vita során az Egyesület vezetői számára határozatokat, határozati javaslatokat fognak adni, akkor olyan feladatokat jelöljenek ki, amelyek az adott körülmények között, az előbb felsorolt körülmények között, reálisan meg is oldhatóak.

Van még egy teljesen egyéni gondolatom – lehet, hogy még korai, de a nagyszerű dunaújvárosi, városi főiskolai fogadtatást, szíveslátást megtapasztalva –, gondoljuk végig, hogy a 2008. évi Bányász-Kohász-Erdész Találkozó milyen kitűnő helyszíne lenne Dunaújváros.

Kérem a Küldöttgyűlést, hogy a Választmány beszámolóját, a Közhasznúsági Jelentést és jelen szóbeli kiegészítésemet elfogadni szíveskedjék!

Götz Tibor, az Ellenőrző Bizottság elnöke a Bizottság által írásban előre kiküldött jelentéséhez a következő szóbeli kiegészítést tette:

Az OMBKE Ellenőrző Bizottsága folyamatosan figyelemmel kísérte az Egyesület tevékenységét, gazdálkodását, a 93. Küldöttgyűlés, valamint a Választmány határozatainak végrehajtását. Erről az Egyesület vezetőségét és az ügyvezetést folyamatosan tájékoztatta. Kimondható, hogy az OMBKE az elmúlt időszakban a törvényeknek és a jogszabályoknak, valamint saját Alapszabályának megfelelően működött. A pénzügyi gazdálkodás tervszerű, takarékos és a lehetőségekhez és körülményekhez optimálisan alkalmazkodó volt.

Bármilyen jó azonban a saját munkánk feletti öröm, arra kell törekedjünk, hogy tovább javítsuk azt. Melyek azok a területek, melyekben a gazdasági háttér szigorodása mellett az egyesületi munkát javíthatnák?

– Következetes munkával a szakosztályokban javítani szükséges a tagdíjfizetési morált. Ez szervezeten belül tisztázhatna bizonyos, ma még eléggé kusza állapotokat.

– A pártoló testületek, szponzorok számát megtartani, ha lehetőség van, újakat szerezni és a szponzori támogatást az infláció mértékével növelni. Mint azt az elmúlt év számos esete bizonyítja, ehhez az Egyesület felső vezetőinek személyes munkájára van szükség.

– A pályázatok terén az ügyvezetés a lehetőségeihez képest eddig is jó munkát végzett. A szakosztályok, csoportok is a saját szakterületükről ötletekkel, kidolgozott pályázatokkal segíthetik ezt a munkát.

– Iparágaink közül a mélybányászat, a kohászat egy része, de a kőolajkutatás is bizonyos mértékben átalakulóban van és ez az Egyesületen belül is érzékelhető valamifajta leépülésben. Ezt kiküszöbölendő és a különböző szakmák egyesületi szolidaritását segítően elő, ha akár vidéken, akár Budapesten a különböző szakosztályok közös rendezvényeket tartanának. Ezen mód volna egymás munkásságának jobb megismerésére, a problémák megoldásának átadására.

– Folytatni kell az elmúlt évek takarékoságát a gazdálkodásban. Sikeres és jó volt az ún. közös lapszám évenkénti egy-kétszeri kiadása, mert ez minden tag számára ad új információt és lehetővé teszi a másik

A küldöttgyűlés résztvevői

szakmabeli témák megismerését. A jövőben is javasoljuk az évente minimum két közös lapszám megjelenítését.

Összefoglalva: az OMBKE a két küldöttgyűlés közti időszakban a törvényeknek és szabályoknak megfelelően működött. Gazdálkodása tervszerű és eredményes volt. A Közhasznúsági Jelentést és a Választmány beszámolóját az EB a 94. Küldöttgyűlésnek elfogadásra javasolja.

Ezután hozzászólások, javaslatok következtek:

Dr. Nyitrai Dániel hivatkozott a 93. közgyűlés határozataiban is foglaltakra: a támogatói háttér nélkül maradt helyi szervezetek működésének fenntartására, azok együttműködésére. Elmondta, hogy Miskolc környékén mind a bányászatban, mind a kohászatban olyan tragikus változások következtek be, melyek – talán az öntödei és a drótygyári szervezeteket kivéve –, szinte ellehetetlenítették az egyesületi munkát. Így folytatta:

„Miskolcon egy koordinációs bizottságot hoztunk létre, mely koordinációs bizottság két célt tűzött ki. Egyrészt a még működő helyi szervezetek együttműködésének erősítése, másrészt pedig a helyi szervezet nélkül maradt tagság összefogása, illetve aktivizálása.

Nem akarjuk, hogy a helyi szervezetek, osztályok helyzetét, jogállását megváltoztassuk, csupán az a célunk, hogy az együttműködést erősítsük. Ezzel kapcsolatosan tárgyaltunk az Egyetemi Osztállyal, a drótygyári-, az öntödei- és bányász helyi szervezetekkel. Ezek mind örömmel csatlakoznak egy ilyen lehetőséghez. Nagyon fontos az, hogy a (vállalati) szétszervezés következtében az egyesülettől eltávolodó tagokat is valamilyen formában aktivizálhassuk, ezt pedig a koordinációs bizottság szervezetén keresztül tudjuk megtenni.

Nagy öröm számunkra az, hogy a bányász-kohász hagyományok ápolását a közelmúltban a város is felkarolta. A Káldi Sándor polgármester úr a szakmáink városban élő prominenseit összehívta és Tompa Sándor országgyűlési képviselőt kérte fel, hogy koordinálja ezt a tevékenységet. Célunk az, hogy a várost, magát is bevonjuk az egyesületi munkába és pártoló taggá tegyük. Erről kívántam a tagságot tájékoztatni.”

Dánfy László utalva arra, hogy az Egyesület utoljára 32 éve alapított Emlékérmeket szóban is érvelt az írásban beadott indítványuk mellett, miszerint javasolják *Buda Ernő Emlékérem* alapítását. Indoklásában méltatta a nemrég elhunyt *Buda Ernő* tiszteleti tag személyes és szakmai kiválóságát. (*A Küldöttgyűlésre beterjesztett indítványokat a 28. oldalon közöljük.*)

Dr. Gál István: Elnök úr! Tisztelt Küldöttgyűlés! Az Európai Unió 2007-től induló programja jelentős támogatásokat ad a fejlesztési terv keretén belül Magyarországnak. A Nemzeti Fejlesztési Tervet Koordináló Iroda várja a civil szervezetek jelentkezését és javaslatait. A Bányászati Szövetség, a Miskolci Egyetem és a Bányászati Hivatal közösen, mindannyian OMBKE tagok, elkészítettük a Nemzeti Fejlesztési Terv javaslatához „A természeti erőforrások hatékony kihasználása” c. tanulmányt. Ebben a tanulmányban mi felsoroltuk

azokat a természeti erőforrásokat, amelyeknek igénybevitelével csökkenteni lehetne a közel 80%-os energia-importot és jelentős munkahelyeket lehetne teremteni. Ezek közül csak kiemelek egy párat: a dubicsányi félig megnyitott bánya továbbfejlesztése, a mecseki liászprogram, a recski program, a toronyi és bükkábrányi lignit. Tehát felhívtuk a figyelmet mindazokra a ma gazdaságosan kitermelhető természeti erőforrásokra, amiket javasolunk a Nemzeti Fejlesztési Tervben figyelembe venni.

A javaslatom az lenne a Tisztelt Küldöttgyűléshez, hogy az OMBKE többi szakosztálya, a témában érdekelt gazdasági társaságokat bevonva szintén mérjék fel a Nemzeti Fejlesztési Tervben javasolható fejlesztési lehetőségeket. Ezeket a lehetőségeket az Ipargazdasági Bizottság összefogná egy egyesületi anyagba, és mint az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tudná Baráth Etele miniszter úrnak átadni azzal, hogy a Nemzeti Fejlesztési Tervben ezeket vegye figyelembe. Annak a valószínűségét, hogy a Kormány ebből mit fog elfogadni, nem lehet megmondani, de azt nagy valószínűséggel lehet állítani, ha nem javasolunk semmit, akkor nem fognak elfogadni semmit. Ha nem javasolunk, akkor a Nemzeti Fejlesztési Tervben csak a turizmus, az infrastruktúra fog szerepelni, és nem a termelő tevékenység, a produktív munka. Ezzel párhuzamosan el kellene indítani egy lobbizó tevékenységet is. Sajnos mi valamennyien kiszorultunk a döntéshozatalból. Fel kellene kérni a regionális országgyűlési képviselőinket arra, hogy a pártterektől és a frakció-fegyelemtől függetlenül próbáljanak a saját területükön lobbizni azért, hogy az általunk javasoltak a fejlesztési tervbe bekerüljenek. Úgy gondolom, hogy szakmai kötelességünk, hogy ezt a lehetőséget kihasználjuk!

Clement Lajos hozzászólásában elismerését fejezte ki a dunaiújvárosi főiskolások hagyományőrző tevékenységéért, impozáns és fegyelmezett részvételükért a selmecbányai rendezvényeken. Fogékonyságukat mind a főiskola, mind a DUNAFERR legfőbb vezetőinek figyelmébe ajánlotta, mint mondta: „minden egyes Szalamanderrel ez a város és ez az intézmény lesz több”. Kihangsúlyozta, hogy vannak dolgok, amit pénzért nem lehet megvenni, előállítani: „A 270 éves hagyományt sem lehet semmi mással kinevelni, csak 270 évvel”.

Dr. Takács István visszautalva *dr. Kálmán András* köszöntőjére, az abban említettekén túl méltatta a helyi szervezet két tiszteleti tagjának szakmai tevékenységét. Mindkét tagunk idén jubilál. Az egyik *dr. Répásy Gellért*, aki 1955-től 1985-ig kellő eréllyel, nagy előrelátással vezényelte a Dunai Vasmű fejlesztéseit, termelését. Sajnos, egészsége éveken ezelőtt megromlott, de a napokban, 15-én ünnepelte 80. születésnapját. A másik tiszteleti tagunk, akit méltatni szeretnénk, *dr. Szabó Ferenc*, Dunaújváros díszpolgára, aki az idén kicsit később ünnepli a 75. születésnapját, 1966-tól 15 éven keresztül vezette a vállalatot. Az Ő munkálkodása idején épült többek között a konverter üzem, a kokszolómű, számos hengermű fejlesztés is ekkor valósult meg. Munkálkodása második felén Ő tudott oly mértékben hatni

alapanyag-beszerzés területén az akkori KGST piacra, hogy a korszerű nyersvas-gyártás alapja megfelelő bétanyagokkal megindulhatott és felfejlődhetett. Köszönjük mindkettőjüknek áldozatos, a Vasmű mostani helyzetét, jó helyzetét biztosító munkájukat!

Hajnal János: Két éve, a pécsi közgyűlésen a Fémkohász Szakosztály nevében kezdeményeztem, hogy az Egyesületünk alapításában elévülhetetlen érdemeket szerzett Sóltz Vilmos sírját minden küldöttgyűlés előtt koszorúzzuk meg a Kerepesi temetőben. Ezt a küldöttgyűlés határozatban el is fogadta. Jelentem, azóta immáron harmadik alkalommal a megemlékezés, a koszorúzás megtörtént. Legutóbb május 12-én koszorúztunk a fémkohászok budapesti helyi szervezete szervezésében. Hat fémkohász mellett, ezúttal egy bányász kollega is megjelent. Miután Egyesületünk egyik alapvető feladata a hagyományápolás, terjesszük ki a megemlékezők körét! Ez az eredeti indítványnak is része volt. Bejelentem, hogy a fémkohászok budapesti helyi szervezete örökre vállalja a koszorúzás szervezését és lebonyolítását, de azt szeretnénk, hogyha minden évben mind az öt szakosztály képviseltetné magát *Sóltz Vilmos* sírja előtt.

Puza Ferenc: Tisztelt Elnökség! Jelentem, hogy megünnepeltük fehérvári helyi szervezet első 50 éves működését, és indulunk a további 50 évek felé. Megpróbáltuk ezt olyan örömnappá tenni, ahogy annak idején Nagybányán, Petrosényban, Vajdahunyadon és jóhangzású bányavárosokban ezeket az ünnepeket megtartották. 250 vendégünk volt és a helyi szervezet tagságának a 74%-a vett részt. Köszönet annak a több mint 100 vendégnek, akik Ajkáról, Inotáról, Kecskemétről, Csepelről, Mosonmagyaróvárról, Salgótarjánból, Tatabányáról, Sopronból, Miskolcra, Budapestről jöttek együtt ünnepelni.

Az egyesületi élettel kapcsolatban szeretnék javaslatokat tenni. Az egyik a selmeci hagyománykör. Nagyon kevés olyan egyesület van, amelyik egy olyan óriási kinccsel rendelkezik, mint a mi Egyesületünk. Kellér Dezsőnek volt egy konferansa, hogy mikor a színház válságba került, előveszik a Csárdáskirálynőt és minden megoldódik. Nekünk a selmeci hagyomány a Csárdáskirálynő. Nekünk azt kell elővenni, és akkor az sokat segít. Tudnék erre példákat mondani. Az írásos anyagban örömmel olvasom, hogy az anyagmérnökök is ugyanolyan lelkes művelői a hagyományoknak, mint mások. De kérdezem én, hogy mi lesz velük és mi lesz velünk, ha végeznek? Hová mennek? Utánuk megyünk? A Dékán úrral már csináltunk ilyen gondolat kísérletet néhány éve az egyetemen, hogy lehetnének Országos Magyar Bányászati Kohászati és Anyagtudományi Egyesület. Kikényszerített döntés lesz ez, vagy fejlesztő döntéssel megyünk elébe a dolgoknak? Mi lesz velük és mi lesz velünk? Mondom én a kérdést, de tudom, hogy nem könnyű megválaszolni.

Az Elnökség most egy kicsit visszapöckölte a javaslatunkat az „örökös tagsági” címmel kapcsolatban, de ebben a javaslatban az is szerepel, hogy ezek a tagok kapjanak egy OMBKE-s névjegyet is, hogy megmu-

tathassák a barátaiknak, hogy ők az OMBKE-nak nemcsak tagjai, hanem érdemes tagjai. Én azt hiszem, hogy nagyon fontos, hogy ne csak az az 50 tiszteleti tag, akik minden elismerést megérdemelnek, hanem az úgynevezett egytollú indiánok is megkapják az érzelmi azonosulásukhoz a segítséget.

A dal azt mondja, hogy a Jóisten adta a székeleyeknek a székeley Himnusz, a dalt, nekünk is, azt hiszem, a Jóisten és a jó sorsunk adta a selmeci nótakincset. Énekeljünk többet Kodály országában! Javasoltam, hogy szakestélyen kezdjünk azzal, hogy „ha egyszer majd a végzet Selmecről menni készlet”, illetve „ha összegyűlünk újra e vidám koszorúban”. Ez az ének közgyűlésekre is nagyon ideillene. Sőt talán még az az örömdóda is ideillene, amit szintén javasolt ugye, valaki. Bár belátom, hogy egy olyan egyesületnél, akinek benne van a nevében a magyar és nagyon jó, hogy benne van, egy labanc szerzőnek a művét – mármint Beethoven művét – énekelni vagy hallgatni ez egy elég csúnya dolog lenne. Na, de hát ez is egy kikényszerített döntés lesz, vagy fejlesztő döntés lesz a mi részünkről.

Mi egy ugyanolyan társadalmi rendszerben élünk, mint amikor az Egyesület indult. Tehát valószínű, hogy hasonló szabályok érvényesülnek. Szakmaiból társadalmi szervezetté kell válnunk. Ki kell hoznunk az Egyesületet az „egy gyár” kerítése közül. Fehérváron tízegynéhány kft. működik az érdekkörünkben. Sorra be kell őket vonjuk. A rendezvény kapcsán pénzt kapunk az önkormányzattól is. Petrusz Béla azt javasolta nagyon helyesen, hogy a bányászattal és kohászattal kapcsolatban álló városokat, településeket próbáljuk meg jogi tagként bevonni az egyesület támogatói közé. A Fehérvári Civil Alap 160 millió Ft-tal rendelkezik. Ennek egy kicsi részéből mi is részesedhetnénk. A mi polgármesterünk nagyon kedvesen fogadott bennünket és a vendégeinket a rendezvényen, és megbeszéltük, hogy a város jogi tag lesz OMBKE-ben.

Szeretnék kitérni az elnök, titkári kapcsolatra, tehát az Egyesület irányítási rendszerére. Kimondva, de inkább kimondatlanul, tessék elhinni, hogy ez az Egyesület azért alakult meg olyan lassan, mert ez a tulajdonosok és a szakemberek kiegyezésén alapult. A tulajdonosok a korábbi évtizedekben távolról figyelték az Egyesület működését és az operatív munkába nem szóltak bele. Ma az elnökök és a titkárok egyöntetűen ugyanott vannak, ugyanazt csinálják, semmi különbség nincs közöttük. Most a szponzorok ott vannak az elnökök között. Ők képviselik a tulajdonosokat és hát ezért az élet nem is nagyon viseli el ezt az új szervezetet. Én azt gondolom, hogy el kéne azon gondolkodnunk, hogy helyes-e ez így, és nem kellene a tulajdonosokat hagyunk az ő szerepükben, és a szakembereket a mi szerepünkben.

Tisztelt Tagtársak! Ezt akartam mondani szóljon a dal tovább, mondom ismételtén Vivat, Crestat, és Floreat, Éljen, Növekedjék és Virágozzék szépnevű Egyesületünk az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület egyelőre, és ne bántsuk a vezetőséget, inkább támogassuk, én sem tettem mást a hozzászólásomban.

Gál János: Mélyen Tisztelt Közgyűlés, Magas Prezidium, Legmagasabb Prészes! Az írásban kézhez kapott indítványok első pontjával szeretnék foglalkozni.. Szeretném, ha a Dánfy, Ósz, Kiss, Bognár négyes revízió alá venné az előterjesztését. A javaslatuk alapján lehet, hogy *Buda Ernő* kolléga se kapná meg a *Buda Ernő érmet*, mert olyan szigorúak a feltételek. Javasolom, hogy a kiemelkedő gyakorlati tudás, a szakmai alázat, a szakmák közötti közreműködés, az életmű értékelését bízzuk az érembizottságra. A termelői jellegű tevékenység jellegű kitétel alapján Dánfy kolléga se lenne kitüntethető, mert mint MTESZ tisztségviselő nyilvánvalóan kiesne. Ne szűkítsük le az érdekeltek körét azzal, hogy ilyen konkrét és egyértelmű kitételeket írunk le!

Dánfy László az előterjesztők nevében is elfogadta *Gál János* észrevételeit.

Dr. Simon Kálmán a hozzászólását írásban adta le. *(Tiszteleti tagunk az idő előre haladta miatt eltekintett annak szóbeli előadásától. A hozzászólást a 28. oldalon közöljük.)*

A hozzászólások elhangzása után **dr. Tolnay Lajos** elnök megszavaztatta az előző, miskolci küldöttgyűlésen elhangzott indítványok kérdését. Az indítványok ügyében a választmányi bizottságok véleményét meghallgatva a választmány egyhangú állásfoglalásokat hozott, melyeket az írásos beszámoló tartalmaz *(lásd: 24. oldal)*. A küldöttgyűlés egyhangú szavazással, *ellenvélemény és tartózkodás nélkül elfogadta a választmány javaslatát.*

Dr. Tolnay Lajos:

Tisztelt Küldöttgyűlés! 120 évvel ezelőtt, 1885 áprilisában a Bányászati és Kohászati Lapok teljes terjedelemben közölte egy új országos egyesület alapszabálytervezetét, melyet a Magyar Mérnök és Építész Egyesület Bányászati és Kohászati Szakosztályának megbízásából *Péché Antal, Farbakó István* és *Wiesner Adolf* dolgozott ki Selmechbányán. Ők úgy tervezték, hogy még abban az évben, szeptember 15-én a budapesti Országos Bányászati, Kohászati és Földtani Kiállítás és Kongresszus alkalmával megalakítják az OMBKE-t. A megalakulásra mégis

Dr. Tolnay Lajos

hét évet kellett várni – amire *Puza Ferenc* is rámutatott hozzászólásában –, mivel vita alakult ki az egyesület működési területét illetően. A *Péché Antal* és társai által készített alapszabálytervezet ugyanis abból indult ki, hogy az egyesület tudományos és egyben társadalmi érdekképviseleti szerv is legyen.

Az alapszabály-tervezetből hadd idézzek pár gondolatot: „az egyesület célja ... a magyar bányászati-kohászati ügyek érdekeinek megóvása és előmozdítása tudományos és műszaki irányban ... szakkérdéseket tárgyaljanak és a bányászat és kohászat ügyei felett tanácskozzanak ... tanácskozik és véleményt ad, a hazai vállalkozóknak jó tanáccsal szolgál minden irányban (ma ezt úgy mondanánk, hogy gazdaságpolitika) ... a bányászat s kohászat érdekében folyamodik s terjesztéseket tesz a kormánynál, hatóságoknál ... az ipar fejlesztésére” (ehhez hasonlólt javasolt *dr. Gál István* a hozzászólásában).

Ezzel szemben *Borbély Lajos*, a Rimamurányi Rt. vezérigazgatója úgy vélte, hogy a bányászat és kohászat anyagi és közgazdasági érdekeinek képviseletére a tervezett egyesület nem hivatott, ezért inkább két egyesület alapítását javasolta, szétválasztandó a tudományos és az érdekképviseleti munkát. A hagyományörzés, mint feladat ebben az időben még nem volt napirenden.

Hét év vita után végül is *Péché Antal* koncepciói alapján alakult meg Selmechbányán, az OMBKE és *Borbély Lajos* ebben az egyesületben alelnökként kiállt az érdekképviseletet igénylő ügyek mellett. Tehát a szakma főbb szereplői megegyeztek, és az OMBKE végül is felvállalta a szakmai érdekképviseletet is.

Úgy vélem, hogy 120 év után újból elő kell venni az alapítók gondolatait. Alapszabályunk most is tartalmazza az alapításkori feladatokat, de a szakmai érdekvédelmi tevékenység háttérbe szorult. A szakmánkat művelő vállalkozókkal beszélgetve mind az Európa Uniós kihívások, mind a multinacionális cégek megjelenése kapcsán, egyre több helyről felmerül a szakmai érdekvédelmi tevékenység iránti igény. Pontosabban az a vélemény, hogy sokan foglalkoznak vele, de nem elég hatékonyan és nem eléggé koordináltan. Ezért az egyesületnek fontos céljaként kell ismét kitűznie, hogy vállaljon az eddigiekénél jóval nagyobb szerepet a szakmai érdekvédelem területén, és kezdeményezze az érdekvédelemmel foglalkozó szervezetek szorosabb együttműködését, az érdekvédelem erősítését.

Mi úgy gondoljuk, hogy ez ma elsősorban a kohászat és az öntészet területén aktuális, a bányászatban jelenleg tiszta szereposztás van. A magyar vaskohászat, fémkohászat, öntészet meghatározó szakembereivel, tulajdonosaival beszélve nemcsak igény van erre, hanem elmozdulási lehetőség is van, figyelembe véve a privatizáció és átalakulás eddigi eredményeit.

Mint az előző miskolci küldöttgyűlésen kifejtettem, az egyesület létérdeke a fiatalabb nemzedékek felé fordulás. Az egész tegnapi és mai rendezvényünk ebben a szellemben került megrendezésre. Az egyesületünk tagságának fele nyugdíjas és az elkövetkező években ez az arány növekedni fog. Az OMBKE tehát az egyik legfontosabb feladatának kell tekintse a felsőfokú intézményekben tanuló fiatalok bevonását az egyesületi életbe, a selmeczi hagyományok megismertetését és a felsőfokú tanulmányok elvégzése után, a folyamatos egyesületi tagság fenntartását. Ne vesszen el a kapcsolat a hallgatókkal a valetálás után. A hagyományos bányász-

kohász felsőfokú szakképzésben résztvevők egyre csökkenő körén felül, az egyesület tevékenységébe be kell vonnunk a szakmai határterületeket (pl. környezetvédelem, anyagtudomány, mérnök közgazdász stb.) választó hallgatókat is.

Mindezen feladatok tervszerű és tudatos intézéséről a tegnapi választmányi ülésen is tanácskoztunk, és elhatároztuk, hogy az ismét megalakult Ifjúsági Bizottság feladattervet dolgoz ki október elsejéig. Javaslom, hogy ez a feladat kerüljön be a küldöttgyűlés határozatai közé is.

Számos helyi szervezet létszáma, különösen az aktív dolgozói taglétszám erősen csökkent, némelyikük vállalati támogatási háttér nélkül maradt. A nyugdíjas tagjaink számának növekedésével, a szakosztályi szintű országos rendezvényekkel szemben felértékelődnek az utazással nem járó, helyi rendezvények. Ezek a körülmények indokolják, hogy ahol ez ésszerű, hozzuk létre az egyesület első ötven évében működő területi osztályokhoz hasonló, ún. összevont helyi szervezeteinket. Erre már van példa Salgótarjában, Mosonmagyaróváron és Székesfehérváron. Borsodban és még másutt is időszerű lenne a közös egyesületi helyi szervezetek létrehozása, mint ahogy *dr. Nyitrai Dániel* is szól. Ezt a szervezési munkát céltudatosan kell végezzük a helyi tagság véleményének figyelembe vételével.

Nemcsak területileg kell a szétforgácsolódott erőket összefogni, mint az valamikor volt az Egyesület első 50 évében, hanem egy megnövelt portfólióval is erőre kell szert tenni. A Szilikátipari Egyesülettel együttműködve, az eddigieknél erősebben nyitnunk kell a az ásvány-, kő- és kavicsbányászattal foglalkozó, elsősorban kis- és közép vállalatok felé. A kohászatban a kis és középvállalkozások mellett, meg kell keresnünk a másod- és harmadtermékek gyártásával foglalkozókat is. Néhány ilyen vállalkozás vezetőjével eddig is tárgyaltunk és kezdenek körvonalazódni azok a területek, amelyeken együttműködhetnénk. Az előzőekben kifejtett gondolatok elhangzottak az előző, miskolci küldöttgyűlésen is. Az Alapszabály Bizottság a Bányászati és Kohászati Lapokon keresztül felhívást intézett a tagsághoz, hogy az egyesület esetleges reformját igénylő észrevételeket, javaslatokat küldjék meg. Erre itt is felhívom a figyelmet.

A jelenlegi küldöttgyűlés indítványai között szerepel egy új egyesületi érem alapítására vonatkozó javaslat. Két évvel ezelőtt is volt a fémkohászoknak egy javaslatuk *Balás Jenő emlékérem* alapítására. De ismereteim szerint, nem nevezünk el érmet az utóbbi 70 évben elhunyt egyetlen tagtársunkról sem, pedig voltak nagy elődeink: *Papp Simon*, *Gyulai Zoltán*, *Faller Jenő* egyesületi elnökök, vagy a közelmúltban eltávozott *Nándori Gyula* professzor, de még sorolhatnánk a neveket. Nem szeretnék ebben a kérdésben állást foglalni – erre hivatott testületeink vannak –, mivel minden személy, akinek a neve érem névadójaként egyáltalán felmerül, az kétséget kizáróan az

egyesület, a szakma kiváló képviselője. Ilyen személyek tevékenységét a küldöttgyűlésen egymással versenyeztetni nem lenne méltó. Körültekintő és megalapozott döntésre van szükség. Éppen ezért javaslom, hogy a küldöttgyűlés olyan határozatot hozzon, hogy a választmány és bizottságai: Érembizottság, Történelmi Bizottság, Tiszteleti Tagok Tanácsa tekintsék át az egyesület kitüntetéseit, érmeit, továbbá a szakma, illetve az egyesület utóbbi száz évének neves egyéniségeit, és tegyenek javaslatot egyrészt ezen személyek emlékének méltó megörökítésére, másrészt a jövőben adományozandó egyesületi emlékérmekre.

Végül szeretném tájékoztatni a tagságot, hogy nem hagytunk fel azzal a célkitűzésünkkel, hogy a Selmecbányai Akadémia azon épületének falán, amelyikben az OMBKE megalakult, a szlovák nyelvű emléktáblával azonos feliratú magyar nyelvű táblát is elhelyezzünk. Erről a kérdéstről a közelmúltban beszéltem *Csáky Pál* szlovák miniszterelnök helyettes úrral, aki megígérte közreműködő segítségét. Még egyeztető tárgyalásokra van szükség, de reménykedünk, hogy szeptember 9-én, a következő selmecbányai Szalamander ünnepség alkalmával felavathatjuk a táblát; és koszorúzásra a professzorok sírjai mellett már két kegyhelyünk lehet: a választmány adományából helyreállított Honvéd szobor és az emléktáblák. A selmecbányai Szalamander ünnepségre, amely mostanra már a magyar bányász-kohász társadalom hagyományos ünnepévé alakult, minden tagunkat és érdeklődőt szeretettel meghívunk és várunk.

Dr. Fazekas János, az Érembizottság elnöke:

Tisztelt Küldöttgyűlés! Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület választmányja a 2005. április 22-i ülésén úgy döntött, hogy az Érembizottság előterjesztése alapján javasolja a Küldöttgyűlésnek, hogy *Barabás László* aranyokleveles bányamérnököt, *Dr. Károly Gyula* okl. kohómérnököt, *Dr. Sándor József* okl. kohómérnököt, *Szirtes Béla* aranyokleveles bányamérnököt, akik az egyesületi munka keretében az egyesületért, az egyesület céljainak megvalósulásáért, a szakmáink fejlesztéséért és hagyományaink ápolásáért több évtize-

Rabi Ferenc átveszi a kitüntetést

des munkájukkal sokat fáradoztak, s ezzel a tagság többsége előtt elismerést és nagyrabecsülést szereztek, az egyesület tiszteleti tagjává válassza. A javaslat részletes indoklását az életutak rövid bemutatásával az előre megküldött írásos beszámoló tartalmazza. Kérem a Küldöttgyűlést, hogy a választmány előterjesztésével értsen egyet.

A Küldöttgyűlés egyhangú szavazással megválasztotta a javasolt tiszteleti tagokat.

Dr. Tolnay Lajos átadta az új tiszteleti tagoknak járó gyűrűt és oklevelet, majd a szakosztályok javaslatai alapján kiemelkedő egyesületi munkáért további egyesületi kitüntetésekkel adta át. *(Új tiszteleti tagjainkat és a kitüntetetteket a 12. oldaltól kezdődően mutatjuk be.)*

Huszár László, a Határozatszövegező Bizottság elnöke ismertette a határozati javaslatokat:

- 1.) Az OMBKE küldöttgyűlése elfogadja az egyesület 2004. évről szóló közhasznúsági jelentését és a választmány beszámolóját.
- 2.) Az OMBKE küldöttgyűlése elfogadja az Ellenőrző Bizottság 2004. évről szóló jelentését.
- 3.) Az OMBKE ifjúsági munkájának tervszerű és intézményes javítására a választmány készítsen feladattervet.
- 4.) Az egyesület keresse a kapcsolatot a szakmáinkkal összefüggő feladatok végzésével foglalkozó érdekvédelmi szervezeteket. Ezekkel – az érdekvédelem érdekében –, kössön együttműködési megállapodást.

sítés erősítése érdekében –, kössön együttműködési megállapodást.

5.) A választmány a szakosztályokkal és a helyi szervezetekkel együtt vizsgálja meg a helyi szervezetek működési feltételeit és ahol erre igény jelentkezik, segítse elő a közös helyi szervezet megalakulását.

6.) A választmány és bizottságai értékeljék a szakma illetve az egyesület utóbbi száz évének neves egyéniségeit és tegyenek javaslatot ezen személyek emlékének méltó megörökítésére; egyúttal tekintsék át az egyesületi emlékérmeket és vizsgálják meg új emlékérem (érmek) alapításának kérdését is.

7.) Az OMBKE szakosztályai 2007-2013 közötti időszakra vonatkozóan, készítsenek olyan fejlesztési programot, amelyet az egyesület a Nemzeti Fejlesztési Tervbe beépítésre javasolhat.

8.) A 94. küldöttgyűlésre beadott indítványokat a választmány tűzze napirendre. A napirendi vitára hívják meg a javaslattevőt is.

A Küldöttgyűlés egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a határozati javaslatokat.

Az OMBKE 94. küldöttgyűlését **dr. Tolnay Lajos** bezárta. Megköszönte a vendéglátóknak, az egyesület dolgozóinak és különösen a főiskolai hallgatóknak a szervezést. A küldöttgyűlés hagyományosan a bányász és kohász himnuszok eléneklésével fejeződött be.

Koszorúzás Sóltz Vilmos síremlékénél

A fémkohászati szakosztály budapesti csoportja szervezésében május 12-én a Fiumei úti Sírkert 28-as parcellájában a jelen lévő tagtársak megkoszorúzták Sóltz Vilmos síremlékét. A sírkertben elhangzott méltatást *Molnár István*, a budapesti csoport titkára tartotta.

„Sóltz Vilmos 1833-ban a Szepes megyei Svedléren született. Gimnáziumi tanulmányait Eperjesen és Kassán végezte, majd 1854-től 1859-ig, a még német nyelvű selmeci Bányászati és Erdészeti Akadémia bányászahallgatója volt.

1881-ben a selmeci Akadémia vaskohászati tanszékére hívják, és 48 éves korában a vaskohászat és vasgyártás tanszékén rendes tanárnak nevezik ki. Később – *Farbaky István*, az akadémia igazgatója nyugdíjba vonulását követően –, az Akadémia igazgatói teendőinek az ellátásával bízzák meg.

A Selmecebányán 1887-ben megalakult Magyar Bányászati és Kohá-

szati Szakirodalmat Pártoló Egyesület kevés látható eredményt felmutató kezdő éveit követően, 1891-ben Sóltz Vilmost választja elnökéül. Sóltz szervező energiáit bizonyítja, hogy szerkesztésében már 1892 elején megjelenik az Szakirodalmat Pártoló Egyesület Évkönyve. Az évkönyv előszava tartalmazza felhívását, hogy az Akadémia új (erdészeti) épülete közeli felavatási ünnepe alkalmából tartandó közgyűlésén, a Magyar Bányászati és Kohászati Szakirodalmat Pártoló Egyesület „egy igazi magyar bányászati és kohászati egyesületté alakuljon”.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület az 1892. június 27-i közgyűlésen meg is alakult, és alelnökké Sóltz Vilmost választják.

Az OMBKE az első kilenc éve alatt Sóltz Vilmos vezetésével rendkívül aktív. A bányászat és kohászat fellendítésének és magyarosításának jelszavával széles kibontakozott az egyesületi élet, kialakult a magyar

bányászok és kohászok testületi szelleme. Sóltz Vilmos elvülhetetlen érdeme, hogy eredményes kezdeményezője és befejezője volt az OMBKE megalapításának!

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, alapítójának 1904. szeptember 25-én síremlékét állít, rajta Sóltz Vilmos bronz doborművű arcmásával. Az egyesület alapításának 75. éves jubileumán, az egyesületi élet fejlesztésében szerzett érdemek elismerésére, *Sóltz Vilmos-érmét* alapított.

M. I.

A 94. küldöttgyűlés kitüntetettjei

A küldöttgyűlés a következő tagtársakat – az egyesületi munka keretében az egyesület céljaiért, hagyományainak ápolásáért, a bányászat és kohászat, valamint a bányászati és kohászati tudományok fejlesztéséért végzett munkájuk elismeréseként, mellyel kivívták a tagság nagyrabecsülését – **az egyesület TISZTELETI TAGJAIVÁ választotta:**

Barabás László

okl. bányamérnök

1926-ban született Rápolton, bányamérnöki oklevelét a Soproni Műszaki Egyetemen szerezte 1950-ben. Aktív szakmai tevékenysége a Dunántúlhoz kapcsolódik, az Ásványolajkutató és Mélyfűró Vállalat fűró mestereként a lovászi üzemben, majd az inkei, az igali,

a karádi és a mezőkeresztesi kutatófűrásoknál és – két évi kitérő után, amikor is a komlói szénmedence kutatófűrásait irányította –, a bázakerettyei fűrési üzemben dolgozott. 1957-ben Nagykanizsán a Dunántúli Kőolajfűrési Üzemenél műszaki osztályvezető, 1964-től főmérnök. 1978-tól 1986-ig a Kőolaj- és Földgáz-bányászati Vállalat műszaki igazgatóhelyettese. Munkásságát több szakmai és társadalmi kitüntetéssel ismerték el.

Az egyesületnek 50 éve tagja. Az OMBKE Kőolaj-Földgáz- és Víz-bányászati Szakosztály Dunántúli Helyi Szervezetében az egyesület aktív segítője volt. 1986 után a KFVSZ képviselőjeként, az OMBKE különböző bizottságaiban tevékenykedett, jelenleg az Alapszabály Bizottság tagja. 1981-ben *Mikoviny Sámuel*, majd 1995-ben *Sóltz Vilmos* (40 éves tagságért) *emlékérem* kitüntetésben részesült.

Dr. Károly Gyula

okl. kohómérnök

1941-ben Miskolcon született, oklevelét 1964-ben a Nehézipari Műszaki Egyetemen szerezte. 1964-68 között a Vasipari Kutató Intézetben dolgozott. 1968-tól a Miskolci Egyetemen tevékenykedik. 1970-ben egyetemi doktori címet,

1974-ben a műszaki tudományok kandidátusa fokozatot szerez. 1986-tól a műszaki tudományok doktora. Jelenleg a Metallurgiai és Öntészeti Tanszéken tanszékvezető egyetemi tanár. A Műszaki Anyagtudományi Kar dékánhelyettese. Az MTA Metallurgiai Bizottságának elnöke, a MAB elnökségi tagja, a MAB Kohászati Szakbizottságának elnöke.

Kutatási eredményeiről több mint száz publikációban, konferencia előadásaiban adott tájékoztatást.

Több egyetemi jegyzet szerzője, ill. társszerzője. Szakterülete az acélmetallurgia, kiemelten a nagy tisztaságú acélok kutatása.

41 éve OMBKE tag, Az OMBKE Egyetemi Osztályának titkára (1976-1981), elnöke (1985-1994), az OMBKE alelnöke (1994-1997) Jelenleg az Egyetemi Osztály vezetőségi tagja, a BKL Kohászat Szerkesztő Bizottságának tagja. Egyesületi munkájáért 1983-ban *Kerpely Antal emlékérem*, 1990-ben z. *Zorkóczy Samu emlékérem*, 1992-ben *Centenárium emlékérem*, 1998-ban *Mikoviny Sámuel emlékérem* kitüntetésekben részesült.

Dr. Sándor József

okl. kohómérnök

1946-ban született Erdőhorvátiban, kohómérnöki oklevelét a Nehézipari Műszaki Egyetemen szerezte 1973-ban, doktori disszertációját 1988-ban védte meg. 1965-1989 között a Vasipari Kutató Intézetben dolgozott. Kutató éve alatt a nyomásos öntészeti szerszámok

hősokk vizsgálatával, alumínium-ötvözetekből gyártott öntvények öntési paramétereinek, beömlő-rendszerének és szilárdsági tulajdonságainak vizsgálatával foglalkozott. Számos szakmai előadás és cikk fűződik nevéhez.

1989-től a Program Rt. Fémöntöde vezetője. 1993-tól az OMBKE jogi pártoló tagjának, a FÉMALK Kft.-nek ügyvezető igazgatója, később a FÉMALK Rt. elnök-vezérigazgatója és tulajdonosa. 1996-tól a Magyar Öntészeti Szövetség elnöke.

Az OMBKE-nek 39 éve tagja. 1981-1983 között az OMBKE Öntészeti Szakosztály titkára. 2000-tól 2004-ig a választmány tagja. Jelenleg a BKL Kohászat Szerkesztő Bizottságának elnöke. Egyesületi munkájáért 1984-ben z. *Zorkóczy Samu*, 1992-ben *Centenárium emlékérem*, 2002-ben *Kerpely Antal emlékérem* kitüntetésben részesült. 2004-ben az általa vezetett FÉMALK Rt. az OMBKE-nagyplakett, ő maga pedig *OMBKE-kisplakett* kitüntetésben részesült.

Szirtes Béla

aranyokleveles bányamérnök

1930-ban született Somogyon, bányamérnöki oklevelét 1953-ban Sopronban szerezte. Több éven keresztül a Pécsi Szénbányánál, illetve Tatabányán a Szénbányászati Trösztnél és annak jogutódainál dolgozott, elsősorban a beruházások és fejlesztések területén. A bányász múlt és a bányász hagyományok ápolása területén nagy elkötelezettként

végzi munkáját nyugdíjasként is. Több publikációja jelent meg a BKL Bányászat oldalain. Több bányászati és hagyományörző könyv szerkesztője és patrónusa. A Pécsi Bányásztörténeti Alapítvány egyik értelmi szerzője, beindítója és a kuratórium elnöke.

56 éve egyesületi tag. Több cikluson át a Mecseki Helyi Szervezet vezetőségi tagja. Egyesületi Munkájáért 1989-ben és 1999-ben *Sóltz Vilmos emlékérem* (40 ill. 50 éves tagságért), 2003-ban *Péché Antal emlékérem* kitüntetésben részesült.

Az egyesület tartós anyagi és erkölcsi támogatásának elismeréseképpen

OMBKE NAGYPLAKETT kitüntetésben részesült

Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete
SANDVIK Rock Processing Magyarország Kft.
TP TECHNOPLUS Kft.

EGYESÜLETI MUNKÁÉRT OMBKE PLAKETT kitüntetésben részesültek a fenti szervezetek vezetői

Rabi Ferenc elnök BDSZ

Dr. Mizser János igazgató SANDVIK)

Dr. Lengyel Károly igazgató TP TECHNOPLUS

Rabi Ferenc

Dr. Mizser János

Dr. Lengyel Károly

WAHLNER ALADÁR EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Dr. Forgó Béla

okl. közgazdász

1955-ben Sopronban született. 1979-ben szerzett okleveles közgazda képzést Budapesten. 1990-ben védte meg szakközgazda és az egyetemi doktori címeit. 1997-től okl. könyvvizsgáló. 1979-től dolgozik a Székesfehérvári Könnyűféműben, ill. jogutódjánál az

Alcoa-Köfém Kft.-nél mint elemző közgazda, közgazdasági főosztályvezető, gazdasági igazgató, igazgató. Jelenleg pénzügyi és adminisztrációs igazgató, az Alcoa Európai Adminisztrációs Központjának igazgatója, az Alcoa helyettes országmenedzsere. Gazdasági vezetőként következetesen támogatta a fiatal szakemberek beilleszkedését.

23 éve OMBKE tag. A vállalati lehetőségeket kihasználva rendszeresen segítette az OMBKE helyi szervezetének tevékenységét. Több alkalommal tartott

az egyesületi rendezvényként szakmai előadást. Nagy szerepe volt abban, hogy az Alcoa évek óta anyagilag is támogatja az OMBKE-t.

Dr. Gál István

okl. bányamérnök

1940-ben született Miskolcon. Bányamérnöki oklevelét 1970-ben szerezte a Nehézipari Műszaki Egyetemen. Szakmai tevékenységét a borsodi szénbányászatban kezdte. 1979-től a KBFI Távlati Fejlesztési Osztályának vezetője, majd főosztályvezető. 1991-től a BAV és a Mátraaljai Szénbányászat felszámoló biztosa. A BAVÉP Kft. ügyvezető igazgatója. A Bányászati Szövetség alelnöke. Több bányagazdasági tanulmány, cikk szerzője. A műszaki tudományok kandidátusa. Tagja az MTA Bányászati Tudományos Bizottságának.

33 éve OMBKE tag. Egy ciklusban az OMBKE Bányászati Szakosztálynak alelnöke. 2001 és 2004 között a Bányagazdasági Bizottság elnöke. Különböző szakosztályi szakbizottságokat vezetett. 2005-től a választmány mellett működő Iparpolitikai Bizottság elnöke.

Z. ZORKÓCZY SAMU EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Bolyky Zoltán

okl. bányamérnök

1944-ben született Tatabányán. Bányamérnöki oklevelét 1968-ban szerezte a Nehézipari Műszaki Egyetemen. Szakmai és egyesületi munkássága a Közép-Dunántúlhoz kötődik. Bánta-bányán volt üzemmérnök, majd az ahidráló üzemben főtechnológus. Részt vett a

brikettgyár technológiájának kialakításában. 1974-1979 között az S II. bányán tervező mérnök, ahol a pajzsok fronti technológiáját dolgozta ki. 1979-ben a Várpalotai Szénbányák központjában bányamérési osztályvezetőként, majd 1980-tól az összevont Veszprémi Szénbányák bányamérési osztályának helyettes vezetőjeként a bányakárral kapcsolatos és a tájrendezési munkákat irányította. 1992-től az É-dunántúli BVH Rt. alkalmazásában a bányák bezárásával foglalkozik.

Az OMBKE-nak 42 éve tagja. 1981-től a BKL Bányászat lapudósítója. A helyi szervezet titkárhelyetteseként aktívan részt vesz a helyi szervezetben az egyesületi rendezvények szervezésében. 2001-től a Veszprémi Helyi Szervezet titkára.

Dr. Gagy Pálffy András

okl. bányamérnök

1943-ban született Temesváron. Bányamérnöki oklevelét 1966-ban, egyetemi doktori disszertációját 1969-ben védte meg a Nehézipari Műszaki Egyetemen. 1969-ig a Gyöngyösorosi Ércbányánál dolgozott üzemvezető helyettesként. 1969 és 1979 között az Országos

Érc- és Ásványbányánál, mint területi főmérnök a recski ércelőfordulás kutatásával, a nagyberuházás tervezésével és előkészítésével foglalkozott. 1979-től 1986-ig a Központi Bányászati Fejlesztési Intézet fejlesztési és tervezési igazgatója, majd műszaki vezérigazgató helyettese, egyben a recski beruházás tervezésének irányítója volt. 1986-1988 között a Nehézipari Minisztérium Energetikai Főosztályon főmunkatárs. 1988-tól 1996-ig a Recski Ércbányák vezérigazgatója, majd az Aquadom Consulting Kft. ügyvezetője. Több nagy vállalkozásnál töltött be igazgatósági tagsági és felügyelő bizottsági tisztségeket.

Tagja volt az MTA Matematikai és Fizikai Osztály Operációkutatási Bizottságának (1980-89) és a Bányászati Bizottságnak (1989-98), 1998-tól a Bányászati Bizottság meghívott tagja. Titkára volt az MTA BTB Mélybányászati Albizottságnak (1975-80) és a Nyersanyag-hasznosítási Albizottságnak (1983-85). Két ciklusban a MAB Ásványelőkészítési Albizottság társel-

nöke. Számos tudományos cikket, tanulmányt írt és előadást tartott. Szakkönyvekben társszerző, több szabadalom tulajdonosa. Kétszer elnyerte a BKL Bányászat szerzői díját.

42 éve OMBKE tag. Vezette az Ifjúsági, a Környezetvédelmi és a Tájékoztatási elnökségi bizottságokat, a BKL Bányászat szerkesztőbizottsági tagja, hírszerkesztő. Szerkeszti az egyesület honlapját. Társelnöke volt a Budapesti Helyi Szervezetnek (1983-86) és elnöke a Mátrai Helyi Szervezetnek (1991-2004). 1997-től 2001-ig az Ellenőrző Bizottság elnöke. Jelenleg az egyesület ügyvezető igazgatója.

Törő György

okl. bányamérnök

1960-ban született Miskolcon. Bányamérnöki diplomáját a Nehézipari Műszaki Egyetemen 1985-ben szerezte. Végzést követően a Borsodi Szénbányák Vállalat Miskolci Bányauzemében, Lyukóbányán szerez termelésirányítói gyakorlatot. 1989-től 1992-ig bányászati

vállalkozásokat vezet. Később a Putnok Bánya Kft. kereskedelmi igazgatójaként a szénosztályozás és -értékesítés irányítója. 2000-től a Dub-Org Kft. ügyvezetője. Több kavicsbánya műszaki vezetője.

35 éve OMBKE tag. A Borsodi Helyi Szervezet titkáráként évek óta szervezője az egyesületi rendezvényeknek. A selmeci hagyományok őrzésének elkötelezett képviselője. A 2004. évi Bányász-Kohász-Erdész találkozó főszervezője.

MIKOVINY SÁMUEL EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Dr. Buócz Zoltán

okl. bányamérnök

1945-ben született Holzmindenben. Bányamérnöki oklevelét a Nehézipari Műszaki Egyetemen szerezte 1971-ben. Bányamérnöki diplomájának megvédése után a Miskolci Egyetem Bányaművelési Tanszékén ösztöndíjas. Gyakornok, majd tanársegéd, adjunktus és

docens. Jelenleg a Bányászati és Geotechnikai Tanszék tanszékvezető egyetemi docense, dékánhelyettes. A műszaki tudományok kandidátusa.

Kiemelkedő tudományos-kutató eredményeit számos cikkben, közleményben publikálta. Fő kutatási területe a bányaszellőztetés és biztonságtechnika, a bányászati tervezési feladatok számítógépes fejlesztése. Az utóbbi években a változó oktatási feladatokkal összhangban a környezeti hatástanulmányok, a környezeti kockázatok és a kavicsbányászat kérdéseinek kutatásával foglalkozik.

36 éve OMBKE tag. Több évtizedes egyetemi pályafutása során mindig fontos volt számára az egyesületi munka. Több cikluson keresztül tagja volt az Egyetemi Osztály vezetőségének. 2000 és 2004 között az Egyetemi Osztály és a Bányászati Szakosztály összekötője volt. Jelenleg a választmány mellett működő Oktatási Bizottság tagja. 1988-ban *OMBKE plakett* kitüntetésben, 1998-ban *Szentkirályi Zsigmond emlékérem* kitüntetésben részesült.

Dr. Dúl Jenő

okl. kohómérnök

1947-ben született. Kohómérnöki oklevelét 1971-ben a Nehézipari Műszaki Egyetemen szerezte. Az egyetem elvégzése után az Öntészeti Tanszéken gyakornok, adjunktus, majd kandidátusi disszertációjának megvédése után, egyetemi docens. Kiemelkedő oktató- és kutató munkát végez. Nemzetközi projekteket koordinál. Kutatási tevékenysége felöleli a vas- és acélöntés, a méretpontos öntvények gyártása, az öntvények gyártástechnológiája, a nyomásos öntés témaköröket. Az utóbbi években érdeklődése az öntési technológiák számítógépes szimulálásának irányába tolódott el. Kutatási eredményeit nagyszámú cikkben és konferencia előadásban publikálta.

36 éve OMBKE tag. 2000-től az Egyetemi Osztály elnöke, 2004-től az egyesület alelnöke. Vezetőként jól összefogja az Egyetemi Osztály tevékenységét. Elkötelezett híve az egyetemi hallgatók egyesületi életbe való bevonásának. Aktív közreműködésével segíti a választmány munkáját.

KERPELY ANTAL EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Komjáthy István

okl. villamosmérnök

1945-ben Pozsonyban született. 1969-ben a Budapesti Műszaki Egyetem erősáramú szakán szerzett oklevelet. 1991-ig a Csepel Művek Fémműben dolgozott mint technológus, művezető, karbantartás vezető, majd beruházási főmérnök.

Szakmai tevékenysége kohászati (hengerművi) berendezések fejlesztése és automatizálása, korszerű karbantartási rendszerek kidolgozása, új szabályozási megoldások bevezetése, készletgazdálkodási módszerek alkalmazása, komplett technológiai sorok beruházásának irányítása, új gépek üzembe helyezése és a betanítás megszervezése, vállalati pályázatok készítése. 1991-től vezeti a Hermes Schleifmittel GmbH&Co. KG. magyarországi kereskedelmi képviselőjét, ahol a hazai öntődék, motorgyárak, fém készülék- és berendezés-

gyártók igényeinek megfelelő korszerű csiszolószerszámok alkalmazásával és kereskedelmével foglalkozik.

Számos szakmai cikk szerzője. Az egyesületi rendezvényeken és tudományos fórumokon tartott előadásokat.

35 éve OMBKE tag. A Csepeli Szervezetének munkájában aktívan részt vesz. 1980 és 1985 között a Fémkohászati Szakosztály titkára. 1985-től az egyesületi Érembizottság aktív tagja. 1992-ben *Centenárium* emlékéremben részesült.

ZSIGMONDY VILMOS EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Dr. Dobos Irma

euro-okl. geológus

1926-ban született Szentesen. 1950-ben szerzett bölcsészdoktori diplomát a Szegedi Tudomány Egyetemen. Rövid oktató munkája után a Magyar Állami Földtani Intézetben dolgozott tudományos munkatársként. Ezt követően a Tokodi Mélyfúró Vállalatnál az üzemek

szénkutatói munkáját irányította főgeológusi beosztásban. 1958-1982 között a Vízkutató és Fúró Vállalatnál a felszínalatti vízkutatással és feltárással foglalkozott osztályvezető főgeológus beosztásban, Közben Kubában geológusszakértő volt. 1999-ben Euro-geológus címet szerzett.

19 éve tagja az OMBKE-nek. Részt vett a Zsigmondy Vilmos Emlékszoba és számos más kiállítás szervezésében. Mintegy 380 publikációján kívül közel 120 helyen tartott előadást. A Zsigmondy Béla Klub aktív tagja.

SZENTKIRÁLYI ZSIGMOND EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Dr. Nyers József

okl. bányamérnök. okl.

munkavédelmi szakmérnök

1944-ben született Ibafán. Bányamérnöki oklevelét a Nehézipari Műszaki Egyetemen szerezte 1970-ben. Az egyetem elvégzése után a mecseki szénbányászatban tevékenykedett. Termelésirányítás, műszaki-biztonsági, munkavédelmi, környezetvédelmi és kutatási szakterületeken. Jelenleg a Pannon Hőerőmű szakértője. Több, a bányabiztonsággal összefüggő szakmai cikk szerzője. Bányabiztonsággal kapcsolatos disszertációja megvédésével, egyetemi doktori címet szerzett.

40 éve OMBKE tag. Két cikluson át a Bányászati Szakosztályon belül működő Bányabiztonsági Szakcsoport vezetője. A Mecseki Helyi Szervezet elnökhelyettese.

DEBRECZENI MÁRTON EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Csire István
öntőtechnikus

1930-ban született Budapesten. 1955 és 1990 között a Csepeli Vas- és Acélöntődében dolgozott, különböző vezető beosztásokban.

1963-ban tagja lett az OMBKE Csepeli Helyi Szervezetének. 1975-1985 között a helyi szervezet elnöke. 1993-ban aktívan részt vett az időközben megszűnt helyi szervezet újjá szervezésében. 1994-től a Budapesti Helyi Szervezet elnöke. Számos szakmai cikk szerzője.

Tóth László

kohó üzemmérnök,
mérnök-közgazdász

1949-ben született Dunapentelén. 1967-től a Dunai Vasmű nagyolvasztó művének dolgozója, ahol lépésről lépésre haladt a gyárvezetői beosztásig. A DUNAFERR Rt. Nagyolvasztóművét kiemelkedő szakmai munkával irányítja. Az

egyesületi rendezvények aktív résztvevője, melyeket nívós szakmai előadásaival tesz színesebbé. Szakmai publikációiban is mindig kiemeli a kohász szakma értékeit, az OMBKE jelentőségét és fontosságát.

EGYESÜLETI MUNKÁÉRT OMBKE PLAKETT kitüntetésben részesült

Faragó Péter okl. kohómérnök, Vaskohászati Szakosztály
Hetey Tamás anyagmérnök hallgató, Dunaujvárosi Főiskola
Huszics György kohásztechnikus, okl. múzeum pedagógus, Öntészeti Szakosztály
Katkó Károly okl. kohómérnök, Öntészeti Szakosztály
Markó István okl. bányamérnök, okl. bányaiipari gazdasági m., Bányászati Szakosztály
Müllek János okl. olajmérnök, Kőolaj- Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály
Sas István gépészmérnök, Fémkohászati Szakosztály
Solymár Judit okl. gépészmérnök Bányászati Szakosztály
Sóvágó Gyula okl. bányamérnök okl. környezetvédelmi m., Bányászati Szakosztály
Szabó Ferenc okl. bányamérnök, Bányászati Szakosztály
Üveges János okl. bányagépészmérnök, okl. bányaiipari gazdasági m., Bányászati Szakosztály
Dr. Török Tamás okl. kohómérnök, Egyetemi Osztály

KIEMELKEDŐ EGYESÜLETI MUNKÁÉRT OKLEVÉL kitüntetésben részesült

Baranyai Sándor okl. kohómérnök, Fémkohászati Szakosztály
Cséke Tamás okl. bányamérnök, Bányászati Szakosztály
Dani Bálint Tibor anyagmérnökhallgató, Dunaujvárosi Főiskola
Dobos Szabolcs okl. bányaművelő mérnök, közgazdász, Bányászati Szakosztály
Fóris Imre víz-gáz-központi fűtés szerelő, Fémkohászati Szakosztály
Harkai Zsolt József kohómérnökhallgató, Dunaujvárosi Főiskola
Horváth Károly okl. bányamérnök, Bányászati Szakosztály
Illés Péter okl. kohómérnök, Vaskohászati Szakosztály
Kanász Tamás anyagmérnök, kohómérnökhallgató, Egyetemi Osztály
Kovács Tünde Anna okl. gépészmérnök, mérnök tanár, Vaskohászati Szakosztály
Laki József okl. gépészmérnök, Öntészeti Szakosztály
Mihalik Sándor okl. kohómérnök, mérnök-közgazdász, Vaskohászati Szakosztály
Molnár Dániel okl. kohómérnök, doktorandusz, Öntészeti Szakosztály
Mokánszki Zsolt bányamérnökhallgató, Egyetemi Osztály
Papp János okl. gépészmérnök, Fémkohászati Szakosztály
Paulusz Ferenc kohómérnökhallgató, Dunaujvárosi Főiskola
Polányi Zoltán okl. kohómérnök, gépészmérnök, Vaskohászati Szakosztály
Pozsár Sándor okl. bányamérnök, okl. környezetvédelmi szakm., Bányászati Szakosztály
Püspöki Erzsébet okl. kohómérnök, Öntészeti Szakosztály
Rajnai Kálmánné okl. kohómérnök, Fémkohászati Szakosztály
Szabó Gábor okl. kohómérnök, Öntészeti Szakosztály
Tóthné Medvei Zsuzsa földmérő mérnök, Bányászati Szakosztály
Üveges Tamás végzős kohómérnökhallgató, Egyetemi Osztály
Váradi Gergely végzős bányamérnökhallgató, Egyetemi Osztály

Faragó Péter

Hetey Tamás

Huszics György

Katkó Károly

Markó István

Müllek János

Sas István

Solymár Judit

Sóvágó Gyula

Szabó Ferenc

Üveges János

Dr. Török Tamás

Baranyai Sándor

Dani Bálint Tibor

Dobos Szabolcs

Fóris Imre

Harkai Zsolt József

Horváth Károly

Illés Péter

Kanász Tamás

Kovács Tünde Anna

Laki József

Mihálik Sándor

Molnár Dániel

Mokánszki Zsolt

Papp János

Paulusz Ferenc

Polányi Zoltán

Pozsár Sándor

Rajnai Kálmánné

Szabó Gábor

Tóthné Medvei Zsuzsa

Üveges Tamás

Váradi Gergely

60 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Bányászati Szakosztály

Jamrik Károly okl. bányamérnök, bányagazdasági mérnök

Jamrik Károly

50 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Bányászati Szakosztály

Bérces József okl. bányamérnök
Dörömbözi László okl. bányamérnök
Ernei László okl. bányamérnök
Kóhalmi Gábor okl. bányamérnök
Martos Ferencné dr. okl. gépészmérnök
Mester György okl. bányamérnök
Dr. Szabó Imre okl. bányamérnök, munkavédelmi szakmérnök
Dr. Szirtes Lajos okl. bányamérnök
Dr. Vankó Richárd okl. gépészmérnök
Dr. Vitális György okl. geológus

Horváth Róbert okl. bányamérnök, közgazdász
Kiss László okl. bányamérnök

Vaskohászati Szakosztály

Dr. Dworák József okl. kohómérnök
Gönczi Pál okl. kohómérnök

Fémkohászati Szakosztály

Dr. Csák József okl. kohómérnök
Décsi Zoltán okl. vegyészmérnök
Tarsoly Sándor okl. kohómérnök
Zachár László okl. kohómérnök

Öntészeti Szakosztály

Belicza Ádám okl. gépészmérnök, okl. kohómérnök
Tarján Béla okl. kohómérnök

Bérces József

Dörömbözi László

Ernei László

Kóhalmi Gábor

Martos Ferencné

Mester György

Dr. Szabó Imre

Dr. Szirtes Lajos

Dr. Vankó Richárd

Dr. Vitális György

Barabás László

Csath Béla

Horváth Róbert

Kiss László

Dr. Dworák József

Gönci Pál

Dr. Csák József

Décsi Zoltán

Tarsoly Sándor

Zachár László

Belicza Ádám

Tarján Béla

40 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült

Bányászati Szakosztály

Bacher Ervin bányaiipari technikus
Bárkány Péter okl. bányagépészmérnök
Dr. Bíró József okl. bányamérnök, szakközgazdász
Dr. Faur György okl. bányamérnök
Dr. Jenei Szabolcs okl. bányamérnök
Dr. Juhász András okl. geológusmérnök
Karsai József okl. villamosmérnök
id. Kis István okl. gépészmérnök
Kutasi Károly okl. bányamérnök
Kuzsmiczky Sándor okl. bányagépészmérnök
Lafferton Győző okl. bányamérnök
Machata Béla okl. villamosmérnök
Dr. Magyar György okl. bányamérnök, közgazdász
Dr. Nyers József okl. bányamérnök, okl. munkavédelmi szakmérnök
Oplaznik Gusztáv okl. bányamérnök, közgazdász
Petricsek József okl. bányamérnök
Rauch Ferenc aknász
Rickert Antal okl. bányamérnök
Sasvári Antal okl. bányamérnök
Sárkány Attila okl. bányamérnök
Sóki Imre okl. bányageológus mérnök

Stuber György okl. bányamérnök
Szabó Csaba okl. bányamérnök
Dr. Szabó Zoltán okl. bányageológus mérnök
Szagos Péter okl. építészmérnök
Visnyovszki László okl. bányamérnök

Kőolaj- Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály
Dr. Szalóki István okl. bányageológus mérnök

Vaskohászati Szakosztály

Keresztúry János rendszerszervező mérnök
Liptay Péter okl. kohómérnök
Dr. Nyitray Dániel okl. kohómérnök
Dr. Szabó Zoltán okl. kohómérnök
Dr. Takács István okl. kohómérnök

Fémkohászati Szakosztály

Dr. Vitéz János okl. vegyészmérnök

Öntészeti Szakosztály

Szegvári József öntőtechnikus
Villányi István okl. kohómérnök

Bányászati Szakosztály

Bacher Ervin

Bárkány Péter

Dr. Bíró József

Dr. Faur György

Dr. Jenei Szabolcs

Dr. Juhász András

Karsai József

id. Kis István

Kutasi Károly

Kuzsmiczky Sándor

Lafferton Győző

Machata Béla

Dr. Magyar György

Dr. Nyers József

Oplaznik Gusztáv

Petricsek József

Rauch Ferenc

Rickert Antal

Sasvári Antal

Sárkány Attila

Sóki Imre

Stuber György

Szabó Csaba

Dr. Szabó Zoltán

Szakos Péter

Visnyovszki László

*Vaskohászati
Szakosztály*

Keresztúry János

Liptay Péter

Dr. Nyitray Dániel

Dr. Szabó Zoltán

Dr. Takács István

*Kőolaj- Földgáz- és
Vízányászati
Szakosztály*

Dr. Szalóki István

*Fémkohászati
Szakosztály*

Dr. Vitéz János

*Öntészeti
Szakosztály*

Szegvári József

Villányi István

A választmány beszámolója

Az OMBKE a 2004. évben a közhasznú társadalmi szervezetekről szóló törvényben, és az alapszabályban megfogalmazott előírások szerint működött.

A 2004. május 15-én, Miskolcon tartott tisztújító küldöttgyűlésen és azt megelőzően a helyi szervezeteknél, továbbá a szakosztályi tisztújító küldöttgyűléseken az egyesület minden szervezeti szintjén tisztújítás volt. A tisztújítás során a korábbi 34 fős választmányból a küldöttgyűlés 18 főt újválasztott és 9 új választmányi tagot bízott meg.

A választmány 2004-ben négyszer ülésezett, és 20 sorszámozott határozatot hozott. A megtárgyalt főbb témák:

- az OMBKE gazdálkodása és pénzügyi helyzete,
- a Bányászati és Kohászati Lapok megjelentetése,
- felkészülés a küldöttgyűlésre,
- a 93. küldöttgyűlés határozatainak végrehajtása,
- a választmányi bizottságok munkájának értékelése,
- nemzetközi együttműködések,
- a bányász és kohász szakoktatás kérdései,
- választmányi bizottságok ujjaalakítása,
- kitüntetések adományozása,
- egyesületi nagyrendezvények,
- egyéni tagdíjak megállapítása.

Az egyesület egyéni taglétszáma egy év alatt 11 fővel csökkent. A tagdíjukat felszólítás ellenére sem fizetők tagságát törölni kényszerültünk. A tagság összetétele megváltozott: 59 fővel (3,5%-kal) csökkent az aktív dolgozók száma és 257 fővel (23,8%-kal) a 70 év alatti nyugdíjasok száma. Egyúttal 225 fővel (38,5%-kal) nőtt a 70 évet betöltött tagok száma. Öröndetes, hogy 80 fővel, vagyis 36,4%-kal növekedett a diákok száma.

Az egyéni taglétszám változása szakosztályonként:

Szakosztály	2004.	2005.	± fő	%
	febr. 1.	febr. 1.		
Bányászati	1531	1487	-50	97,1
Kőolaj	374	348	-26	93,0
Vaskohászati	650	641	-9	98,6
Fémkohászati	414	414	0	100,0
Öntészeti	357	357	0	100,0
Egyetemi O.	274	342	+68	124,8
Összesen:	3600	3589	-11	99,7

Az OMBKE tagságának megoszlása a következő:

Szakosztály	Dolgozó	70 év alatti	70 évet	Diák	Össze- sen
		nyugdíjas	betöltötte		
Bányászati	526	487	473	1	1487
Kőolaj	217	65	65	1	348
Vaskohászati	385	96	109	51	641
Fémkohászati	255	91	65	3	414
Öntészeti	220	62	74	1	357
Egyetemi O.	56	20	23	243	342
Összesen	1659	821	809	300	3589

Legidősebb tagunk: *Bakos János* 95 éves. Legkorábban belépett egyesületi tagunk *Selmeci Béla*, aki 1938. január 1-jén, vagyis 67 éve lett az OMBKE tagja.

Bővült tagjaink között az akadémikusok száma, mivel *dr. Pápay József* okl. olajmérnököt az akadémia rendes tagjává választották, *dr. Roósz András* okl. kohómérnököt pedig levelező taggá.

I. Közhasznú tevékenység

Rendezvények

Egyesületünk 2004-ben számos központi és helyi rendezvényt szervezett, melyen tagságunk széles köre vett részt. Összesen hét egyesületi rendezvény volt részvételi díjas. Helyi szervezeteink számos szakmai napot, hagyományápoló szakestélyt, baráti találkozót, szakmai kirándulást szerveztek. Öröndetes, hogy a budapesti helyi szervezetek kihasználva a budapesti adottságokat, 2004-ben már rendszeresen tartottak szakmai napokat.

Legnagyobb rendezvényünk a május 14-16-án megrendezett *V Bányász-Kohász-Erdész Találkozó* volt, mely több, külön-külön is nagyrendezvénynek számító eseményt fogott össze. A hagyományos felvonuláson és kulturális programokon túlmenően ekkor került megrendezésre az *OMBKE, a MTA Selmeci Asztaltársaság és a Műszaki Földtudományi Kar* szervezésében az *Energia és Környezet* tudományos konferencia, a Szentkirályi Zsigmond kamarakiállítás a Magyar Olajipari Múzeum szervezésében, a *Bányász türelemüvegek és bányahegyek Európában* nemzetközi kiállítás a *Herman Ottó Múzeum* és *Benke István* szervezésében, továbbá a *Simon Pál emlékülés*. A találkozó idején került sor a Bányászati és a Vaskohászati Szakosztályok tisztújító küldöttgyűlésére és az OMBKE 93. (tisztújító) Küldöttgyűlésére. A küldöttgyűlés előtt hagyományteremtő megemlékezést tartottunk Budapesten az alapító *Sóltz Vilmos* sírjánál. A BKE találkozó idején tagjaink megkoszorúzták a miskolci professzorok sírjait.

A fenti nagyszabású rendezvénysorozat eseményein több mint 700-an vettek részt. A rendezvény pénzügyileg is pozitív eredménnyel zárult. A rendkívüli eseménysorozat szervezésében és zavartalan lebonyolításában résztvevő tagtársaink, az Egyetemi Osztály, a Borsodi helyi szervezet, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara, a Dunaújvárosi Ifjúsági Egylet és az OMBKE titkárság szervező munkáját elismerés illeti.

További nevezetesebb rendezvények:

- Társrendezőként közreműködtünk a központi *Bányásznapi* (Dorog, szeptember 2.) és a *Szent Borbála-napi* ünnepség (Budapest, december 3.) szervezésében. Több helyi szervezettel (Bakony, Oroszlány, Mátraalja) Bányász- és villamosnapi ünnepséget szerveztek.
- Helyi szervezeteink számos helyen tartottak *Szent Borbála-napi* megemlékezéseket: Budapesten, Ajkán, Bükkábrányban, Csolnokon, Detken, Füzesgyarmaton, Miskolcon, Nagykan

- zsán, Pécssett, Pilisszentivánon, Salgótarjánban, Szegeden, Tapolcán, Tatabányán, Visontán.
- Helyi szervezeteink közreműködtek az „*utolsó csille*” ünnepségeken (Tatabánya, április 9.; Ajka, szeptember 3.; Lyukóbánya, október 7.)
 - Tagjaink 2004-ben is nagy számban vettek részt a selmecebányai *Szalamander* felvonuláson és ennek alkalmával megkoszorúzták a selmeci professzorok sírjait, továbbá a Honvéd szobrot. Az OMBKE delegációja tiszteletére a selmecebányai polgármester fogadást adott. (Selmecebánya, szeptember 10-11.)
 - *Fémkohászati Szakosztály ünnepi ülése* (Budapest, március 19.)
 - *110 éves a Jó szerencsét! köszöntés emlékülésen* a két kar dékánja tartott előadást a felsőoktatás átszervezéséről (Várpalota, 2004. április 7.).
 - *Fémkohászati Szakmai Nap* (Inota, április 30.)
 - Az *Industria* kiállítás alkalmával *Kell ez a honnak?* címmel, konferenciát tartottunk a bányászat és a kohászat aktuális témáiról (Budapest, május 20.)
 - *LIII. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere* rendezvény (Dobogókő, május 26-28.)
 - *XI. Mosonmagyaróvári Szakmai Nap* (Mosonmagyaróvár, június 4-5.)
 - *37. Bányagépész Konferencia* (Balatonyörök, október 7.)
 - *50 éves az acélgépjármű Dunaújvárosban* szakmai nap (Dunaújváros, október 21.)
 - *50 éves az Inotai helyi szervezet* szakmai nap (Inota, október 22.)
 - *V. Fémkohászati és Szakmai Nap* a Miskolci Egyetemen; kiegészült a fémöntészet témájával is (Miskolc, november 4.)
 - *ICSOBA szakmai nap* (Veszprém, október 27.),
 - *ICSOBA Magyar Nemzeti Bizottság tisztújító közgyűlés* (november 17.)
 - *Az egrai szénhidrogénmező felfedezésének 50. évfordulója* (Eger, december 3.)
 - *Gázbekötés korszerű technológiája* szakmai nap, megemlékezés a nevezetes évfordulókról (Vecsés, december)
 - *Vaskohászok Luca Napi szakestélye* (Budapest, december 13.)
 - A Történelmi Bizottság tagjai több előadással vettek részt az *Újabb eredmények a hazai tudomány-, technika- és orvostörténet köréből* anketon (Budapest, november 22-24.)
 - A Történelmi Bizottság rész vett az *Ipari örökségünk Európa útjain* rendezvényein
 - Megemlékeztünk a *Bányászhimnusz* szerzőjéről (Kálóz, október 19.)
 - Pécssett és Tatabányán *harangjátékot avattak* a helyi szervezetek szervezésében
 - *Kiszeli Gyula emléktáblájának avatása* az Öntödei Múzeumban (Budapest, december 7.)
 - *Pápai Vajna Ferenc emlékünnepe* (Hajdúszoboszló, március 4-6.)
 - *Tiszteleti tagok és seniorok találkozója* (Budapest, december 14.)
 - Részt vettünk a *Szentkirályi Zsigmond* születésének 200. évfordulója alkalmából rendezett *emlékünnepegen*, Kolozsváron (május 29). Szentkirályi Zsigmondról megemlékeztünk a küldöttgyűlésen, és a BKL-ben is megjelent e neves szakember méltatása. *Szentkirályi Zsigmond emlékérmét* adtuk át *dr. Köllő Gábornak*, az EMT elnökének és *dr. Varga Béla* okl. kohómérnöknek, az EMT Kohászati Szakosztálya elnökének a magyar műszaki nyelv ápolása, valamint az EMT és az OMBKE közötti kapcsolatok erősítése terén kifejtett tevékenységéért
 - Előadásokkal vettünk részt a Petrozsényban az EMT által szervezett *Bányászati-Kohászati- Földtani Konferencián* (május 20-23.)
 - közreműködöttünk az *ICSOBA XV. Nemzetközi Szimpóziumának* szervezésében; a hat tagú magyar küldöttség hét előadást tartott
 - Egyesületünk először 2004-ben vett részt az egyetemisták *anyagtudományi világnap* versenyében. Három díjnyertes egyetemista tagunknak (Demeter Zolt, Magasdi Attila, Égerházi László) egyesületünk elnöke ünnepélyes keretek között adta át az IOMMMS elismerő díjait és a pénzjutalmakat
 - A borsodi helyi szervezet részt vett a németországi *Knappentag* ünnepségeken (Stadt Heringen, szeptember 4-5.)
 - Az Öntészeti Szakosztály tagjai, köztük sok fiatal részt vett a *FOND-EX 10. Öntészeti Szakvásáron* (Brno, május 18-21.)
 - A hét kelet-közép-európai országot tömörítő regionális *öntészeti szervezet* (MEGI) a májusban tartott vezetőségi ülésén magyar kezdeményezésre, *ifjúsági tagozatot* hozott létre
 - Az egyesület társadalmi eseményének számítanak a *bányász-kohász bálók*, melyeket Miskolcon és Pécssett rendeztünk februárban.

Bányászati és Kohászati Lapok

A 137. évfolyamát megért Bányászati és Kohászati Lapok mindhárom szaklapja folyamatosan megjelent: a Bányászat 5 számmal 296 oldalon 27 szakmai cikkel, a Kohászat 5 számmal 280 oldalon 24 szakmai cikkel, a Kőolaj és Földgáz pedig 7 számmal 220 oldalon 8 szakmai cikkel. A lapok kiadása összhangban volt a beérkezett cikkállománnyal.

2004. második félévétől a versenypályázat alapján kiválasztott nyomdában készülnek a lapok, mely a döntés következtében, fél év alatt kétfélmillió forintos költségmegtakarítást eredményezett.

A kiadói jogok és felelősség érvényesítése, továbbá a lapok egységes arculatának megteremtése és a kiadás koordinálása érdekében, a választmány Kiadói Bizottságot hozott létre. A Kiadói Bizottság elhatározta, hogy 2005-ben két közös számot jelentet meg. A felelős szerkesztők feladatául határozta meg a lapok egyenletes időközökben történő tervszerű megjelentetését.

Az OMBKE saját internetes honlapját működteti, melynek segítségével az egyesület fontosabb hírei, eseményei nyomon követhetők. A honlapot havonta

ötezerszer keresik fel. 2004-től már a BKL számai is felkerültek a honlapra és így a nemzetközileg ismert kereső programokkal is megtalálhatók az egyes szakmai cikkek. Folyamatban van a korábbi számok felvitele is.

Az egyesületi könyvtárban tárolt lapok utolsó 15 évfolyamát a korábbi évfolyamokhoz hasonló módon bekötöttük, és az egyesület alapításának idejéből származó tíz évfolyamot újrakötöttünk.

Kiadványok

Támogattuk a Bányász Kultúráért Alapítvány gondozásában megjelent *Ahogy én láttam* és a *Nem csak a szépre emlékezem* kötetek kiadását.

Megjelent a MOIM szervezésében a *Beszélgetések az olajiparról* IV. kötet.

Közreműködünk a Zsigmondy Vilmos és Zsigmondy Béla a magyar vízkutatás úttörői (Zalaegerszeg) kiállítás megszervezésében.

A Kőolaj- Földgáz és Vízbányászati Szakosztály a MOL Rt. anyagi támogatásával elkészítette a *Kőolaj és földgázbányászati emlékhelyek Magyarországon* kiadványt.

A Bányászati Szakosztály a MBH támogatásával megkezdte a *Bányászati emlékhelyek Magyarországon* kiadvány elkészítését.

Az ICSOBA Magyar Bizottságának szervezésében és gondozásában az OMBKE 400 példányban kiadta az ICSOBA 40 éves fennállása alkalmából rendezett XIV. Nemzetközi Szimpózium (Zágráb, 2003. október 10-11.) előadásait tartalmazó kötetet a *TRAVAUX* No. 34. számaként.

II. A 93. küldöttgyűlés határozatainak végrehajtása

A Küldöttgyűlésen hat határozat született. Az 1. és 2. határozat nem igényelt intézkedést, mert az, az előző időszak tevékenységének jóváhagyását tartalmazta.

3. sz. határozat: „Az egyesület választmánya a tagság széles körének bevonásával alakítsa ki az OMBKE további működésének stratégiáját, és ehhez igazítva tegye meg azokat a szükséges lépéseket, amelyek az egyesület fennmaradásához és céljainak megvalósításához szükségesek a megváltozott környezetben. Az Alapszabály ehhez szükséges módosítását úgy kell előkészíteni, hogy azt a 2006-os küldöttgyűlés elfogadhassa.”

A választmány 2004. október 5-i ülésén elfogadta, hogy a követendő stratégia alap gondolatait a dr. Tolnay Lajos elnök által a 93. Küldöttgyűlésen elmondott összefoglaló értékelés tartalmazza (megjelent a BKL 2004/4. számában). Egyúttal felkérte az Alapszabály Bizottságot, hogy készítsen egy időütemet is tartalmazó munkatervet. Az Alapszabály Bizottság az egyesületi lapokban (BKL 2005/1. sz.) és a honlapon kérte, hogy ha bárkinek van javaslata, azt tegye meg.

A küldöttgyűlés által előírt munka folyamatban van. A teljesség igénye nélkül csak néhány olyan gondolatot szeretnénk ismételt felvetni, melyekkel a munkánk során feltétlenül foglalkoznunk kell:

- a) Az egyesület a tagok életkorát tekintve „előregedett”. Kevés a fiatal tag. Ezért az OMBKE-nek kiemelt feladata kell legyen a fiatal szakemberek szervezett és következetes bevonása az egyesületi életbe. A bányász és kohász szakma a klasszikus értelmében az egyetemi képzésben háttérbe szorult, átalakult. Kiegészült a szakmai határterületekkel, illetve ezen határterületi szakmák kerültek előtérbe. Egyesületünk felelőssége, hogy ezen határterületek szakmáit tanuló fiatalok körében meggyökerezzenek a selmeci hagyományok.
- b) Egyesületünknek nyitottnak kell lennie az előretörő szakterületek, mint pl. a környezetvédelem, a külfejlesztés bányászat (kő- és kavicsbányászat), az anyagtudományok stb. befogadására és ha kell, ennek meg kell adni az egyesületen belüli szervezeti súlyt is.
- c) Meg kell találni azokat a módszereket, melyek a kis- és középvállalkozók megnyerésére alkalmasak, tudomásul véve, hogy ezen személyek jóval nagyobb körből kerülnek ki, mint a Miskolci Egyetemhez kötődő vezetők. Egyúttal megfelelő tájékoztató anyagokkal, formanyomtatványokkal elő kell segíteni a szakosztályok és helyi szervezetek pártoló vállalat szervező tevékenységét.
- d) Az egyesület vezetőségének tudatosan kell kezdenie az elaprózódó és vállalati háttér nélkül maradó helyi szervezetek együttműködését, és területi alapú a szakosztályi hovatartozástól független helyi szervezetekké (osztályokká) alakulását.
- e) Az informatika fejlődésével lépést tartva, felül kell vizsgálni és korszerűsíteni kell a működési, elsősorban az ügyintézési formákat. A személyes találkozásoknak a kapcsolatok ápolása legyen a célja és nem az ügyintézés. Felül kell vizsgálni azt is, hogy az egyesületen belül hogyan célszerű csökkenteni a különböző testületek számát és azok létszámát.
- f) Az egyesületi lapok az egyéni és jogi tagság felmért igényeit elégítse ki.
- g) Az egyesület tekintse állandó feladatának az oktatás, ezen belül a felnőttoktatás kérdését. Keresse a megoldásokat, hogy milyen módon tudja befolyásolni, vagy milyen módon tudna részt venni a szakmai oktatásban.
- h) Magyarország EU tagságát is figyelembe véve ki kell alakítani egy figyelő rendszert, mely alkalmas arra, hogy az egyesület tevékenységi körébe tartozó pályázatok kínálta lehetőségeket kihasználja.
- i) Meg kell állítani azt a tendenciát, hogy az egyesület évtizedek óta kialakított szakmai hírnevét, kapcsolatrendszerét, hagyományait kihasználva, az egyesületi rendezvényeket és azok hasznát az OMBKE-t megkerülve, másutt realizálják.
- j) Felül kell vizsgálni nemzetközi kapcsolatainkat, és azokat igazítani kell lehetőségeinkhez, szem előtt tartva, hogy főbb célunk a selmeci bányai hajdani vonzáskörzet szakembereinek összefogása.

4. sz. határozat: „A választmány vizsgálja felül az egyesület szabályzatait abból a célból, hogy az egyesület anyagi támogatásában nagyobb szerepet vállaló jogi és magánszemélyek az egyesületi döntésekben, testületekben nagyobb súllyal vehessenek részt.”

A 93. küldöttgyűlésen és megelőző szakosztályi tisztújító küldöttgyűléseken megválasztott vezetőségi tagok, majd azt követően, a választmányi bizottsági tagok között nagy számban vannak olyanok, akik az egyesület anyagi támogatásában nagyobb szerepet vállalnak.

A választmány megvizsgálta a Pártoló Tagok Tanácsának kérdését is és úgy értékelte, hogy a korábbi kísérletek nem vezettek eredményre, ezért ezt nem javasolja folytatni.

A választmány álláspontja, hogy a szakosztályok feladata és felelőssége a pártoló személyek bevonása a döntéssel bíró testületekbe.

5. sz. határozat: „Az egyesület tekintse kiemelt feladatának a felsőoktatás átalakulásával összefüggő változások figyelemmel kísérését, az egyesülethez tartozó szakterületek szakmai oktatásának segítségét.”

Az OMBKE kiemelten kezelte a felsőoktatás átszervezésével kapcsolatos javaslatokat, és ahol módja volt rá kifejtette véleményét. A kohászati oktatás kérdésében az egyesület vezetői és kompetens szakértői személyesen is részt vettek a téma vitáin. Az OMBKE várja a Miskolci Egyetemtól, illetve az Egyetemi Osztálytól, hogy a felsőoktatás átszervezését eredményező törvények ismeretében, miben várják az egyesület segítségét, közreműködését.

6. sz. határozat: „A küldöttgyűlésen benyújtott indítványokat a választmány tűzze napirendre.”

Az OMBKE 93. küldöttgyűlésére betervezett indítványok teljes szövegét a BKL 2004/4. (közös) szám 12. oldala tartalmazza. A választmány három ízben (2004. október 5., 2005. március 29., 2005. április 22.) tárgyalta az indítványok ügyét, és a bizottságok véleményének meghallgatása után a következő álláspontot alakította ki:

- 1) Az elhangzott indítványt elfogadva, az újjá alakult Nemzetközi Bizottság és a Történelmi Bizottság a munkaprogramját egyeztette. Mindkét bizottság egy-egy tagja részt vesz a másik bizottságban.
- 2) A Selmechányai Akadémia falán elhelyezendő magyar nyelvű emléktáblával kapcsolatos eddigi próbálkozások eredménytelenek voltak. Egyelőre nincs fogadókészség magyar nyelvű tábla elhelyezésére. A Nemzetközi Bizottság további tárgyalásokat kezdeményez a szlovák féllel, lehetőleg a már meglévő szlovák nyelvű tábla magyar megfelelőjének elhelyezésére.
- 3) A választmány nem tartja indokoltnak, és nem javasolja az „OMBKE örökös tagja” cím bevezetését. Az egyesületen belül a hosszú tagságot a *Sóltz Vilmos érem* adományozásával ismerik el. Jelenleg 648 fő rendelkezik 40 éves tagságot elismerő ilyen éremmel. A hosszú időn át kiemelkedő egyesületi tagság elismeréséül a „*tiszteleti tag*” cím szolgál, melyet egy időben legfeljebb ötvenen viselhetnek.

4) Az egyéni visszaemlékezések védelmét jogszabályok írják elő. Ebben a tekintetben az egyesületnek nincs teendője, de ilyen problémával az OMBKE hivatalosan nem is találkozott.

5) A választmány nem javasolja módosítani az elhangzó, elénekelhető himnuszok tekintetében az egyesületi rendezvények gyakorlatát, és az eddigi hagyományokat. A EU himnusz elhangzása ma még a közélet más területein sem bevett szokás.

6) A küldöttgyűlés 5. sz. határozatában is elfogadta azt az indítványt, hogy a felsőoktatási kérdéseket az egyesület kísérje figyelemmel. A határozat végrehajtásáról beszámoltunk.

7) Az ünnepélyekre javasolt formai kérdésekkel kapcsolatban a választmány nem tartja szükségesnek szabályokat, előírásokat hozni. A tagságra nem erőltethetők rá olyan viselkedési formák, melyekkel szemben megoszlanak a vélemények.

III. Az OMBKE gazdálkodása

Az OMBKE 2004. évi gazdálkodása eredményes volt. Szakmai célkitűzéseinket úgy sikerült megvalósítani, hogy kiadásaink nem haladták meg bevételeinket. A gazdálkodás tervszerű volt. Az egyesület az év során minden köztartozását rendezte és a 2004. évre vonatkozó minden szállítói számláját kiegyenlítette.

Az OMBKE vállalkozási tevékenységet az egyesület közhasznú céljainak érdekében, azokat nem veszélyeztetve végzett.

A 2004. évi közhasznúsági mérlegbeszámolót a könyvvizsgáló elfogadó nyilatkozatával hitelesítette.

Az OMBKE a 2004. évi gazdálkodási évet 446 ezer forint mérleg szerinti eredménnyel zárta. A gazdálkodás adatait a közhasznúsági jelentés tartalmazza. A következőkben a gazdálkodást meghatározó fontosabb tényezőket foglaltuk össze.

Az eredmény a helyi szervezetek, a szakosztályok és az egyesület vezetése jó együttműködésének, és a gazdálkodási elvek következetes betartásának tudható be.

A 2004. év végi létszámot és annak összetételét tekintve, egyéni tagjaink a tagdíjfizetési kötelezettségüknek eleget tettek. Eredményes volt a tagdíjmaradásban lévők írásos megkeresése. Egyéni tagdíjból befolyt 10726 eFt.

A 65 pártoló jogi tagtól származó 23957 eFt bevétel nagyban köszönhető annak, hogy az OMBKE vezetőinek megkeresésére az MVM Rt., a Rotary Rt., a System Consulting Rt., a Dunaferri Lőrinci Hengermű és a MOTIM Rt. támogatta egyesületünket. Új támogató volt a Csepel Metál Vasöntöde Kft., a MÖSZ, az Innováció 2000 Kft., a CST Csepel Techno Kft., a K+K Kft., a Casting Bt., a Bearing Kft. és a Patina Öntöde Kft. Az új támogatók megszerzésében az Öntészeti Szakosztály sikeres szervező munkát végzett.

Segítséget jelentett, hogy az egyesületet korábban is támogató tagok közül a MAL Rt., a KÓKA Kft., az OMYA Hungária Kft., a Sandvik Magyarország Kft. és az ALBA-METAL 1991 Kft. az előző évekhez képest

növelte támogatását. A Mangán Kft. egy teljes BKL szám megjelenését támogatta.

Továbbra is gondot jelent a vaskohászati vállalatok támogatásának elmaradása. A Dunaferr Rt. a BKL Kohászat megjelentetését csak 500 eFt-tal támogatta. A MOL Rt. is csökkentette a laptámogatás előző évi összegét 1000 eFt-tal.

Pártoló tagjainknak megköszönve eddigi támogatásaikat kérjük, hogy továbbra is segítsék egyesületi céljaink megvalósítását! Az egyesület működésének fenntartása érdekében, minden szakosztálynak keresnie kell további pártoló támogatókat.

A személyi jövedelemadó 1%-ából származó bevétel 3.828 eFt volt, mely összeg az előző évhez képest több mint 20%-kal nagyobb.

A korábbi években a MTESZ költségvetési juttatásokból évente kb. 1500-1800 eFt támogatást nyújtott egyesületünknek a működési költségekhez. 2004-ben már nem számíthattunk MTESZ támogatásra. A MTESZ az évek óta tartó igen rossz gazdálkodása következtében, több száz millió forinttal eladósodott és így a 2004-ben megszerzett költségvetési juttatásokból a tagegyesületeket nem részesítette, miközben a Technika Házak eladásával próbálkozik az adósságait rendezni. 2005-ben már a MTESZ sem részesül költségvetési támogatásban.

2005-ben a Kincstári Vagyonkezelő Központtól a MTESZ tulajdonba kapja a Budapest Fő utcai irodaházat, mely 15 évig nem idegeníthető el és csak a MTESZ tevékenységi körét érintő célokra használható. Lehetőség van azonban a megkapott ingatlan részeit a MTESZ-t alkotó tagegyesületek részére tartós használatba adni, azzal hogy 15 év múlva a tulajdonrészek a használó tulajdonába mennek át. Egyesületünk kéri az általa használt területekre a tartós használatba vétel bejegyzését.

Jelentősen segítette az OMBKE gazdálkodását, hogy 2004-ben sikerrel pályázott a Nemzeti Civil Alapítvány pályázati kiírására. Így a működési költségek támogatására 3.000 eFt-ot kaptunk. A NKÖM-től 157 eFt-ot kaptunk bértámogatásra. A Magyar Bányászati Hivatal pályázatán 600 eFt keretet kaptunk a bányászati hagyományok ápolására, melyből 125 eFt a 2004. évben volt felhasználható.

A 2004. évi rendezvények közül a bevételek szempontjából meghatározó volt a Bányász-Kohász-Erdész Találkozó, ami 1687 eFt nyereséggel zárult, mely az eredeti célkitűzésnek megfelelően, így a tisztújító küldöttgyűlések kiadásait is fedezte.

A Múzeum krt.-i ingatlan az egyesület tulajdonát képezi. Bérbeadásából 2520 eFt, a Fő utcai helyiségeink oktatási célú bérbeadásából 975 eFt bevétel származott. Elemezve az egyesületi központ jelenlegi elhelyezését és az ingatlanokkal való gazdálkodást, a jelenlegi megoldás fenntartása látszik célszerűnek.

A BKL kiadási költsége 15.721 eFt volt, mely mintegy két millió forinttal kevesebb az előző évhez képest. A költségcsökkenés abból ered, hogy a 92. Küldöttgyűlés határozatának megfelelően 2004. közepétől a lapokat ugyanabban a versenyztetéssel kiválasztott nyomdában állítják elő. 2005-ben további két millió forint költségcsökkenés prognosztizálható. Költségcsökkentő hatása van annak is, hogy évente két szám közös számként jelenik meg.

Összefoglalva az OMBKE fentiekben ismertetett tevékenységét, az egyesület 2004-ben mind közhasznú céljainak megvalósítása, mind gazdálkodási szempontból eredményes évet zárt. A választmány a 94. Küldöttgyűlésnek a 2004. évről szóló jelentést elfogadásra javasolja.

Budapest, 2004. április 22.

*Kovacsics Árpád
főtitkár*

Külföldi hírek

Felfüggesztették a verespataki településrendezési tervet

A romániai Fehér-megyei Törvényszék felfüggesztette a verespataki aranykitermelést tervező Rosia Montana Gold Corp. (RMGC) településrendezési tervét – adta hírül a beruházást ellenző Alburnus Maior Egyesület. Ez a terv az egyik feltétele annak, hogy a 80-20%-ban kanadai-román cég benyújthassa az aranykitermeléssel kapcsolatos környezeti hatástanulmányát. A felfüggesztéssel, amit az Alburnus Maior Egyesület kért, a bíróság lényegében felfüggesztette a már beindult környezetvédelmi engedélyezési folyamat egészét.

Adrian Dascalu, az RMGC szóvivője elmondta, hogy ami most történt az a terv ellenzőinek tipikus támadási módszere, hogy fékezze a beruházás megvalósításának folyamatát. Emlékeztetett arra, hogy a településrendezési tervet a megyei önkormányzat képviselői, elsősorban többséggel fogadták el annak idején.

Az RMGC Európa legnagyobb aranybányáját szeretné megnyitni Verespatak mellett 2007-ben, ahol legalább 330 t aranyat és 1300 t ezüstöt rejt a föld méhe. A kitermelést 17 évre tervezik, ez alatt a cég több mint 4 Mrd USD bevételre és

több száz dolláros nyereségre számít. A vállalkozás környezeti kockázataira több civil szervezet is felhívta a figyelmet, ráadásul a helyi lakosság áttelepítését is szükségessé teszi. A verespatakiak megosztottak a kérdésben: van, aki az új munkahelyek teremtésének örül, mások viszont nem szeretnék a régi lakóhelyüktől megválni.

Magyar Szó 2005.06.28. (Garzó Ferenc)

GPA

100 milliárd euró új erőművekre Kínában

Gyorsan nő az energiaéhség Kínában, amelyet a gazdaság egyre rohamosabb fejlődése idéz elő. Áramkiesések és korlátozások elkerülése érdekében Kína villamoserőmű kapacitását 215000 MW-al kell megnövelni, ezért a következő öt év alatt – átszámítva – 100 milliárd eurót ruháznak be új erőművek építésébe. Ezen belül, fokozzák a megújuló energiaforrások – főleg a vízenergia – hasznosítását, sőt az atom- és a földgáz erőművek építését is szorgalmazzák.

BULLETIN 22/2004

Dr. Horn János

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 2004. évi közhasznúsági jelentése

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1892-ben alakult, 1999. április 2-től közhasznú egyesület.

Címe: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon/fax: 201-7337; e-mail címe: ombke@mtesz.hu

Bírósági bejegyzésének száma: 416

Közhasznúi bírói végzés száma:

13.PK.60.434/1989/16, kelte: 1999. március 10.

Célja: tudományos tevékenység – kutatás – ismeretterjesztés – környezetvédelem – kulturális örökség megóvása – határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység

A könyvelés módja: kettős könyvvitel. Adószám: 19815912-2-41

Számveteli beszámoló

A 2004. évi közhasznú mérlegbeszámolót a könyvvizsgáló elfogadó nyilatkozatával hitelesítette. Vállalkozási tevékenységet az Egyesület közhasznú céljainak érdekében, azokat nem veszélyeztetve végzett.

I. Közhasznú és vállalkozási tevékenység

bevétele eFt:	63 459
egyéni tagdíj	10 726
jogi tagdíj	13 272
adomány	10 685
rendezvények	15 259
lapok	883
egyéb támogatás	92
költségvetési források	
NCA pályázat	3 000
MBH pályázat	125
NKÖM támogatás	157
1% SZJA	3 828
kapott kamatok	84
bérbeadás	3 495
hirdetés	1 853

II. Közhasznú és vállalkozási tevékenység

költségei eFt:	63 013
Működési költség	29 759
Ebből:	
Irodabérlés	6 568
Bér és járulékok	6 033
Egyéb dologi kiadás	17 158

Arbevétel rendezvények	12 424
Lapok + kiadványok	15 721
Egyéb ráfordítások (közvetített szolgáltatás)	3 371
Vállalkozás	1 738

2004. évi eredmény eFt:

	Összesen	Közhasznú	Vállalkozás
Bevételek:	63 459	58 111	5 348
Költségek:	-63 013	-61 275	-1 738
Összesen:	+ 446	-3 164	+3 610

Tájékoztató adatok:

A) Személyi jellegű ráfordítás eFt	8 414
bérbérlés, megbízási díjak	4 444
személyi jellegű egyéb	2 177
bérfelrakások	1 793

B) Kapott támogatások eFt: **17 887**

<i>I. Költségvetéstől</i>	
APEH-től SZJA 1%	3 828
Pályázatokra kapott támogatások	3 374
– MTESZ-től	157
– Nemzeti Civil Alapprogramtól	3 000
– Magyar Bányászati Hivataltól	600
(ebből elhatárolva 475 eFt)	-475
– TMS támogatás (ICSOBA)	92
<i>II. Jogi szem. gazd. társaságtól</i>	<i>10 685 eFt</i>
C) Az OMBKE vagyona 1 592 eFt-tal nőtt, melyből 1 000 Ft a dr. Verő professzorról készített szobor értéke.	
D) Az Egyesületnek befektetett pénzügyi eszköze nincs.	
E) Az Egyesület vezető tisztségviselőinek nyújtott költségtérítés nem volt.	
F) Az OMBKE 2004. évi közhasznú tevékenységét a 94. Küldöttgyűlésre készült választmányi beszámoló tartalmazza.	

Budapest, 2004. december 31.

Dr. Gagy Pálffy András
ügyvezető igazgató

Helyreigazítás

Az OMBKE megalapításának 110. évfordulója alkalmából kiadta a BKL 2002. évi különszámát (megjelent 2004. januárban a Bányászat 2002/7. a Kohászat 2002/11-12. és a Kőolaj és Földgáz 2002/11-12. számaként). A különszám K82-83. oldalain leközli az 1993-2002 között *Szent Borbála Emlékéremmel* kitüntetett tagtársaink névsorát. A névsorba – sajnálatos módon – néhány hiba csúszott:

kimaradt **Marton Károly** okl. bányamérnök (Bányászati Szo.) aki 1993-ban kapta meg a kitüntetést

Kartics Ferenc dr. (B.Szo. 1993) neve helyesen **Katics** Ferenc dr.

Vilhernikné Locsmándy Erzsébet (B. Szo. 1999) neve helyesen **Vihernikné** Locsmándy Erzsébet

Az érintettek szíves elnézését kérjük.

Szerkesztőség

Az OMBKE 94. Küldöttgyűlésére beterjesztett indítványok

1.)

Egyesületünk utoljára 1973. május 15-én alapított Emlékérmet. Az eltelt 32 év után az OMBKE Fémkohászati Szakosztály Székesfehérvári Helyi Szervezetének 50 éves jubileumi „ökumenikus” szakestélyén elhangzott Komoly Pohár alapján javasoljuk megalapítani a

Buda Ernő Egyesületi Emlékérmet

mely azon tagjaink részére lenne az elnökség előterjesztésére adományozható, akik az OMBKE hivatalos szakmakörökben kiemelkedő gyakorlati tudásról tettek tanúbizonyságot, amelyet mély emberséggel és kellő szakmai alázattal hasznosítottak szakmájukban, valamint legalább 35 évet töltöttek el ebben az ágazatban, termelő jellegű tevékenységgel. Eközben az Egyesület selmeci hagyományokon alapuló, az erdészeti szakmával is kapcsolatot tartó ökumeniát is aktív közreműködésükkel támogatták.

Dánfy László, Ósz Árpád, Kiss Csaba, Bognár László

2.)

Az OMBKE vezetősége írjon kérelmet a miniszterelnöknek és az oktatási miniszternek, tegyék lehetővé, hogy mindazok, akiket a múlt rendszerben politikai okok miatt fegyelmi határozattal kizártak az egyetemről, majd később ugyanott diplomát szereztek, az eredeti évfolyamukkal együtt kaphassanak tisztelet-diplomát. Azok az egyetemisták, akik 1956-ban, részben a megtorlástól félve elhagyták az országot, majd később külföldön az eredeti szakjuknak megfelelő oklevelet szereztek, annak hiteles másolatát és fordítását bemutatják, szintén az eredeti évfolyamukkal kaphassanak tisztelet diplomát.

id. Kaptay György

3.)

Szép hagyomány, hogy a küldöttgyűlésre elkészült írásos anyagban felsorolásra kerültek az OMBKE pártoló jogi tagjai. Javaslatom: a hagyomány megtartása mellett tiszteljük meg az Egyesületet pároló jogi tagokat, hogy neveik, vezetőik nevei hiba nélkül kerüljenek felsorolásra, kinyomtatásra.

Szombatfalvy Rudolf

Lobbizzunk a magyar bányászatért!*

Az OMBKE 94. (Küldött) Közgyűlését az európai uniós tagságunk elnyerése után egy évvel tartjuk. Olyan Európai Uniónak lettünk tagjai, melyben a nyersanyagtermelés abszolút értéke visszaesett, és importfüggősége növekedett. Csak a földgázellátást említve, a függőség 60%-os. Ebben a helyzetben az EU gazdaságpolitikájának formálásakor szükségszerűen számolhatunk az EU-n belül rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodási politika újragondolásával.

A számunkra oly fontos magyar energiagazdálkodást kiemelve, az egyes energiafelhasználásokat, az export-import szaldót is figyelembe véve, a hazai importfüggőség 2003-ban az alábbi volt:

- Az ország teljes energia importfüggősége 62,2%, de, ha a paksi nukleáris fűtőelemeket is beszámítjuk, akkor 73,2%. Ez a függőség jóval magasabb, mint az EU 2001. évi 52%-os importfüggősége.
- A hazai energia-felhasználásban 45%-ot képviselő földgáz esetén, importfüggőségünk 84%, a 24%-os részarányú kőolajnál pedig 76%, vagyis rendkívül magas, veszélyeztetve az ellátás biztonságát.
- Ezt a kockázatot sem a paksi atomerőmű, sem a hazai primer energia-felhasználásban 14%-kal részt vevő széntermelés nem képes ellensúlyozni.

A kritikus mértékű szénhidrogén import – a gáz és a kőolaj – döntő többsége Oroszországból érkezik. A nyugati gázimport ugyancsak orosz gázra épül, tehát a nyugati beszerzés nem jelent alternatívát, sőt jóval drágábban történhet. A kőolaj tekintetében az Adriavezetéken lehetséges lenne kőolajat importálni, azonban ezt a tranzit jelentősen megdrágítja. A távlati elképzelések (pl. az Isztambul felől tervezett Nabucco gázvezeték) még tervező asztalon sem léteznek. Idehaza ugyanakkor a téli gázfogyasztási csúcs közelít a kritikus mértékű 100 millió m³-hez.

Mit lehet ebben a helyzetben tenni? Hogyan lehet az importfüggőségünk veszélyes mértékét csökkenteni, az ellátás biztonságát javítani? (És most nem vizsgáljuk, csak utalunk az ország veszélyes mérvűhöz közeledő, az importtal szorosan összefüggő, adósság-állományára.)

A villamosenergia-ágazatban olyan vélemények alakultak ki, amely szerint a helyzet megoldását segítheti:

– A paksi atomerőmű élettartamának meghosszabbítása, majd későbbben teljesítményének bővítése, melyet a rendszerszabályozás érdekében egy szivattyús-víz tárolós csúcserőművel kell kombinálni.

– Szenes erőmű építése, akár hazai lignit bázison, akár import szénre támaszkodva. Az import lehetőleg jó minőségű ausztrál, vagy dél-afrikai lehetne.

A villamosenergia képviselői – akiknek ugyanúgy nincs erőművük (kivéve Paksot), mint nekünk bányánk – intenzíven lobbiznak Paks élettartamának meghosszabbításáért, és csendesebben pedig egy újabb

* Dr. Simon Kálmán a Küldöttgyűlés előtt írásban bejelentette hozzászólási szándékát. Az elhúzó Küldöttgyűlés idejével való takarékoskodás céljából – rövidíteni nem kívánván az előre megírt anyagot – úgy döntött, hogy lemond annak elmondásáról, de kérte a Küldöttgyűlés jegyzőkönyvéhez való csatolását, és teljes terjedelmű megjelentetését a BKL-ban.

1000-1500 MW-os atomerőműi blokk építéséért. Ugyanakkor erőteljesen hangoztatják – és lobbiznak érte –, hogy szénbázisra épülő erőművet jó minőségű szén importjával kell biztosítani.

Önmagában a jó minőségű szénimport akár Ausztráliából akár Dél-Afrikából – de talán Lengyelországból is – érdekes gondolat, azonban miért nem beszélünk az ún. externális költségekről? Ezek azok a költségek, amik a mindenkori piaci árban nem ismerhetők fel, jóllehet ezeket a költségeket a külső szemlélő felismeri. Ilyen költségek a környezetvédelem, a szállítás. Gondoljunk csak egy 1000 MW-os szénerőmű import szénének szállítási problémáira: a tengeri kikötőktől (Rijeka, Hamburg) zárt vasúti vonatokban, a szükséges jelentős vasúti kapacitás biztosításával. Az import szén lobbizói ezen költségekről nem beszélnek. Egyébként így van ez Paks esetében is (kiegített fűtőelemek pihentetése Pakson, a 2-es blokk kiesése stb.).

Saját portánkon vizsgálódva alig olvasható más, mint „Volt egyszer egy ... Ajka, Dorog, Oroszlány stb.” Mi, bányászok nem lobbizunk. Szépen ráülünk a múltunkra, holott lenne alapunk hazai erőforrásaink lobbizására. Legutóbb a Bányászatban Fodor Béla szép összefoglaló cikket írt „Ásványvagyon politika, ásványvagyon gazdálkodás és -értékelés Magyarországon” címmel. Ennek rezüméjében azt írja, hogy „A gazdasági eredmény szemléletű ásványvagyon gazdálkodást természetvédelmi, környezetvédelmi korlátok között kell érvényesíteni.” Egyetértek Fodor Béla megfogalmazásával, azonban szükségesnek tartom, hogy az általános gyűjtőfogalmazás után konkrétan is megnevezés történjék a hasznosítható területekről.

Miután igen jó példa, kiemelem az ÉK-magyarországi barnaszén, és az itteni, valamint Ny-magyarországi lignit vagyónkat. Modell lehet a nyugati tőkével is fejlesztett Mátrai Erőmű, mely ma már „tisztá” erőműnek számít; 600 MW teljesítménnyel folyamatosan, biztosan, jó eredménnyel működik. Gondoljuk azonban végig a folyamatot, ami idáig vezetett. Mint sokszor átéltem, az előd Gagarin Hőerőmű idejében, a villamos energiaipar vezetői a „muskátli-földnek” nevezett lignitről megvetéssel beszéltek. Emlékeztetek arra, hogy már a nyugati tőke bevonulása előtt sok mindent fejlesztettünk, megtanultunk; a külfejtéses technológiát magas szintre emeltük, a kialakított rekultiváció Európa-szerte elismert lett, kezeltük a rétegvíz problémáját, a villamosenergia-ipar képviselőivel együttműködve, a „muskátli-föld” hatékony eltüzelésének technológiáját sikerült kialakítani. A Heller-Forgó száraz hűtési rendszer innen terjedt el Törökországba, Iránba. A privatizáció után ehhez járult a korszerűbb generátorok és a kéntelenítő beépítése. Ma tehát a lignit hasznosításának teljes technológiai láncja sikeresen működik, és minden látni, hallani akaró ember rendelkezésére áll.

A kifejlesztett technológiai lánc nagy mértékben növeli a lignitvagyon értékét, és sikeresen szembeállítható a jó minőségű feketeszén importtal. Nem lehet elfogadni azokat a politikusi, szűk társadalmi érdekeket kép-

viselő nézeteket, amelyeket például Szombathely térségében a toronyi lignit kapcsán már tapasztaltunk. Ugyancsak fenntartással kell kezelni az eddig még nem igazolt ötletszerű elgondolásokat, melyek az energiafű, a biomassa nagy mértékű hasznosítására hangzanak el. Csak példaként: 1 MW hőteljesítmény biztosításához 15 km² területen kellene energiafűvet termelni!

Az ércbányászatunkból is kiemelhetek egy szomorú, de jellemző példát, a recski komplexérc-vagyon sorsát. Ezt a jelentős ércvagyont nemcsak fúrásokkal, de két 1000 m mélységű aknával, ezekből két szinten mintegy 10 km vágattal is megkutattuk, és az ásványvagyont érc-tartalom tekintetében is megismertük. Az aknaszállítás gépészeti-, automatizálási tervei, a gyártás kooperációs elképzelései elkészültek, ill. komoly tárgyalásokon megoldásra jutottak. A témával kapcsolatban ez alkalommal is emlékeztetek *id. Gagyfi Pálffy András* kollégánk szívós, következetes munkájára és annak eredményeire.

Erről az ércvagyonról jelentős szakértői vélemények (Rio Tinto), komoly hazai és külföldi megvalósíthatósági tanulmányok készültek, komoly pénzintézetek szakértői adtak pozitív értékelést. Ezek valahol – remélhetőleg jó helyen – elfekszenek, és adott esetben megtalálhatók. Érdemes megemlíteni, hogy környezetvédelmi, ércelőkészítési, sőt kohászati kérdésekben is értek el előrehaladást. Érdekes és figyelemreméltó, hogy mindezek ellenére ennek az értékes vagyonnak a privatizációját mégsem sikerült megvalósítani. Ebben a kérdésben is felfedezhető a bányászat és a kohászat bátortalansága. Két éve lesz, hogy meghívót kaptam Recskre egy konferenciára, melynek csúcsa az volt, hogy a recski aknák és vágatok víz alá eresztése alkalmából egy nagyméretű bányászlámpát avattunk fel, mely jelzi, hogy itt nyugszik Európában is jelentős ércvagyonunk.

Bízom abban, hogy erre azért még felfigyelnek az importfüggő EU-ban az afrikai, dél-amerikai rézimport mellett. Mi se feledjük, lobbizzunk az eltemetett ércvagyon hasznosításáért, és forduljunk szembe a „ma nem olyan időket élünk” szlogen hangoztatóival!

Befejezésül szeretném hangsúlyozni, hogy nem a hatvanas évek bányászatának reneszánszára gondolok – mint azt *Vajda György* akadémikus volt szíves több helyen, írásban és szóban is a szemünkre vetni –, csak arra, hogy ami hasznos, arról nem szabad megfeledkezni. Ezzel segíthetjük gazdaságunkat, importfüggőségünk csökkentését és jelentős számú munkahely megeremtését. Sok szakosztályunk van az Egyesületben, mindegyiket a bányászati lehetőségek lobbizására kérem, a múlttal való foglalkozás mellett merjünk beszélni hazai nyersanyagforrásainkban meglévő kedvező adottságainkról is, és vegyük figyelembe az időközben elért technikai fejlődés értéknövelő hatását is!

Dr. Simon Kálmán

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Az OMBKE vezetői, szervezetei és tagsága ezúton fejezi ki köszönetét az Egyesület **jogi tagjainak** a több éves erkölcsi és anyagi támogatásukért, kérve hogy a hazai bányászat és kohászat megőrzése, megújítása és fejlesztése érdekében továbbra is támogassák 113 éves Egyesületünk munkáját!

Jó szerencsét!

Jogi tagvállalat és vezetője

ALBA METALL 1991 Kft. Szombatfalvy Rudolf ügyvezető igazgató

ALCOA-KÖFÉM Kft. Dr. Forgó Béla vezérigazgató

Alföldi Kohászati és Gépipari Rt. Laczi Sándor vezérigazgató

AUROMA Kft. Vojuczki Péter ügyvezető igazgató

BA és CO Bt. Dr. Bakó Károly ügyvezető igazgató

Bakonyi Bauxitbánya Kft. Kovacsics Árpád vezérigazgató

Bakonyi Erőmű Rt. Németh Frigyes vezérigazgató

Basalt Középkő Kőbányák Kft. Horváth József ügyvezető igazgató

BEARING Kft. Rédei Tibor ügyvezető igazgató

BKMI Kft. Szilágyi Gábor ügyvezető igazgató

CASTING Bt. Dr. Sohajda Józsefné ügyvezető igazgató

CST Csepel Techno Kft. Viola Ferenc ügyvezető igazgató

Csepeli Acélcső Kft. Simon Béla ügyvezető igazgató

Csepel Metál Vasöntöde Kft. Dr. Sohajda József ügyvezető igazgató

DAM 2004 Kft. Tóth László vezérigazgató

D & D Drótkötél és Drótáru Rt. Németh László vezérigazgató

Dunaferr Dunai Vasmű Rt. Sushil Trikha vezérigazgató

Dunaferr Lőrinci Hengermű Kft. Dr. Dutkó Lajos ügyvezető igazgató

EBA Kft. Vécsi Gábor ügyvezető igazgató

Innováció 2000 Kft. Dr. Nagy Sándor ügyvezető igazgató

Calamites Kft. Verbóczy József ügyvezető igazgató

Észak-dunántúli Vízmű Rt. Szikszai József vezérigazgató

ÉMALK Rt. Dr. Sándor József elnök-vezérigazgató

FILT-MIX Kft. Kálmán Lajos ügyvezető igazgató

Finomhengermű Munkás Kft. Litvinov Yary ügyvezető igazgató

Habeas Kft. Kiss Csaba ügyvezető igazgató

Halimba Volán Fuvarozó Kft. Tóth Zoltán igazgató

Mangán Bányászati és Feldolgozó Kft. Farkas István ügyvezető igazgató

Geovolán Kft. Kertész László ügyvezető igazgató

GLOB-METAL Kft. Szabó Ferenc ügyvezető igazgató

Inmaxpec Kft. Sárosi Krisztián ügyvezető igazgató

Janes és Társa Kft. Janes Ilona ügyvezető igazgató

K + K Vas Kft. Katkó Károly ügyvezető igazgató

KÖTÉS Építőanyagipari és Szolgáltató Kft. Sárdiné Csipszer Erika ügyvezető igazgató

KÖKA Kft. Horányi István ügyvezető igazgató

KŐ-Szén Kft. Reszler Zoltán ügyvezető igazgató

Bányavagyon-hasznosító Rt. Fehér Ernő vezérigazgató

Magyar Öntészeti Szövetség Hatala Pál ügyvezető igazgató

Magyar Vas és Acélipari Egyesülés Dr. Marczis Gáborné igazgató

MAL Rt. Dr. Sillinger Nándor vezérigazgató

Mátrai Erőmű Rt. Valaska József elnök

Metal-Carbon Kft. Uitz László ügyvezető igazgató

Mecsekérc Környezetvédelmi Rt. Papp Béla vezérigazgató

Mineral 22 Kft. Bombitz János ügyvezető igazgató

MOL Rt. Dr. Hernádi Zsolt elnök

MOTIM Rt. Gerezdes János vezérigazgató

MVM Rt. Dr. Kocsis István vezérigazgató

Nehézfémöntöde Rt. Dr. Palásti Károly elnök vezérigazgató

Nógrádszén Kft. ifj. Nagy Oszkár ügyvezető igazgató

OMYA Hungaria Kft. Nagy Lajos ügyvezető igazgató

Ózdi Acélművek Kft. Budai Zoltán ügyvezető igazgató

Patina Öntöde Kft. Jagicza István ügyvezető igazgató

Perlit 92 Kft. Dr. Farkas Géza ügyvezető igazgató

PREC-CAST Öntödei Kft. Thomas Mergler ügyvezető igazgató

PROMINE Kft. Szentai György ügyvezető igazgató

RDX-REDEX Kft. Dr. Vörös Árpád ügyvezető igazgató

ROTARY Rt. Katona János vezérigazgató

Rudagipsz Kft. Szabó Tamás ügyvezető igazgató

Salgótarjáni Acéláru Gyár Szabó József vezérigazgató

SANDVIK Magyarország Kft. Dr. Mizser János ügyvezető igazgató

System Consulting Rt. Dr. Kapolyi László elnök

Tom-Ferr Rt. Laczkó Oszkár vezérigazgató

TP-Technoplus Kft. Dr. Lengyel Károly ügyvezető igazgató

Vértesi Erőmű Rt. Vas László vezérigazgató

Virtual Mérnökiroda Dr. Reményi Gábor ügyvezető igazgató

A Dunaújvárosi Főiskola bemutatása*

DR. BOGNÁR LÁSZLÓ főigazgató, Dunaújvárosi Főiskola

Nagy tiszteesség a főiskola számára, hogy egy ilyen küldöttgyűlés helyszíne lehet. Egy pár szóval szeretném bemutatnia a mai Dunaújvárosi Főiskolát, amelynek kapcsán térnék ki a kohászati anyagmérnökképzés jelenlegi helyzetére a főiskolán belül. Szomorú szavak is lesznek közöttük. A történetünket 1951-től eredeztetjük, amikor még kohóipari technikusként indult ez az intézmény. Eredetileg a Dunai Vasmű kiszolgálására hozták létre, aztán lett belőle kohóipari technikum, illetve később az akkori miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemhez csatolták főiskolai karként.

Úgy gondoljuk, hogy 2000-től egy kicsit újjászületett a Főiskola. Mi nagyon szerettük az Alma Matert, nagyon szeretjük ma is. Példamutatóan tudunk elválni a Miskolci Egyetemtől, de hogy fogalmazzam úgy, hogy egy kicsit a gyarmati sors bélyegei voltak rajtunk, és azóta érezzük ezt igazán, amióta nem tartozunk a Miskolci Egyetemhez. A szakmai kapcsolatok jók voltak és jók ma is, de az önállósulás pénzügyileg nagy fellélegzés volt a Főiskola számára.

Nézzük a képzési területeinket, hogy mi az, amit ma nyújtani tudunk. Először a kohó- és anyagmérnöki képzés indult. Én úgy hallom, hogy abban az időben még a gépészmérnököket sem vették nagyon emberszámba, mert itt, aki ezen a Főiskolán számított, az a kohómérnök volt. Később a gépészmérnökök is úgy-ahogy kivívták a megbecsültségüket, még később belépett a műszaki tanárképzés, majd a szervező szakból informatika szak lett. A '90-es évek eleje hozta az igazán nagy váltást, amikor a közgazdászoképzés, illetve a műszaki menedzserképzés is beindult a Főiskolán. Eddig az ideig mégiscsak jobbára technokrata felsőoktatási intézmény voltunk, még ha a közgazdászoképzéssel be is léptünk egy kicsit a műszaki területtől eltérő területekre. 2003. az az év, amikor a művelődésszervező, illetve a kommunikációképzéssel kimerészkedtünk a bölcsész-területre. Tulajdonképpen ez az a szakstruktúra, ami miatt azt merem mondani, hogy a Dunaújvárosi Főiskola kis „univerzitás”-ként működik a régióban, vagyis viszonylag széles képzési körű palettát tud nyújtani. Honlapunkon megtalálhatók azok az alapszakok, főiskolai alapképzési szakok, amiket a ma érettségizettek számára tudunk kínálni.

Elsőként emelem ki az anyagmérnöki BSc szakot. Az országban elsőként kaptuk meg azt a jogosultságot, hogy a régi főiskolai szak helyett most ezt a BSc szakot indítsuk. Nem tudom, hogy ki mennyire familiáris ezzel a bolognai átmenettel, a részleteibe most nem mennék bele. A felsőoktatásban egy komoly lépcsőfok, hogy a régi főiskolai szakok helyett BSc és MSc szakokat fogunk indítani. Szakjaink között ma a különféle szakpárosítással viszonylag nagy palettát tudunk nyújtani az ide felvételizni szándékozóknak. A diplomások tovább-

képzésére is vannak szakjaink. Összességében a különböző szakokon és szinteken ma 30-36 szakot tudunk kínálni.

Fejlődésünknek, a létünknek az volt, illetve ma is az az alapja, hogy időben elkezdtük a nyitást a hallgatók létszámát illetően. A valamikori 700-800-1000 főhöz képest 2005-ben már 5000 körül van a hallgatói létszám. Ez egy igen jelentős mennyiségi változás, aminek nagyon örülünk. A Főiskola két nagy területe a gazdaság, közgazdász és az informatikus képzés. Tavaly indítottuk a kommunikációs szakot. Tehát a Főiskola ma három fő lábón áll, úgymint a közgazdász, az informatikus és a kommunikátor képzés.

A gépészmérnöki képzés összességében 4-500 főt tesz ki, tehát még jelentős létszámú. A kohász- és az anyagmérnök képzés jelentősen visszaesett az igen kis létszámú szakok között szerepel. Az elmúlt időben komoly problémákat okozott ezeket a szakokat egyáltalán beindítani, fenntartani, jövőjük egyértelműen a DUNAFRR hozzáállásától függ. Megragadom az alkalmat, hogy felhívjam a DUNAFERR itt megjelent vezetőinek figyelmét a Főiskolánkra. Kérjük az új vezetőket, hogy gondolják végig a szakmai utánpótlás igényét és tárgyaljuk meg azt. Keressük meg az együttműködés kereteit, mivel a támogatásuk nélkül hosszú távon nem tudjuk fenntartani ezen szakmák oktatását. Aki tegnap a Szalamander ünnepségen ott volt, az meggyőződhetett arról, hogy a főiskolán él a szakmai tradíció és szeretnénk ezen szakmákat megőrizni. Ekkora tradícióval természetesen nem szeretnénk és nem is fogunk lépéseket tenni a város és ez ügyben legfőbb partnerünk a DUNAFERR nélkül. Nagyon vártuk, hogy konszolidálódjanak a DUNAFERR-en belüli viszonyok, hogy közösen tudjuk azt a stratégiát kitalálni, ami a hosszú távú fenntarthatóságot biztosítja. A középvezetői réteggel beszélgetve jól tudjuk, hogy rövid időn belül súlyos szakember-utánpótlási problémái lesznek a DUNAFERR-nek, tehát alkalmazói oldalról az igény megvan, csak a mechanizmust, a rendszert kell kiépíteni, hogy ez mindkettőnk számára jó legyen.

A mi életünk sem volt egyszerű, hiszen a hallgatói létszám 5-6-7-szeres növelése nem járt együtt az oktatói létszám növelésével. Az oktatói létszám ez alatt az idő alatt körülbelül a másfélszeresére emelkedett. Ez azt jelentette, hogy az oktatási-tanítási technológiát teljesen át kellett dolgozzuk. Közben természetesen a tudományos kutatás sem másodrangú a Főiskolán, még akkor sem, hogy mi tudjuk, hogy Főiskola vagyunk, és nem alapkutatásokat végzünk, hanem fejlesztéseket. Ma 38 fő kandidátusi illetve PhD fokozatú oktató van a Főiskolánkon.

Az utóbbi időben – főleg 2000 után – mind területileg, mint az infrastruktúrát illetően nagyon szépen

Lábjegyzet: * Az OMBKE 94. Küldöttgyűlésén, Dunaújvárosban, 2005. május 20-án elhangzott előadás hangfelvétel alapján leírt szövege.

fejlődtünk ahhoz képest, amilyen állapotban voltunk korábban. Tudjuk, hogy tovább kell emelni a színvonalat, súlyos investálni valónk van még az elkövetkezendő időben, de szerencsére ezek a lehetőségek itt vannak előttünk, nem csak tervek, a munkálatok is elkezdődtek már.

Az elmúlt években az informatikai infrastruktúrát korszerűsítettük. Egészen jól állunk az egy főre jutó számítógépek, az átviteli sebességek tekintetében. Vettünk egy új területet, a régi Parmalat gyárat. Teljesen felújítottuk, és a környezetvédelmi laboratóriumainkat, nyelvi lektorátusainkat helyeztük el itt. A laboratóriumok *Kiss Endre*, volt főigazgató és a japán kapcsolatok jóvoltából nagyon jó színvonalon vannak felszerelve. Építettünk egy épületet a kommunikációképzés részére és regionális vételi körzettel egy rádiót is működtetünk. Nálunk most a kommunikáció szak a sztár, mely intézetnek *Sváby András* az igazgatója. Országos hírű esemény volt a Déri Jánosról elnevezett médiacentrum avatója.

Az 1997-99-es időkg beruházásra, fejlesztésre alig lehetett fordítani. 2000-tól évi párszáz milliós beruházással számolhatunk és 2005-ben megindult egy nagyméretű fejlesztés; idén kb. 1 milliárd, jövőre 2,5 milliárd és 2007-ben még egy félmilliárdos forintos fejlesztéssel számolunk. Ezek a mi életünkben nagyon nagy számok. Az éves állami támogatás 1,8 Mrd Ft, de a Főiskola 700 millió forintnyi saját bevételt is elő kell teremtsen. A Főiskola gazdálkodása nagyon sajátos kultúrán alapuló, speciális menedzsment technikát igényel: egyrészt költ-

ségetési szerv is vagyunk az összes hátrányával, de ugyanakkor vállalkozó céggént is kell működünk.

A kollégiumunkat, a kollégiumi férőhelyeinket is fejlesztettük, az általános magyarországi kollégiumi helyzethez képest viszonylag jól állunk. A Semmelweis utcai kollégium felújítása befejeződött, a többi nagy kollégium felújítását összettel kezdjük.

A most induló nagy fejlesztésünk több ütemben valósul meg. Legelsőként egy nagy laboratóriumi szárnyat fogunk átadni huszonegynéhány laboratóriummal. A laboratóriumi szárny mellett nagyeladók is épülnek és egy modern új könyvtár. Lesz egy külön nagy szakszékterem is, Önök tudják, hogy ez elementárisan szükséges a Főiskola életében. A külső környezet is méltó lesz. A Főiskola előtti részt a várossal közös elhatárással gyönyörű városi közparkká alakítjuk, tehát a campusunkat építjük tovább szökőkúttal, bio-tóval, ahogy azt ma kell csinálni. Új sportcsarnok is épül, ha két év múlva visszajönnek, nem fognak ránk ismerni, legalábbis az infrastruktúrát illetően.

Nagyon büszkék vagyunk a – remélem, hogy mindenki hallotta – sokszoros magyar bajnok, magyar kupagyőztes, a BEK döntő negyedik, harmadik, második helyezett női vízilabdacsapatunkra. A magyar válogatott több mint a felét a mi lányaink teszik ki. Azt gondoltuk, hogy a nyáron már olimpiai bajnokokat avatunk, de hát ez sajnos nem jött össze. – Majd Pekingben! Ugyancsak nagyon büszkék vagyunk a nemzetközi hírű és mindenféle érmekkel bíró női sportolóinkra.

A privatizált DUNAFERR Rt. bemutatkozása*

SUSHIL TRIKHA vezérigazgató, DUNAFERR Rt.

Először is szeretném felhasználni az alkalmat, hogy köszönetet mondjak a meghívásért erre az ünnepélyes alkalomra. Négy témakörrel szeretnék szólni. Az első, hogy tájékoztassam Önöket arról, hogy kik az új tulajdonosai a cégnek, a második a DUNAFERR ma és holnap, utána néhány szót mondanék arról, hogyan érzem, hogyan értékelem ezt az egész privatizációs témakört és utoljára, de nem utolsó sorban, néhány gondolatot mondanék *Bognár László* úr felvetéseire.

A tulajdonosokról: a DUNAFERR tulajdonosa egy konzorcium, Ukrajnából a DONBASS Ipari Szövetség, a DUFERCO cég Svájcban és egy CONDAX nevezetű holding társaság. A konzorciumról néhány számot: összesen mintegy 7,5 millió tonnányi terméket gyártunk Ukrajnában, 5 millió tonnát a DUFERCO cégeiben. A DUFERCO mint kereskedő cég 7,5 millió tonna alapanyagot és ezen felül kb. 8,5 millió tonnányi acélterméket forgalmaz. Mint ebből megállapítható, a tulajdonosaink tudják, hogy hogyan kell gyártani, és hogyan kell eladni az acélt. A DUNAFERR stratégiai jelentőséggel bírt számunkra és keményen dolgoztunk, hogy megszerezhessek.

A DUNAFERR ma egy olyan társaság, amely durván mintegy 1,5 millió tonnányi melegen hengerelt tekereset gyárt. Mint tulajdonosok azt a vállaltuk, hogy 275 millió eurót fektetünk be a társaságba 6-7 éven keresztül. Ez a befektetés termelő berendezések építését teszi lehetővé. Jelenleg a kokszttermelés mennyisége kb. évi 650 ezer tonna, az a szándékunk, hogy ezt a mennyiséget 1,4 millió tonnára emeljük. Nyersvas-termelésünket is növelni fogjuk és az acélmű termelését is. A meleghengermű termelését a jelenlegi 1,5 millió tonnáról 2,2 millió tonnára kívánjuk emelni. A második szempont a DUNAFERR-nél az lesz, hogy a termék portfóliót diverzifikáljuk. Törekvésünk az, hogy minél több magas műszaki fejlettségű terméket gyártsunk, mint például bevonatos termékeket, bevonatos galvanizált, illetve előfestett felületű termékeket. A komplex acél minőségfajták termelésében is fejlesztéseket fogunk végrehajtani, amelyet összefoglalóan „clean steal”, tehát tiszta acél néven nevezünk. Mivel itt sok nem kohász is ül a teremben, ezért részletezve is elmondom a fő jellemzőket: alacsony kéntartalom, alacsony karbon-tartalom, alacsony oxigén-, nitrogén-, hidrogéntar-

Lábjegyzet: * Az OMBKE 94. Küldöttgyűlésén, Dunaújvárosban, 2005. május 20-án elhangzott előadás hangfelvétel alapján leírt szövege.

talom. A piacnak erre van szüksége, és mi ezt fogunk szállítani.

A DUNAFERR-nél a jelenlegihez képest egészen más környezetet szeretnénk látni. Mi Európa része vagyunk, minden egyes megrendelésért versenyeznünk és harcolnunk kell nemcsak a globális piacon, hanem a hazai piacon is. Rendkívül agresszív nagy világcégekkel kell felvennünk a versenyt, akiknek a kezében vannak Európa nagy üzemei. A mi belső piacunk nem csupán Magyarország, hanem Európa, és itt kell felvennünk a versenyt. Az a törekvésünk, hogy versenyképesek legyünk és annak érdekében, hogy ezt teljesíteni tudjunk, beruházások szükségesek. Fejlesztéseket hajtunk végre a gyártási folyamatban, beruházásokat végzünk az anyagi folyamatok, az információáramlás és a logisztika területén. Ezek az alapvető területek, ahol a stratégiai fejlesztéseket végrehajtjuk. Olyan terveink is vannak, hogy konszolidált és integrált szervezetté alakítsuk át a DUNAFERR-t, amely egy egységes önálló szervezetként vesz részt a tevékenységben.

Igen nagy gyakorlatom, tapasztalatom van állami tulajdonú cégek privatizációjával kapcsolatban, higgyék el nekem, ez nem könnyű feladat. A DUNAFERR-t privatizáltuk, de még nem magánosítottuk a DUNAFERR struktúráját, szerkezetét. Ez még mindig állami tulajdonra jellemző struktúra, át kell szerveznünk, hogy megfelelő gépezetté váljon. Egy állami vállalatnál egy évben négy évszak van. Egy magán cég életében viszont négy negyedév és minden egyes negyedévnek meg kell hozni a hasznát a dolgozók, a vevők és a beszállítók számára is. A DUNAFERR át fog alakulni. Harcolunk minden egyes dollárért, euróért. Harcolni fogunk minden egyes vevőért és minden egyes beszállítóval is harcolni fogunk, hogy a legjobb árat sikerüljön elérnünk.

Az az elvárásom, amit a DUNAFERR alkalmazottai is kívánnak, és amelyeket a tulajdonosok is biztosítani tudnak. Több évtizede vagyok ebben a szakmában és megpróbálom megérteni azt; meg fogom érteni a DUNAFERR-t is, meg fogom érteni a várost, és ezt követően szeretném, hogy engem is megértenének majd. Mi ugyanonnan vásárolunk, ahol mindenki más, ugyanazoktól vásároljuk a nyersanyagot. Ami a DUNAFERR-t meg kell hogy különböztesse, az a cégnek az alkalmazottai, dolgozói. Úgy gondolom, hogy számunkra rendkívül fontos az, hogyha összehasonlítjuk a cég dolgozóinak a tegnapi és a mai szakképzettségét, ez igencsak diverzifikált. Nemcsak arról van szó, hogy

kohászokra, gépészekre, gépészmérnökökre, elektromos mérnökökre van szükségünk. Nagy szükségünk lesz egyéb más mérnökökre is computer hardver, szoftveres mérnökökre, szükségünk lesz bölcs berendezésekre és szükségünk lesz kohászokra is, miután a kohászati iparban a termékek iránti elvárás egyre komplexebbé válik. A tőkeberuházás mellett kötelezettséget vállaltunk a régió fejlesztésében is.

Egyetértek Bognár László úr azon igényével, hogy együtt kell működnünk a Főiskola fejlesztésében. Meg kell találnunk a megoldásokat annak érdekében, hogy a kölcsönös érdekek érvényesüljenek. Új programokat kell indítani, hogy a Főiskola a DUNAFERR – de általában véve a magyar acélipar –, igényeinek megfelelő módon tudjon szolgáltatásokat nyújtani,

Egy olyan városból jöttem, ami hasonlít az Önök városához. Ez Pittsburgh Pennsylvániában, az Amerikai Egyesült Államokban. A város az acélüzeméről ismert hosszú évek óta, az üzem csak Pittsburg környékén, ma gyakorlatilag több acélt gyárt, mint 15 évvel ezelőtt a világ egésze. Az egyetemekkel igen szoros együttműködésben dolgoztunk, technológia-fejlesztésben, modellezésben, és a város számára munkalehetőségeket biztosítottunk. Sok üzleti területen dolgoztam, de meg kell mondjam, hogy az acélüzlet egy igen nehéz, komplikált üzlet. Nagyon tőke-érzékeny, nagyon munkaigényes. A szakértelem, a technológia iránti igény igen magas; számos különböző műszaki szakmát – kohómérnök, gépészmérnök, elektromérnök, informatikus – igényel, és maga a menedzsment is igen komplex. Végül is, egy acélgyártó üzem ugyanolyan súlyú termékéért kevesebbet lehet kapni, mint egy csésze kávéért. Tehát jobb kávé kell abba a csészébe tenni, és csökkentenünk kell az anyagok költségeit, ugyanis a termékeink értékének kb. 65%-át az anyagköltség teszi ki.

Dunaújvárost nem nevezném acélvárosnak. Inkább azt mondanám, hogy az a város, ahol a DUNAFERR van. A munkahelyteremtés ebben a városban mindannyiunk számára közös érdek. Ennek a városnak a legalkalmasabb fejlődési iránya a könnyűipar, el kellene kezdenünk Európába nem acélt, hanem acélból készült, feldolgozott termékeket szállítani ebből a városból. Minden támogatást megadunk a polgármester úrnak, a városnak, amit csak kér tőlünk a források előteremtésében és a fejlesztésben. De egy kicsit más lesz itt az élet; nagyobb lesz a követelmény, az elvárás, nagyobb lesz a kihívás. Bízom benne, hogy örömeink is lesz benne!

VIII. BÁNYÁSZATI-KOHÁSZATI-FÖLDTANI KONFERENCIA SEPSISZENTGYÖRGY, 2006. április 6-9.

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság 2006-ban is megrendezi a nagy érdeklődésre számot tartó hagyományos konferenciát. A konferencia célja lehetőséget teremteni az erdélyi és magyarországi, ill. más államokbeli magyar szakembereknek tudományos, szakmai eredményeik kölcsönös bemutatására, az ismerkedésre, kapcsolatteremtésre. **Részletek a www.ombkenet.hu, vagy a www.emt.ro honlapon olvashatók.**

Megfelelő érdeklődés esetén, önköltséges alapon az OMBKE SEPSISZENTGYÖRGYRE KÜLÖN AUTÓBUSZT INDÍT, mellyel az erdélyiek által Sepsiszentgyörgy környékén szervezendő egynapos kiránduláson is részt veszünk. Ezért kérjük azokat a tagjainkat, érdeklődőket, akik az egyesület által szervezett autóbust igénybe kívánják venni, előzetes részvételi szándékukat **2005. október 15-ig jelezzék az OMBKE titkárságán.**

70 éve emelkedett műegyetemi rangra a soproni M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola*

DR. VITÁLIS GYÖRGY okl. geológus, a földtudományok kandidátusa, ny. tudományos fősztályvezető (Budapest)

A Sopronba települt, 1923 óta új nevén M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola tanári kara folyamatos erőfeszítései nyomán, a Főiskola 1931-ben megkapta a doktori és a magántanári képesítés jogát. A Főiskola egyetemi rangra történő emelésére már Selmezbányán megkezdett törekvések ezután valósulhattak meg; az 1934. évi X. tc. szerint a Főiskola az „előbbi intézmény egyenes folytatásaként” a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem soproni Bánya-, Kohó- és Erdőmérnök Kara lett.

A főiskola áthelyezésével kapcsolatos előzmények és próbálkozások

Alighogy száz évvel ezelőtt, 1904-ben, a selmezbányai M. Kir. Bányászati és Erdészeti Akadémia főiskolai besorolást kapott [1], máris a Budapesten vagy Miskolcon történő elhelyezés már korábban is szunnyadó elképzelésére 1905. évben a főiskola tanácsa egy szándéknyilatkozatot fogantatosított.

A főiskolai tanács 1905. június 2-án és 5-én megtartott rendkívüli ülése határozata alapján, a tanári kar emlékiratot szerkesztett a főiskola székhelyének áthelyezése tárgyában. „A selmezbányai M. Kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola tanári karának emlékirata a főiskola székhelyének áthelyezése tárgyában” c. memorandum nyomtatásban mind a Bányászati, mind az Erdészeti Lapokban is megjelent [2].

Az emlékiratban foglaltak ellen és mellett, számos közlemény látott napvilágot.

Az emlékirat áthelyezés elleni állásfoglalásai közül megemlítem az OMBKE borsod-gömöri osztályának határozati javaslatát [3], a Selmezbánya törvényhatósági joggal felruházott szab. kir. bányaváros közönségének válaszirátát [4], az OMBKE selmecz- és bélabányavidéki osztályának határozati javaslatát [5], valamint *Lázár Zoltán*: „Selmezbánya vagy Budapest? Válasz a selmezbányai főiskola tanári karának emlékiratára” c. értekezését [6].

Az emlékirat áthelyezés melletti állásfoglalásai közül megemlítem *Böckh Hugó*: „Selmezbánya vagy Budapest? Néhány megjegyzés *Lázár Zoltán* cikkére” c. közleményt [7], a salgótarjáni osztály által elfogadott bizottsági javaslatot [26] és az „Észrevételek a selmezbányai főiskola áthelyezése kérdésében” c. írást [8].

A bányászokhoz hasonlóan, az erdészek is számos közleményben ismertették mind a főiskola áthelyezésére, mind a bányászoktól való különválásra vonatkozó elképzeléseiket. „A Selmechről való elköltözés, illetve az új székhely keresése, valamint az ezzel összefüggésben levő ügyek és elképzelések, tervek több mint két évtizeden át foglalkoztatták a tanári kart, és országos ügyévé váltak.” [9].

A vesztt világháború – a főiskola 1919. évi Sopronba kerülésével – tett pontot az áthelyezésre vonatkozó próbálkozásokra.

A doktori és magántanári képesítés jogának megszerzése

A Sopronba került, 1923 óta új nevén M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola tanári kara, a korábbi elképzeléseknek megfelelően sikraszállt a doktori és a magántanári képesítés jogának megszerzéséért, melyet az 1931. évben nyert el. Ehhez természetesen mind írásban, mind szóban rendkívüli erőfeszítéseket és tárgyalásokat folytatott a főiskola tanári kara.

A természet-, orvos-, műszaki- és mezőgazdaságtudományi 1926. évi országos kongresszus munkálatai során *Vitális István*: „A bányászati tudomány múltja, jelene és jövő fejlődésének feltételei hazánkban” c. előadásában kiemelte, hogy „a doktorátusi és magántanári intézmény főiskolánkon máig sincs meghonosítva, pedig külföldön a leobeni, pribrami, freibergi, klausthali »Berg-akadémiák«, az eberswaldi, müncheni, tharandi erdészeti főiskolák éppen úgy megkapták a doktorátusi és magántanári intézményeket, mint a londoni, cardiffi, nottinghami egyetemek bányászati, a giesseni, freiburgi, müncheni egyetemek erdészeti fakultásai, vagy a berlini-charlottenburgi, aacheni, bresloui műegyetemek bányászati és kohászati és a zürichi műegyetem erdészeti fakultásai. Köztudomású, hogy a doktorátusi és magántanári intézmények nem csupán dekoratív jellegűek, hanem a tudományos kutatás nélkülözhetetlen sarkantyúi, hajtóerői.” [10].

„A kultuszminiszter úr (*Klebsberg Kuno gr.*) ónagyméltósága a kongresszusi megnyitó beszédében kifejtette, hogy ha valamely akadémiát főiskolának neveznek el, még nem következik, hogy a szakiskolák köréből felemelkedett a tudományt művelő színvonalra. Fontos hajtóereje ennek a doktorátusi és magántanári intézmény, amely a külföldi bányamérnöki főiskolákon megvan.” [10].

Mihalovits János: „A M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola múltja és jelene” c. írásában utal

* Előadásként elhangzott az MFT Tudománytörténeti Szakosztály 2004. október 4-i előadóján.

arra, hogy „a szaktudományok részleges kérdéseinek tanulmányozását van hivatva szolgálni a hazai és külföldi hasonló többi főiskolán már régen honos doktorátus és magántanári intézmény; – főiskolánk ebben az irányban kidolgozta és a főhatóság elé terjesztette javaslatát, mely remélhetőleg a közel jövőben meg is valósul.” [11].

Boleman Géza rektori beszámolójában hivatkozott a Mérnöki Kamarának az illetékes miniszter urakhoz intézett memorandumára, melyben „A M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolának a magántanári képesítés intézményével és a doktoravatás jogával való felruházását a földművelésügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszter urakkal egyetértésben biztosítani méltóztatnék, akikhez egyidejűleg azonos kérelemmel fordultunk.”

Boleman Géza ugyanitt idézi *Temesváry Imre* és *Herrmann Miksa* képviselő urak az országgyűlés képviselőházának 1930. évi június hó 5-i ülésén történt felszólalását. *Temesváry Imre* felszólalásában kifejtette, hogy „már erről a helyről az előző esztendőben is több alkalommal voltam bátor én is felhívni a pénzügyi kormány figyelmét és ez a kíváncsi az, hogy a világhírű soproni, régebben selmebányai főiskolának adjuk meg a jogot a magántanári képesítéshez és a doktorátus adásához.”. *Herrmann Miksa* ugyancsak megemlítette „hogy évek hosszú sora óta a soproni bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola régi tradíciójának és hírnevének megfelelően a doktori cím és a magántanári intézménynek meghonosítását kéri, mint az igazi főiskolai jellegnek attributumait.”

Az országgyűlés felsőházának ülésén pedig *Fekete Zoltán* tanár, főiskolánk kiküldötte beszélt ügyünkben [12].

Vitális István: „A csonkamagyarországi bányá-, kohó- és erdőmérnökképzés egyetemi egyenjogosítása” c. cikkében [13] kifejtette, hogy mivel a főiskola nincsen felruházva a doktoravatás és a magántanári képesítés jogaival, a magyar bányá-, kohó- és erdőmérnöki oklevéllel nem tudnak elhelyezkedni az elszakított területek magyar mérnökei szülőföldjükön, még kevésbé azok a csonkaországi okl. bányá-, kohó- és erdőmérnökök, akik szintén ott szeretnének álláshoz jutni.

A sok próbálkozás végül eredménnyel zárult, így 1931. december 24. napján kelt kormányzói elhatározással közzététetett, a „Szabályzat a doktori cím megszerzéséről és a magántanári szabályzat a M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolán” c. rendelet [14].

A főiskola 1932. október 29-i tanévmegnyitó közgyűlésén *Cotel Ernő* rektor bejelentette a főiskolának a doktoravatás és a magántanári képesítés jogával történt felruházását, melyet a minisztertanács pontosan a soproni népszavazás tizedik évfordulóján hozott [15].

Az első doktoravató közgyűlést 1933. május 22-én tartották, melyen *Schmidt Sándor* bányamérnök, dorogi bányagazgató, *Nahoczky Alfonz* és *Vérő József* vaskohómérnök, valamint vitéz *Török Béla* erdőmérnök avatása történt [16].

A magyar bányászati oktatás kétszázéves soproni jubileumi díszközgyűlésén, 1935. június 22-én, *dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi minisztert a bányamérnöki tudományok első tiszteletbeli doktorává avatták [17].

Az első – már műegyetemi – magántanári képesítést a bányá-, kohó- és erdőmérnöki karon 1935-ben *dr. Nahoczky Alfonz* m. kir. főmérnök, a „Hőátvitel és hőkihasználás ipari tüzelőberendezések” c., *dr. Vérő József* egyetemi adjunktus „A fémek és ötvözetek szövete és szilárdsági tulajdonságai” c., *dr. vitéz Bokor Rezső* egyetemi adjunktus „A magyarországi szikes és homokos erdőtalajok bakteriológiája, különös tekintettel erdőgazdasági vonatkozásaira” c. és *dr. Magyar Pál* m. kir. erdőmérnök „A szikes talajok növény szövetei, különös tekintettel fásításukra” c. tárgykörből nyerte [17].

A Magyarhoni Földtani Társulathoz közelálló *dr. Schmidt Eligius Róbert* bányamérnök geológus pedig, 1939-ben „A kutató fúrások anyagának és adatainak feldolgozása” c. tárgykörből nyerte műegyetemi magántanári képesítését (BKL LXXII. 23. 1939. p. 469.).

A műegyetemi rangra emelés fáradozásai és a csatlakozás elérése

A budapesti műegyetemhez történő csatlakozás a doktori és a magántanári képesítés szorgalmazásakor is minden alkalommal felmerült.

Vitális István a Sopronban 1919. május 3-án tartott első tanácsülésen *Réz Géza* rektor beszámolójához adott válaszában többek között a következőket mondta: „Azt, hogy a soproni elhelyezést a főiskola fejlődése, műegyetemi rangra emelése szempontjából nem tartom szerencsésnek, sohasem titkoltam. Tény, hogy megragadtam, s meg is fogok ragadni ezentúl is minden alkalmat, hogy a főiskola 1. a műegyetemmel kapcsolatosan, vagy 2. a Hűvösvölgyben, vagy 3. Gödöllőn kapjon végleges elhelyezést, még pedig lehetőleg úgy, hogy csak a 3 kurzus tartassék meg Sopronban, a jövő tanév ellenben már Pesten vagy vidéken.” [18].

Az OMBKE 1920. október 10-i dorogi közgyűlésén *Róth Flóris* kérdésére *Vitális István* prorektor „A M. Kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola székhelykérdése” c. válaszában ugyancsak kifejtette, hogy „a pénzügyminisztérium ugyanis megszívlelte a főiskolai tanács évtizedes törekvését és szem előtt tartva az ország mai, tényleges helyzetét: arra az elhatározásra jutott, hogy a bányászati és a kohászati oktatást csak úgy biztosíthatja a kor követelményeinek megfelelően, ha lépéseket tesz a bányászati és kohászati fakultásnak a kir. József-műegyetemhez való átkapcsolására” [19].

„A műegyetem 1918. év tavaszán maga is úgy nyilatkozott, hogy a bányászati és kohászati ágazatok teljes mértékben és legmegfelelőbbben, a mérnöki tudományok egyetemébe illesztendők bele” [19].

Mihalovits János rektor az 1923/24. tanév megnyitása alkalmával tartott ünnepi beszédében ugyancsak utalt arra, hogy „a bányászati és kohászati szakoknak a budapesti M. Kir. József-műegyetemhez való csatlakozásáról

is szó volt, sőt ezirányban a pénzügyminisztérium bányászati ügyosztálya akkoriban bizonyos kezdeményező tárgyalásokba is bocsátkozott.” [20].

A természet-, orvos-, műszaki- és mezőgazdaságtudományi 1926. évi országos kongresszus munkálatai során *Vitális István*: „A bányászati tudomány múltja, jelene és jövő fejlődésének feltételei hazánkban” c. – az előzőekben már hivatkozott – 1926. évi előadásában kiemelte, hogy: „nagyon fontos nemzetgazdasági érdek, hogy a magyar bányászati és kohászati tudományok el ne sorvadjanak, hanem továbbra is fejlődhessenek! Erre – ismétlem – csak két mód van: a főiskolát vagy Budapestre kell áthelyezni, amikor – a többi rokon főiskola között –, viszonylag kisebb dotáció mellett is elérhető a tudományos fejlődés legtöbb feltétele, vagy ha a főiskola továbbra is vidéken marad: sok, nagyon sok pénzt kell rendelkezésre bocsátani, hogy az *Aumund* és *Zelovich* által megállapított izoláltság tudományországot, káros hatásai valamelyest csökkenthetők legyenek!” [10].

Boleman Géza rektori beszámolójában hivatkozik a Mérnöki Kamarának az illetékes miniszter urakhoz intézett memorandumára, melyben kéri, „hogy hazánk egyetlen bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolája egyetemi rangra elismerésének régóta vajúdo kérdését, kedvező megoldás elé vinni szíveskedjék.” [12].

Cotel Ernő rektor tanévnyitó beszédében a főiskola egyetemi rangra vonatkozó igényét kiemelve jelezte, „hogy a főiskolai tanács ettől az igényétől semmi körülmények között nem tágit és mert nem tartja, nem tarthatja helytállónak azokat az érveket, amelyeket jogos kívánságainkkal itt-ott szembeállítottak, nem adja fel a küzdelmet egy pillanatra sem.” [21].

Fekete Zoltán rektor a főiskola 1932/33. tanévi működéséről szóló beszámolójában közölte, hogy „Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a képviselőház 1933. évi május 31-én tartott ülésén a költségvetési vita folyamán bejelentette, hogy a főiskolánk bányászati ágazatát a budapesti József-műegyetemmel kívánja kapcsolatba hozni.”

Hóman Bálint a főiskolán 1933. július 4-én és 5-én tett látogatásakor Fekete Zoltán rektor többek között kifejtette, hogy „nem lehetne-e a főiskolát mai összetételének változatlan fenntartásával és önállóságának lényegi megőrzésével, a József-műegyetemhez csatolni és a mai elhelyezésében Sopronban meghagyni?”

Ugyanakkor *Thurner Mihály* polgármester átadta a miniszternek Sopron város emlékiratát, melyben a főiskolának érintetlen, megbontatlan alakban Sopronban való meghagyását kérte.

A látogatás alkalmával a főiskola is átnyújtotta emlékiratát, melyet később a kormány és az országgyűlés valamennyi tagjának, az egyetemi és műegyetemi tanároknak s minden, hozzánk közelálló közéleti nagyságnak és érdeklődőnek megküldtek [16].

A „Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem” szervezéséről szóló 1934. évi X. tc. értelmében „a régi főiskolán képviselt szakok együtt maradtak, úgyhogy az új egyetemi kar az előbbi

intézmény egyenes folytatásának tekinthető. A főiskola nem szűnt meg, csak más alakban él tovább. Változatlanul fenntarthatja régi, bevált tanítási rendszerét s nagyobb zökkenők nélkül folytathatja eddigi munkáját. Az ifjúság is megőrizheti régi szokásait, hagyományait s ápolhatja a Selmezbányáról ide áthozott ősi bajtársi szellemet.” [22, 23].

A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem soproni Bánya-, Kohó és Erdőmérnöki karának 1934. október 28-i tanévnyitó ünnepélyén Rohringer Sándor rektor bejelentette a műegyetemi csatlakozás megtörténtét [24].

„A műegyetemi karrá válás azonban nemcsak szervezeti változásokat, hanem tartalmi megújítást is hozott a szakképzésben.” [25].

IRODALOM

- [1] *Vitális György*: Száz éve lett főiskola a selmezbányai M. Kir. Bányászati és Erdészeti Akadémia. – Földtani Közlöny, sajtó alatt (2004)
- [2] *Fodor László – Barlai Béla*: A selmezbányai M. Kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola tanári karának emlékirata a főiskola székhelyének áthelyezése tárgyában. – BKL XXXVIII. II. 15. 158-168 és Erdészeti Lapok XLIV. VIII. f., 680-698 (1905)
- [3] Az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület” borsod-gömöri osztályának határozati javaslata a selmezbányai M. Kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola tanári karának a főiskola székhelyének Budapestre való áthelyezése tárgyában közzétett „Emlékirat” ellen. – BKL XXXVIII. II. 17. 324-327 (1905)
- [4] *Szinyai József*: Selmezbánya törvényhatósági joggal felruházott szab. kir. bányaváros közönségének válaszirata a bányászati és erdészeti főiskola áthelyezése tárgyában a főiskolai tanári kar nevében kiadott és nyomtatásban szétküldött emlékiratra. – BKL XXXVIII. II. 18. 355-356 (1905)
- [5] Az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület” selmezbányai és béalabányvidéki osztályának határozati javaslata a selmezbányai M. Kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola székhelyének áthelyezése tárgyában. – BKL XXXVIII. II. 465-468 (1905)
- [6] *Lázár Zoltán*: Selmezbánya vagy Budapest? Válasz a selmezbányai főiskola tanári karának emlékiratára. – Budapest (1905)
- [7] *Böckh Hugó*: „Selmezbánya vagy Budapest?” Néhány megjegyzés Lázár Zoltán cikkére. – BKL XXXVIII. II. 19. 456-458 (1905)
- [8] *Hoffmann Géza*: Észrevételek a selmezbányai főiskola áthelyezése kérdésében. – BKL XXXVIII. II. 22. 651-655 (1905)
- [9] *Hiller István*: Az utolsó selmezbányai évek. – In: Bakó K. főszerk.: Vivat Academia ... A bányászati, kohászati és erdészeti felsőoktatás 250. évfordulójára 1735-1985. 168-172 (1985)
- [10] *Vitális István*: A bányászati tudomány múltja, jelene és jövő fejlődésének feltételei hazánkban. – In: Gorka Sándor szerk.: A Természet-, Orvos-, Műszaki és Mezőgazdaságtudományi Országos Kongresszus munkálatai. Budapest, 1926. évi januárius 3-8. 544-553 (1926)
- [11] *Mihalovits János*: A M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola múltja és jelene, vázlatos keretben. –

- a M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola Évkönyve az 1925/26. tanévről, Sopron, 3-20 (1926)
- [12] *Boleman Géza*: Boleman Géza lelépő rektor beszámolója az 1928/29. és 1929/30. tan évekről. – A M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola Évkönyve az 1929/30. tanévről, Sopron, 6-19 (1930)
- [13] *Vitális István*: A csonkamagyarországi bánya-, kohó- és erdőmérnök-képzés egyetemi egyenjogúsítása. – Erdészeti Lapok, LXX. I-XII. 34-40 (1931)
- [14] Szabályzat a doktori cím megszerzéséről és a magántanári szabályzat a M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolán – BKL LXV. 2. 21-26 (1932)
- [15] Tanévnyitó a soproni Magy. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolán. – BKL LXV. 22. 453-459 (1932)
- [16] *Fekete Zoltán*: Beszámoló a M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola 1932/33. tanévi működéséről. – A M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola Évkönyve az 1932/33. tanévről, Sopron, 5-20 (1933)
- [17] *Rohringer Sándor*: Rohringer Sándor 1934/35. tanévi rector magnificus beszámoló beszéde. – a Budapesti M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1935/36. tanévének megnyitásakor, valamint az 1934/35. tanév ünnepélyein tartott beszédek és az 1934/35. tanévi Évkönyv. – Budapest, 7-28 (1936)
- [18] M. Kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola tanácsulési jegyzőkönyvek 1918. október 4-től – 1920. szeptember 30-ig. – Miskolci Egyetem Levéltára régi gyűjtemény 1735. I. 1. c.

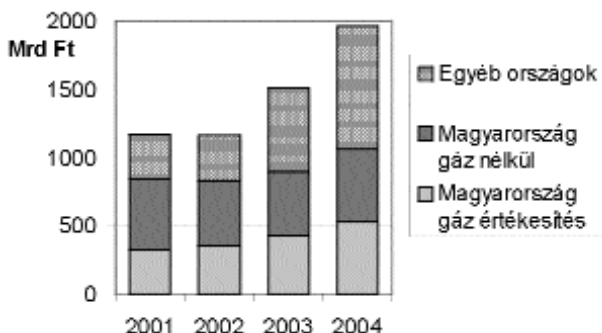
- [19] *Vitális István*: A M. Kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola székhelykérdése. In: Litschauer: Közgyűlés 1920. október 10-én Dorogon. – BKL LIII. I. 266-268 (1920)
- [20] *Mihalovits János*: Dr. Mihalovits János a M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola rektorának ünnepi beszéde az 1923/24. tanév megnyitása alkalmából. – BKL LVI. 20. 1923. október 15. 217-225 (1923)
- [21] *Cotel Ernő*: Cotel Ernő e.i. rektor tanévnyitó beszéde. – A M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola Évkönyve az 1929/30. tanévről, Sopron, 19-25 (1930)
- [22] *Fekete Zoltán*: Fekete Zoltán lelépő rektor beszámolója. – A M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola Évkönyve az 1933/34. tanévről, Sopron, 3-10 (1935)
- [23] *Zsámboki László szerk.*: Selmechtől Miskolcig 1735-1985. A magyarországi műszaki felsőoktatás megindulásának 250. évfordulójára. – Miskolc, 211-228 (1985)
- [24] A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Soproni Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának tanévnyitó ünnepélye. – BKL LXVII. 21. 465-480 (1934)
- [25] *Zsámboki László*: Két és fél évszázad a bányamérnök-képzés szolgálatában. – In: Zsámboki László szerk. Emlékkönyv az akadémiai képzés megszületésének évfordulóján, Selmezbánya 1762. Miskolc-Košice, 70-74 (2002)
- [26] A salgótarjáni osztály által elfogadott bizottsági javaslat a selmeczi bányászati főiskola áthelyezése tárgyában. – BKL XXXVIII. II. 19. 469-471 (1905)

Hazai hírek

Rekord eredményeket ért el a MOL

A MOL Rt. közgyűlése elfogadta a 2004. év éves beszámolóját; a magyar számviteli szabályok szerint készített konszolidált mérleg főösszege 1648 Mrd Ft, az adózott eredmény 223 Mrd Ft. A MOL részvényenként mintegy 166 Ft osztalékot fizet.

A MOL Rt. 2004-ben elérte azt a célkitűzését, hogy 10 Mrd USD tőkepiaci értékű vállalattá váljon.

A MOL Csoport értékesítésének földrajzi megbontása

A MOL nagymértékű fellendülést ért el minden üzleti szegmensben 2005 első negyedévében is. A MOL Csoport üzleti eredménye a 2004. I. negyedévi 61,8 Mrd Ft szemben 91,5 Mrd Ft volt 2005. I. negyedévében.

MOL Panoráma II. évf. 8. szám, 2005

MOL Panoráma II. évf. 10. szám, 2005

PT

Emlékhely avatás a Magyar Olajipari Múzeumban

Április 21-én *Mosonyi György*, a MOL Rt. vezérigazgatója avatta fel az olaj- és gázipari emlékhelyet Zalaegerszegen a Magyar Olajipari Múzeumban. *Mosonyi György* külön megemlékezett a százhalombattai olajfinomítóban és a répcelaki Szénsavtermelő Vállalatnál az 1960-as évek végén bekövetkezett súlyos balesetek áldozatairól. Ez a múzeumi kegyeleti hely lehetőséget teremt az iparági áldozatokra való rendszeres megemlékezésre.

MOL Panoráma II. évf. 8. szám, 2005

PT

Változás az MVM Rt. vezetésében

Az MVM Rt. 2005. április 29-én megtartott közgyűlésén tudomásul vették, hogy *dr. Vági Márton* az MVM Rt. Igazgatóság elnöke – aki 2005. január 1-től az MVM Rt. főtulajdonosának, az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.-nek vezérigazgatói tisztét tölti be – megnövekedett feladataira való hivatkozással lemondott igazgatósági tagságáról.

A személyi kérdéseknél a közgyűlés az Igazgatóság tagjává választotta *Draskovics Tibort*. Az MVM Rt. Igazgatósága *Draskovics Tibort* a közgyűlést követő ülésén az Igazgatóság elnökévé választotta.

Dr. Horn János

Árpád-házi Szent Kinga és a bányászat

Kiegészítés dr. Szalai László: *Lengyel-magyar bányászati kapcsolatok a XIII. század elejéről, Árpád-házi Szent Kunigunda és Wieliczka* című cikkéhez

KÁROLY FERENC okl. bányamérnök, okl. bányaiipari gazdasági mérnök, műszaki igazgató
(MAL Rt. Bauxitbányászati Ágazat, Ajka)

Nagy érdeklődéssel olvastam dr. Szalai László tanár úr cikkét, mely lapunk 2005. évi első számában (p. 23-24.) jelent meg. A dolgozathoz szeretnék rövid kiegészítést fűzni. Ennek indoka, hogy a régmúlta visszatekintő magyar-lengyel kapcsolatok között Árpád-házi Szent Kinga esetében fennmaradt egy a korabeli bányászattal kapcsolatos legenda is.

Az 1224. március 4-én született Árpád-házi királyleány neve a mai egyházi, valamint más hazai és lengyel irodalomban, a róla szóló híradásokban *szinte kizárólag Kingaként* szerepel. Én is inkább ezt használom a germán eredetű Kunigunda helyett, ugyanis e névnek mind becéző, mind magyar és lengyel alakja a Kinga, és őt inkább így ismerik Lengyelországban, azon a földön, ahol nyugszik. A Pallas Nagy Lexikonban és a Révai Nagy Lexikonban is a róla szóló írásban elől a Kinga szerepel és csak utána a Kunigunda. Német internetes forrás a Kinga nevet a Kunigunde német név lengyel és magyar változatának tartja. A Kunigunde név egyébként „Népének Harcosa” jelentésű (kunni = die Sippe, das Geschlecht, törzs, nemzetség; gund = der Kampf, harc, küzdelem)

Az egyháztörténet Szent Kunigunda néven egy német császárnét (született 980 körül, meghalt 1033-ban) tisztel. Férjét, II. Szent Henriket – aki első királynéknak Boldog Gizella testvére volt – 1014-ben koronáztak császárra. Ezt a Kunigundát 1200-ba avatták szentté.

A felhasznált irodalomban hivatkozott művek közül több is utal két forrásértékűnek tekinthető műre: Jan Dlugosz/Johannes Longinus/ (1415-1480): „Vita beatae Cunegundis” (1474) és Wojciech Ketrzynski: „Vita et miracula sanctae Kyngae ducissae Cracoviensis” (Lemberg, 1884). A hivatkozott forrásokból tudjuk, hogy Kinga az 1241-42. évi – az akkor éppen több fejedelemségre darabolódott Lengyelországot is ért – tatárjárás után több adománnyal is hozzájárult az újjáépítéshez.

A legenda szerint Kinga – Szemérmes Boleszláv, sandomierzi és krakkói fejedelem felesége – 1249-ban hazalátogatott, ennek során a máramarosi sóbányában arra kérte atyját, IV. Bélát, hogy a lengyelek segítségére adjon sótömböket. Az ezzel kapcsolatos legendát *Puskásy Pál C. M.* 1931-ben készült művéből idézem:

„A Magyarországon tett utazás közben a király leányával a regényes máramarosi hegyekbe is kirándult, hol már akkor is igen gazdag sóbányák voltak. A király a bányászok munkájának megtekintésével örömet akart szerezni kedves vendégének. A bányászok szokatlan munkája nagyon gyönyörködtette a királyleányt. Azon

földhöz való ragaszkodása azonban, mely a hegység túlsó oldalán feküdt, ráncokat varázsolt a királyné homlokára e gondolatra: miért nem bővelkedik a lengyel föld is az Ég ily nagy áldásában? A lengyeleknek ugyanis akkor még nem voltak sóbányáik, csak az a só volt ismeretes, melyet főtt sónak neveztek, s melyet sós forrásokból nyertek.

Gondolatait Kinga szavakba öntötte s így szólt atyjához: 'Atyám add nekem e sóaknát s engedd meg, hogy innen Lengyelországba vigyék a sótömböket.' Mit nem is tett volna meg Béla király az ő szeretett leányának. 'Én jó és legdrágább leányom – felelé neki – örömmel neked adom, vedd birtokodba!' Kinga megörülve ennek, pillanat alatt lehúzta ujjáról arany gyűrűjét, s a hegy birtokba vételének jeléül, beledobta a sóaknába.

Midőn visszatért Lengyelországba, sóval megrakott kocsik is mentek vele, valamint hozzáértő magyar bányászok, kiknek lengyel földön kellett só után kutatniuk. Kinga Bohna vidékét jelölte ki számukra s meghagyta nekik, hogy itt keressenek sót. Hosszú bányászás után kiástak a bányászok egy mély tárnát s midőn a talaj kőkeményesgű lett, egy tömböt vágtak ki belőle. Felhúzták a tömböt a magasba a mindnyájuk örömeire kőst láttak maguk előtt, mely a naptól úgy fénylett, mint a kristály. A bányászok egyike kalapácsával reá vágott, a tömb elrepedt, s csodák csodája: közepéből kiesik az a gyűrű, melyet Kinga dobott a máramarosi hegyekben a sóaknába. A nép öröme csodálkozással párosult. Kinga neve szájról szájra járt. A kőst fellelését az ő szentségének tulajdonították, melyet Isten e csodával jutalmazott meg. És bányássza e nemzet e sókincesket Vjelicskában és Bohnában, bányássza már hat-százötven éve, s e vidék lakói, főleg a bányászok, azóta Boldog Kingát, mint védőszentjüket tisztelik.”

A legenda több formában is él. Van olyan változat, amely szerint Kinga hozományul kapta a sóbányát, mások szerint IV. Béla a lengyeleknek adta a máramarosi sóbányát. Mindegyikben szerepel a gyűrű (jegygyűrű?) bedobása, melyet aztán két évvel később találtak meg Wieliczkában. A gyűrű vándorlása, új helyen való felbukkanása az új helyzetben való jogfolytonosság meglétére hívja fel a figyelmet. Az új helyen, új körülmények között az eredeti tulajdonjog érvényére

figyelmeztet, azt igazolja. Az aknába dobott gyűrű a hazája iránti hűségének örök zálogát is jelképezi. A gyűrű alakja a végtelenre és az örökkévalóságra utal, zártsága pedig a kapcsolódásra, a kötődésre egy természetfeletti hatalomhoz, egy közösséghez, vagy egy másik emberhez.

A lengyel bányászok között kialakult Kinga-kultusz alapja az említett legenda volt. Mesterségük gyakorlásának kezdete óta a lengyelországi bányászok olyan pártfogókat választottak, akik Istennél különleges szószólói voltak: Szűz Mária mellett Szent Barbara (Borbála), Pádúai Szent Antal, Szent Kinga és Sziléziában Szent Anna. A bányászattal kapcsolatos legendák között a sóbányászok védőszentjének tekintett Kinga esetében azt is meg kell említeni, hogy omlás következtében bent rekedt bányászok szerencsés menekülése, bányatűz megfékezése, szerencsés kimenetelű balesetek után azt állították, hogy szerencsésüket Kingának köszönhették, akinek oltalmába ajánlották magukat a veszély pillanatában.

A gyűrű megtalálásának jelenetét örökíti meg a wieliczki sóbánya egyik – a XIX. század végén – sóból faragott szoborcsoportja, mely azt a jelenetet idézi, amikor a bányászok átnyújtják Kinga fejedelemasszonynak a gyűrűjét tartalmazó sódarabot. A bányában található a Kinga-kápolna (Kaplica Swietej Kingi) is, amely 54,5 m hosszú, 10-18 m széles és 10-12 m magas.

A történelmi hűség kedvéért megjegyzendő, hogy Árpád-házi Kinga valóban járhatott a Máramaros környéki sóbányákban, ugyanis ezekben a művelés már jóval korábban megkezdődött. A Kárpátok mindkét oldalát kísérik sótelepek, melyek miocénkori tengeri üledékek között foglalnak helyet. A Kárpátok övéin kívül Wieliczka, Bochnia (Lengyelország) mellett ukrainai és romániai előfordulások említendők. A történelmi Magyarország területén három kősótermelő terület volt. *Erdélyben*: Marosújvár (ma: Muresului), Torda (Turda), Kolozs (Cojocna), Szék (Sic), Désakna (Ocna Dejului), Szováta (Sovata), Parajd (Praid), Vízakna (Ocna Sibiului), valamint Sóvár (Eperjes) környékén (Szlovákia) és *Máramarosban*: Aknasugatag, Rónaszék (Románia), Aknaszlatiná (Ukrajna).

Kősót az újkőkorszak óta (i. e. 2500-tól) a Szepességben Sóváron, Máramarosban Akna-szlatinán, Erdélyben Désaknán, Marosújvárott, Tordán bányásztak. Az erdélyi sóbányákat a rómaiak is művelték, néhányuk bizonyosan voltak őskori előzményei is. (*dr. T. Dobosi V*, 1983.) Máramarosban a bányákból előkerült munkaeszközök bizonyossága szerint már a bronzkorban is folyt sóbányászat, melyet később a rómaiak is folytattak (*dr. Kovássy* 1986.). A római kor után nagyobb mértékben a XIII. században indult újra a termelés. II. András király 1222-ben törvényt adott a sóról: „Továbbá, sők az országnak közepette ne tartsanak, hanem csak Szabolcsban és Regéczen és a végekben.” (1222. évi XXV. törvénycikk).

Aknaszlatinán volt Kunigunda (Kinga) akna, de abban a bányában a művelés csak a XVIII. században kezdődött, így inkább az a valószínű, hogy a Kinga-le-

gendára való tekintettel nevezték el az ottani bányát IV. Béla leányáról. Tóth Mike (1838-1932) kalocsai szerzetes-tanár által a történelmi Magyarország ásványairól összeállított egyetlen magyar nyelvű monográfia szerint „a mostan egyesített „Kunigunda-Miklós” bánya 1789-ik évben tárattott fel két akna-torok által.”

Kinga sok templomot, kolostort építtetett, valamint gondoskodott felszerelésükről, ezek közül a legjelentősebb a Sary Sacz-ben (Ószandec) alapított ferences kolostor, amely Közép-Európa kulturális központjává nőtte ki magát. Férje halála (1279) után, az akkor már szent hírében álló jötevő fejedelemasszony, a „nép anyja”-ként („Matka narodu”) emlegetett Kinga, húgával – Árpád-házi Boldog Jolántával – együtt ferences klarissza apáca lett. 1292-ben az általa alapított ószandeci kolostorban halt meg, ott is temették el, ereklyéit (násfa, gyűrű, ereklyetartó, egy tőr nyele és egy achát kanál) ma is ott őrzik.

VIII. Sándor pápa 1690-ben boldoggá, XI. Kelemen pápa 1715-ben pedig Lengyelország és Litvánia védőszentjévé avatta. *Árpád-házi Kinga szentté avatása a dr. Szalay László cikkében közöltekkel ellentétben nem 2000-ben, hanem 1999. június 16-án történt.* A lengyelországi Sary Sacz-ban (Ószandec) több mint egymillió zarándok részvételével bemutatott szentmise keretében avatta szentté IV. Béla magyar király elsőszülött leányát, Boldog Kingát II. János Pál pápa. A pápa Kingát méltató szentbeszédét Franciszek Macharski bíboros olvasta fel. A rendezvényen hazánkat *Göncz Árpád* köztársasági elnök és *Dávid Ibolya* igazságügyi miniszter képviselte.

„Szent Kinga gyűrűje” címmel misztériumjáték is készült, melynek ősbemutatóját 2000. június 11-én tartották Csíksomlyón. A Kinga-legendára épülő, egy felvonásból és öt jelenetből álló mű megeleveníti a magyar királyleány életét: a gyermekfolklórt, az archaikus népi imádságot, a magyar és a lengyel egyházi zenét, a népzene és a klasszikus zenét ötvözi (rendezte: Török Viola).

FELHASZNÁLT IRODALOM

- (1) *Tóth Mike*: Magyarország ásványai, Budapest, 1882. (kiadta a miskolci Herman Ottó Múzeum, a könyvet gondozta: Dr. Szakáll Sándor, 2000.)
- (2) A Pallas Nagy Lexikona, X. kötet, Budapest, 1895.
- (3) Révai Nagy Lexikon XI. kötet, Budapest, 1914.
- (4) *Puskásy Pál C. M.*: Árpád-házi Boldog Kinga, 1931.
- (5) Az egyház szentjei, szerkesztette: Radó Polikárp, Palladis Rt. kiadása, Budapest, 1940.
- (6) *Dr. T. Dobosi Viola*: Óskori és római bányászat a Kárpát-medencében, BKL BÁNYÁSZAT, 1983. évi 9. szám, p. 586-596
- (7) *Vivat Academia...* (főszerkesztő: dr. Bakó Károly), OMBKE kiadványa, 1985. p: 17-18.
- (8) *Dr. Kovássy Zoltán*: A máramarosi sóbányászat emlékei, BKL BÁNYÁSZAT, 1986. évi 9. szám, p: 626-631
- (9) *Kerekes Árpád*: Néhány megjegyzés a máramarosi sóbányászatról, hozzászólás dr. Kovássy Zoltánnak „A máramarosi sóbányászat emlékei” című cikkéhez, BKL BÁNYÁSZAT, 1988. évi 2. szám, p: 122-126

- (10) *Dr. Kovássy Zoltán*: Válasz Kerekes Árpád megjegyzéseire a máramarosi sóbányászat kérdésében, BKL Bányászat, 1988. évi 2. szám, p: 127-130
- (11) *Kálmán Béla*: A nevek világa, IV. átdolgozott kiadás, Csonkai Kiadóvállalat, Debrecen, 1989.
- (12) The Wieliczka Salt Mine and Subterranean Museum of Cracovian Salt Mining, Wieliczka, 1994.
- (13) A magyar bányászat évezredes története I. kötet (szerkesztette: dr. hc. dr. Faller Gusztáv, dr. Kun Béla, dr. Zsámboki László), OMBKE kiadványa, Budapest, 1996.
- (14) *Kovács Sándor*: Verejtékből fakadó sóvirágok, az akasztalainai sóbányák és a magyar iskola történelmi múltjának rövid áttekintése, Gödöllő, 2000., kiadó: Business Club Service Kft., Budapest
- (15) A magyar bányászat évezredes története III. kötet (főszerkesztő: Benke István), OMBKE kiadványa, Budapest, 2001
- (16) Új Ember, hetilap, 2001. 08. 04. és 2001. 08. 05. szám /www.ujember.katolikus.hu/
- (17) *Soltész István*: Árpád-házi királylányok Európában, Gabo Kiadó, 2002.
- (18) *Cecylian Niezgoda*: Szent Kinga, életrajz, fordította: D. Molnár István, kiadta: Agapé Kft., Szeged, 2003.
- (19) *Pánczél Hegedűs János*: Kis magyar legendárium, Magyar szentek, 2005. 01. 03. /www.katolikus.hu/
- (20) *Kovács István*: „A pápának is aludnia kell...”, Heti Válasz, V. évfolyam, 14. szám, 2005. április 7. p: 13-14.
- (21) *Tischler János*: Történelem – X. századtól a rendszer-váltásig. A magyar-lengyel kapcsolatok ezer évének kronológiája a X. századtól a II. világháború befejezéséig
- (22) www.1000ev.hu
- (23) www.katolikus.hu/szentek
- (24) www.lengyelorszag.hu

KÁROLY FERENC okl. bányamérnök, okl. bányaiipari gazdasági mérnök 1980-87 között az ajkai szénbányászatban és az úrkúti mangánérc-bányászatban termelésirányító munkakörökben, majd 1987-1996 között a veszprémi bányahatóságnál dolgozott. 1996 óta a Bakonyi Bauxitbánya Kft.-nél, osztályvezető, ill. 2002-től műszaki igazgató. A Mérnöki Kamarának megalakulása óta tagja: bányászati tervezői, szakértői jogosultságokkal rendelkezik. 2000-2002 között a Mérnöki Kamara Szilárdásvány-bányászati Tagozat elnökségének, 2002-től az OMBKE Bányabiztonsági szakcsoportjának tagja. Több dolgozata jelent meg az ajkai-, úrkúti- és hazai bauxit bányászat történetéből.

Diplomakiosztó ünnepség a Miskolci Egyetemen

2005. július 1-jén volt a Miskolci Egyetemen a Műszaki Földtudományi Kar, a Műszaki Anyagtudományi Kar valamint az Egészségtudományi Intézet végzős hallgatóinak *ünnepi tanácsülésen történő diplomaátadási ünnepsége*.

A diplomákat *dr. Besenyi Lajos* rektor megnyitója után a rektor és az illetékes Kar dékánja adta át.

A **Műszaki Földtudományi Karon** a graduális képzés keretében

abszolutóriumot szerzett	95 fő,
záróvizsgát tett	94 fő,
oklevelet szerzett	75 fő.

Az oklevelet szerzettek szakonkénti megoszlása:

Bánya- és Geotechnikai Szak	4 fő
Előkészítéstechnikai Szakon	17 fő
Geográfus Szak	2 fő
Környezetmérnöki Szak	35 fő
Műszaki földtudományi Szak	4 fő
Olaj- és Gázmérnöki Szak	13 fő

A főiskolai szintű bánya- és geotechnikai szak nappali tagozatán abszolutóriumot szerzett 15 fő, záróvizsgát tett 13 fő, oklevelet szerzett 8 fő.

Az **Anyag- és Kohómérnöki Kar** nappali tagozatán a megoszlás:

	Anyagmérnöki szak	Kohómérnöki szak
abszolutóriumot szerzett	50 fő	28 fő
záróvizsgát tett	50 fő	27 fő
oklevelet szerzett	25 fő	10 fő

A Kar levelező tagozatán

abszolutóriumot szerzett	7 fő
záróvizsgát tett	6 fő
oklevelet szerzett	6 fő

Ezt követően *doktori oklevelek* (PhD) átadására került sor. A Miskolci Egyetem Doktori Szabályzatában előírtakat

a **Műszaki Földtudományi Karon**: *Farag Mohamed Abdumula, Breuer János, Havelda Tamás, Madarász Tamás Sámuel, Siskáné Szilasi Beáta, Szabó Norbert Péter, Szermen Gusztávné, Vojuczki Péter,*

az **Anyag és Kohómérnöki Karon**: *Barkóczy Péter* teljesítették.

Habilitációs oklevelet kaptak:

a **Műszaki Földtudományi Karon**: *dr. Bartha Gábor Csaba, dr. Bodoky Tamás, dr. Szabó Imre, dr. Szunyogh Gábor,*

az **Anyag és Kohómérnöki Karon**: *dr. Kékési Tamás, dr. Szűcs István.*

Az Egyetem *díszdoktori* címet adományozott *dr. Tarján Iván* professor emeritusnak és *Peter Paschen* professzornak (Leobeni Egyetem).

A doktorrá avatásokat az Egyetem rektora és a karok dékánjai kézfogással erősítették meg.

A Magyar Köztársaság oktatási minisztere kitüntetését, a Magyar Felsőoktatásáért Emlékplakett-et *Hursán László* a Műszaki Földtudományi Kar Dékáni Hivatal vezetője vehette át.

Ezt követően egyetemi kitüntetések átadására került sor, majd *dr. Dúl Jenő* az OMBKE alelnöke *Márkus Róbertnek* és *Váradai Gergelynek* a két Kar valéta elnökének adta át az OMBKE elismerő oklevelét.

A diplomakiosztó ünnepségen közreműködött *Varga Andrea* a miskolci Nemzeti Színház művésznője és a Bartók Béla Zeneművészeti Intézet kórusa.

Dr. Horn János

Ezúton is gratulálunk valamennyi frissen végzett, doktorátust szerzett és kitüntetett kollégánknak! További sikereket, és jó egészséget kívánunk mindannyiuknak! (A szövegben az OMBKE tagok neveit külön kiemeltük.)

Szerkesztőség

Egyesületi Hírek

Választmányi ülés Dunaújvárosban

Az OMBKE választmánya 2005. május 19-én, a 94. Küldöttgyűlést megelőző napon Dunaújvárosban, a Kerpely Antal kollégium Kék Termében ülésezett *dr. Tolnay Lajos* elnök vezetésével. *Dr. Tolnay Lajos* a napirendek szellemében kihangsúlyozta, hogy elsősorban a következő kérdéseket javasolja megvitatni:

- Az OMBKE fiatal tagjainak részvétele az egyesület munkájában.
- Az egyesület tagságának bővítése fiatalokkal.
- Hogyan tudnak bekapcsolódni a fiatalok az egyesület tevékenységébe?
- A főiskola, ill. egyetem elvégzése után hogyan lehetne a fiatalok és az OMBKE kapcsolatát folyamatossá tenni, amikor az iparba kerülnek?
- Mit várnak fiatal tagjaink az egyesülettől?
- Mit vár az egyesület a fiatal tagjaitól?

A helyszínt figyelembe véve, a választmány napirendre tűzte a legnagyobb taglétszámmal rendelkező helyi szervezetünk, a Dunaújvárosi Helyi Szervezet tevékenységének megismerését, beleértve a Dunaújvárosi Főiskola Ifjúsági Egyletének tevékenységét is. A választmányi ülés szokásos meghívottjain kívül, részt vettek a Helyi Szervezet és az Egylet vezetőségi tagjai, továbbá *Molnár István* kollégiumi igazgató, akinek nagy szerepe van abban, hogy a selmeci hagyományok a hallgatók között gyökeret verjenek.

Az 1. napirendi pontban *dr. Pataki Attila*, az Ifjúsági Bizottság elnöke ismertette a bizottság javaslatait:

- A Bizottság a tevékenysége során a 35. évüket be nem töltött OMBKE tagokat tekinti fiatal szakembereknek.
- Javasolja, hogy az egyesület teremtsen fórumot a fiatal szakemberek tudományos tevékenységéhez. Hozzuk létre a Fiatal Bányász-kohász Szakemberek Fórumát. Együttal lazítani kellene a szakosztályok közötti elválasztó határokat.
- Az egyesület írjon ki pénzzutalmas pályázatokat fiatal szakemberek számára. A díjazott pályázatokat a szaklapjaink közöljék.
- A fiatal szakemberek BKL-ben megjelenő cikkeit az OMBKE honorálja pénzzutalommal.
- A fiatal szakemberek számára a külsőségek mellőzésével, esetleg a múzeumaink bevonásával tartunk konferenciákat.
- Közös gondolkodás szükséges a pályakezdők segítségére. Az egyesület állásbörzével segítse az elhelyezkedést. A háttérvállalatok a szaklapjainkban tegyék közzé igényeiket. Az álláslehetőségeket naprakészen közöljük a honlapon.
- Az OMBKE honlapját az egyetemi hallgatók kellene gondozzák az ügyvezető irányításával.
- Megvizsgálandó a végzős hallgatók, illetve kezdő mérnökök támogatása: „Társláda”.
- Az egyesület segítse a fiatal szakembereket, hogy megismerhessék a működő hazai vállalatokat, segítsen az üzlemlátogatások megszervezésében.
- A fiatal mérnökök egyesületi tagdíját mérsékelni kellene.
- Az egyesület működjön együtt a főiskola öntödéjével emléktárgyak gyártása és értékesítése ügyében. A bevételt a fiatalok segítségére kellene felhasználni.

A 2. napirendi pontban *Molnár Péter*, a Dunaújvárosi Főiskolai Diákegylet elnöke számolt be a Dunaújvárosi Ifjúsági Egylet munkájáról.

Az OMBKE Vaskohászati Szakosztály Dunaújvárosi Helyi Szervezetének Diákegylete 1996-ban alakult, a főiskola mintegy 50 kohó-, anyag- és gépészmérnök hallgatójával. Ma

a Diákegyletben csak kohó- és anyagmérnök hallgatók vannak. 2005 végére az új hallgatókkal együtt a létszámuk elérheti a 70 főt. Az egylet azzal a céllal jött létre, hogy egy olyan szakmai szervezet legyen, amely az OMBKE égisze alatt működik, és fő célkitűzései között szerepel az itt tanuló diákok tudományos, műszaki fejlődésének elősegítése. További feladatnak tekintik a főiskolai hallgatók összefogását, a bányász-kohász emlékek megőrzését, valamint a selmeci diákhagyományok ápolását. Ennek érdekében szorosan együttműködnek a helyi szervezettel, a Főiskola Anyagtudományi és Kohászati Intézetével, valamint a Kohász Valéta Bizottsággal.

Éves programjuk igen tartalmaz:

- Előadást tartanak a kohász balek jelölteknek a hagyományokról, a főiskolai életről és a beilleszkedésről.
- A kohász balekkeresztelő szakestély után, új tagokat toboznak, akik a friss balekok közül kerülnek ki.
- Szakmai kirándulásokat szerveznek hazai kohászati és egyéb cégekhez.
- Minden év március 15-én megrendeznek egy hagyományörző „kohász disznóvágást”, amin több mint száz főiskolás szokott részt venni. A rendezvénynek nagy híre van a főiskolások között.
- A Kohász Valéta Bizottságnak segítséget nyújtanak a hagyományörző selmeci túra szervezésében.
- Folyamatosan részt vesznek a helyi szervezet által rendezett klubnapokon és kirándulásokon.
- Rendszeresen közreműködnek az OMBKE országos rendezvényeinek szervezésében.

Az első két napirendi pontot a választmány összevontan vitatta meg. Felszólaltak: *dr. Tolnay Lajos*, *dr. Dúl Jenő*, *Ósz Árpád*, *dr. Gagy Pálffy András*, *dr. Solymár Károly*, *dr. Sohajda József*, *dr. Tardó Pál*, *Morvai Tibor*, *dr. Fazekas János*, *dr. Szűcs László*, *Sütő Zoltán* és *Molnár István*.

A hozzászólások mind fontosnak ítélték meg a fiatal szakemberek bevonását az egyesületi életbe. Az Ifjúsági Bizottság által felvetett javaslatok zöme anyagi háttérrel is igényel, tehát az egyes javaslatok megvalósítása előtt, a pénzügyi vonzatokat is meg kell vizsgálni. Erre a célra meg kell próbálni pályázatokkal kiegészíteni az egyesület szűkös forrásait.

Elő kellene segíteni, hogy a tanulmányaikat befejező hallgatók továbbra is az egyesület tagjai maradjanak. A jelenlegi helyzet az, hogy végzés után igen sokan kikerülnek a látókörünkől. Elő kell segíteni a fiatalok részvételét a konferenciákon. Támogatni kell a fiatal szakemberek publikálását.

Végül a választmány, a felvetett kérdésekben egyhangú döntéssel hozott határozatokat (V 7/2005, V 8/2005, V 9/2005 sz. határozatok).

A 3. napirendi pontban *dr. Szűcs László*, az OMBKE Dunaújvárosi Helyi Szervezetének elnöke, az OMBKE alelnöke ismertette a Helyi Szervezet tevékenységét.

2002-öt követően a Szervezet életében jelentős változás következett be azáltal, hogy a bázisvállalat jelentős költség-takarékosságra kényszerült, élére a kohász szakma iránt nem elkötelezett személy került. Korábban a helyi szervezet a Vaskohászati Szakosztály „zászlós hajójának” számított, jelenleg a saját munkájának megszervezése is anyagi nehézségekbe ütközik.

Nehéz és fáradtságos munkába került, hogy az 50 éves nyersvasgyártás kellő megünneplésére sor kerülhessen. Az acélgártás 50 éves megünneplésére már csak egy klubdelutánt tudtak szervezni. 2004-ben volt 50 éves a Dunaújvárosi Helyi Szervezet, ennek megünneplése szintén szerény keretek között, klubnap alkalmával történt.

A már említett okok miatt elmaradt a korábban kétfévente megrendezésre kerülő konferencia is, melynek témái a nyersvasgyártás, acélgártás, illetve energiagazdálkodás és környezetvédelem voltak.

A helyi szervezet tevékenységének fő célja a helyi szakemberek összefogása, függetlenül az OMBKE tagságtól. Havonta tartanak klubdelutánt, ahol szakmai előadásokat hallgatnak meg és megemlékeznek a nagy szakmai elődökről is.

A tisztújítás során a vezetőségben változások következtek be. A több éve lelkesen tevékenykedő *dr. Agh József* és *Sütő Zoltán* megvált választott tisztségétől, Jelenleg *Hevesi Imre* és *Mihaldinecz László* látja el a titkári, illetve szervezői tisztségeket. A Vaskohászati Szakosztály különböző szakcsoportjaiban is képviselteti magát a szervezet, ahol vezetői funkciókat is vállaltak.

A helyi szervezet egyik ismert „alkotása” a Somogyfajsi Múzeum létrehozása, melynek további működésén jelenleg is fáradoznak.

A vezetőségi üléseket megtartják, és szoros kapcsolatot tartanak fent a Főiskolai Diákegylettel. A Borbála-napi szaktéstélyt önköltséges alapon rendszeresen megtartják.

A helyi szervezet taglétszáma 365 fő. Céljuk az, hogy ez a létszám ne csökkenjen, hanem inkább növekedjen. Komoly szervezői munkát fektetnek arra, hogy tagjaik, illetve kollégáik adják 1%-át az OMBKE részére ajánlják fel.

Soron következő feladat megtalálni a megfelelő kapcsolatot az új külföldi tulajdonossal, illetve a jelenleg működő menedzsmenettel, hogy megfelelő anyagi és erkölcsi támogatást kapjanak. A kapcsolat kialakításában segít *dr. Tolnay Lajos* is, aki mind a tulajdonos felé, mind az elnök-vezérigazgató felé megtette az első lépéseket.

Dr. Tolnay Lajos értékelése szerint az ismertetés korrekt és puritán volt. Tudjuk, hogy a Dunaferri Rt. mind a MVAE, mind az OMBKE Vaskohászati Szakosztályának jövőjét befolyásolja. Több kohászati vállalat vezetőjével is konzultáltunk arról, hogy mit tegyünk. Mindent meg kell tennünk azért, hogy ötven év után is tovább működjön a szakosztály. Nagyból súlyt kell helyezni az érdekképviseletre, ezzel is közelíteni a vállalatokhoz.

A választmányi ülést egy jó hangulatú baráti találkozó követte Bölcskén, majd a résztvevők csatlakoztak a végzős dunaújvárosi főiskolások szalamander ünnepségéhez és az egyesületi zászlók mögött egy blokkban vonultak végig Dunaújváros utcáin.

A választmányi ülés határozatai:

V/7/2005 sz. határozat: Az OMBKE az egyik legfontosabb feladatának tekinti a felsőfokú intézményekben tanuló fiatalok bevonását az egyesületi életbe, a selmeci hagyományok megismertetését, és a felsőfokú tanulmányok elvégzése után

a folyamatos egyesületi tagság fenntartását. A hagyományos bányász-kohász felsőfokú szakképzésben résztvevők egyre csökkenő körén kívül, az egyesület tevékenységébe be kell vonni a szakmai határterületeket (pl. környezetvédelem, anyagtudomány, mérnök közgazdász stb.) választó hallgatókat is.

Az OMBKE ifjúsági munkájának tervszerű és intézményes javítására az Ifjúsági Bizottság 2005. október 1-ig készítsen feladattervet. Az ifjúsági munka javítását célzó feladatot a választmány javasolja a 94. Küldöttgyűlés határozatai közé is felvenni.

V/8/2005 sz. határozat: Az OMBKE választmánya nagyra értékeli a Dunaújvárosi Főiskola Diákegyletének egyesületi munkáját és hagyományörző tevékenységét. Ennek elismerésképpen az OMBKE a Selmechányai Szalamander felvonulást megelőzően, a Diákegylet részére zászlót adományoz.

Az OMBKE választmánya egyúttal köszönetét fejezi ki azon főiskolai vezetőknek, akik támogatják az OMBKE tevékenységét és közreműködnek a bányász-kohász hagyományok ápolásában és elterjesztésében.

V/9/2005 sz. határozat: A választmány szükségesnek tartja, hogy a Bányászati és Kohászati Lapokban a fiatal szakemberek publikációi soron kívül megjelenjenek. Ennek ösztönzése érdekében, a jövőben a 35 évet be nem töltött cikkírók 15 ezer Ft jutalomban részesülnek. Ezt a jutalmat a fiatal cikkírók társszerzőként is megkapják. A választmány felszólítja a szerkesztő bizottságokat, illetve a felelős szerkesztőket, hogy a fiatal cikkírók esetében, amennyiben a szakmai cikk a lapokban való megjelenés feltételeit kielégíti, akkor azt az időbeni besorolásnál részesítsék előnyben. A fiatal szerzők a híryanagok közlésekor is részesüljenek jutalomban, melyre a felelős szerkesztők tegyenek javaslatot az ügyvezető igazgatónak.

Az ülés jegyzőkönyve alapján

G. P. A.

Megalakult az OMBKE Miskolci Területi Koordinációs Szervezete

Miskolcon, a felsőháromi Központi Kohászati Múzeum Fazola termében az OMBKE egyéni tagjai és helyi szervezeteinek képviselői, 2005. július 1-jén alakuló értekezletet tartottak, melyen *dr. Tolnay Lajos* az OMBKE elnöke és *dr. Tompa Sándor* országgyűlési képviselő, a városi önkormányzat tagja is részt vett.

Az alakuló ülést *dr. Nyitray Dániel* vezette. Bevezetőjében tájékoztatást adott a város és közvetlen környezetében működő helyi szervezetek jelenlegi helyzetéről. Kitért arra, hogy a rendszerváltást követően a bányász és kohász szakmákat művelő, döntően állami tulajdonban lévő miskolci nagyvállalatok, mint a Borsodi Szénbányák, a Lenin Kohászati Művek,

kisebb önálló gazdálkodó egységekre aprózódtak szét, majd jelentős hányaduk később felszámolásra került. E gazdasági folyamatnak a legnagyobb vesztesei a mélyművelésű szénbánya társaságok voltak (2004 októberében bezárták az utolsó szénbányát is a Lyukóvölgyben). A LKM szétaprózódása és az alapvertikumot magába foglaló acélgéártó gazdasági társaságok sorozatos felszámolása, a D&D további gazdaságos működése érdekében végrehajtott szerkezetváltás, és ezzel járó létszámkorrekció következtében jelentősen lecsökkent a helyi szervezetek száma, azok taglétszáma, illetve több tagtársunk a gazdasági háttér megszűnése és ennek következményeként felszólott helyi szervezet miatt felmondta egyesületi tagságát.

Jelenleg Miskolcon az OMBKE Bányászati Szakosztály Helyi Szervezete, az OMBKE Egyetem Osztálya, a Drótgvár és a Borsod Metál öntöde helyi szervezeteiben folyik egyesületi munka. Örvedetes, hogy a környezetben a mélyművelésű szénbányászat teljes megszűnése ellenére a bányász tagtársaink nagy része tovább folytatta egyesületi munkáját. Külön ki kell emelni az Egyetemi Osztály folyamatos példaértékű működését. Tevékenységük biztos háttér a szakmai hagyományok továbbadásában, az egyesületi munka megszerettetése a kohász és bányász hallgatók körében.

A miskolci gazdasági környezetben a bányászat, kohászat szerepe lecsökkent, azonban ezen szakmák hagyományainak ápolását a város önkormányzata felkarolta. A kialakult helyzet javítása és a város vezetése által felajánlott lehetőségek hasznosítása érdekében, a két szakma helyi szervezeteinek vezetői és aktív tagjai célszerűnek tartották a bányász, kohász közös területi koordinációs szervezet létrehozását.

A javaslat jelentőségét méltatta hozzászólásában *dr. Tolnay Lajos* az OMBKE elnöke. Beszélt arról, hogy a bányász, kohász szakmák gazdasági súlyának csökkenése nem korlátozódik csak a borsodi térségre, az ország más környezetében is jellemzőek, sőt Európa több országában is hasonló problémákkal küzdenek. Hazai vonatkozásban kedvezőbb körülmények között dolgoznak a fémöntészet gazdasági társaságai és a Dunaferr Rt. Ezen szervezeteknél élénk az egyesületi élet is. A borsodi térségben sem vérszemen negatív a helyzet, az egyetemi osztály jó munkája bizakodásra ad lehetőséget. Tájékoztatta a jelenlévőket arról, hogy két hónappal korábban végiglátogatta a Miskolc és környezetében lévő kohászati üzemeket és jó benyomást keltett benne a vállalatok vezetőinek megnyilvánulása az egyesület támogatása vonatkozásában. Ezt a kedvező hozzáállást kell a területi koordinációs szervezet megválasztandó vezetőinek tovább erősíteni és hasznosítani. A legkedvezőbb megoldásnak, kezdeményezésnek tartja a helyi kohász-, bányász szervezetek összefogását, amibe be kell vonni a bányászat olyan szakterületét is, mint pl. a kavicsbányászat. A helyi szervezetek összefogására a kezdeményezések beindultak, az egyesület támogatja ezt a működési formát, már rendelkeznek jó tapasztalatokkal (Székesfehérvár, Tátabánya).

Miskolc város önkormányzata képviseletében *dr. Tompa Sándor* országgyűlési és önkormányzati képviselő jó kezdeményezésnek tartotta a két szakma összefogását. A város most is támogat bányász emlékeket, hagyományokat őrző, kulturális tevékenységet folytató szervezeteket. Nagyon hasznosnak ítéli az egyetem és a város együttműködését fejlesztési terveik, céljaik kidolgozásában. Sok hasznos tanácsot, véleményt kapnak az egyetemtől. A MTESZ keretében működő technikatörténeti munkabizottság sikeresen bekapcsolta a háromi, újmassai kohászati emlékböjktumokat az Európai Vaskultúra Útja, már nemzetközivé vált mozgalomba, ezzel is gazdagítva Miskolc város turisztikai kínálatát. A város vezetősége munka-

bizottságot hozott létre a bányász-, kohász hagyományok helyi ápolására, ehhez jó szakmai támogatást adhat a területi koordinációs szervezet megalakulása és működése.

A Területi Koordinációs Szervezet létrehozását az OMBKE Bányászati Szakosztály Helyi Szervezete részéről *Lóránt Miklós*, az OMBKE Egyetemi Osztály részéről *dr. Dúl Jenő*, a D&D Dróttárú és Drótkötél Rt. helyi szervezete részéről *Baán István*, a Borsod Metál Öntöde helyi szervezete részéről *Sípos István* a helyi Technikatörténeti Munkacsoport részéről *Drótos László*, a Kohászati Múzeum részéről *Porkoláb László* időszerűnek és jó kezdeményezésnek tartotta, megalakulását támogatták. Több javaslatot adtak a szervezet működéséhez.

Az alakuló ülés a feladatok végrehajtásához az alábbi határozatot fogadta el:

A helyi szervezetek közötti együttműködés javítása és koordinálása, továbbá a megváltozott körülmények miatt vállalati háttér nélkül maradt bányász és kohász tagtársak összefogása érdekében, az alakuló ülésen résztvevők létrehozzák az OMBKE Miskolci Területi Szervezetét.

Az együttműködésben résztvevő helyi szervezetek, osztályok szakosztályi besorolása nem szűnik meg, illetve nem korlátozódik a területi szervezet létrejöttével, minden működő helyi szervezet és annak tagja abban a szakosztályban, illetve helyi szervezetben végezheti egyesületi munkáját, melybe szakmai besorolása alapján tartozik.

A Területi Szervezet folyamatos és eredményes működése érdekében koordinációs bizottságot hoz létre, melyben részt vesznek a Miskolcon működő, és a társulásban résztvevő bányász, kohász szervezetek képviselői.

A koordinációs szervezet alapítói

A Területi Szervezet egyik fő programja a várossal való együttműködés. Ennek érdekében a Területi Szervezet kezdeményezi, hogy a város civil szervezetként kezelje, és javasolja, hogy az OMBKE elnöke és Miskolc város polgármestere tegyenek közös lépéseket az együttműködési megállapodás kialakítására.

Az OMBKE Miskolci Területi Szervezete 2005. évre munkaprogramot nem készít, azonban kiemelten kezeli és igény szerint közreműködik az Egyetemi Osztály 50 éves jubileumi ünnepsége, a Szent Borbála napi megemlékezések szervezésében, közismertté tételében, és a városi egyéb hagyományőrző programok kijelölésében és azok megvalósításának elősegítésében.

Az alakuló értekezlet résztvevői ideiglenes vezetőséget választottak, melyek tagjai: *dr. Dúl Jenő*, *Gergelyné Bobák Katalin*, *Lóránt Miklós* és *dr. Nyitrai Dániel*.

Dr. Nyitrai Dániel – Dr. Dúl Jenő

Nemzetközi Bányász Kohász Diákhét Delft-ben

A bányász-kohász hallgatók nemzetközi szervezete, az IFMMS (Inter-national Federation of Mining, Metallurgy, Petroleum and Geology Students) 19 egyeteme (Aachen, Bochum, CSM, Clausthal, Delft, Helsinki, Kosice, Krakow, Laval, Leoben, Ljubljana, Madrid, Miskolc, Mons, Oviedo, Stockholm, Tallinn, Trondheim, Zagreb) két évente megrendezi a saját nemzetközi diákhétét (ISW).

A legutóbbi diákhét 2005. május 16-tól 22-ig tartott Delftben, Hollandiában, amin Magyarországról ketten vettünk részt, név szerint *Kiskartali Roland* és *Kanász Tamás* kohómérnök hallgatók. A rendezvényen rajtuk kívül a finnek, németek, angolok, lengyelek, spanyolok, kanadaiak és természetesen a hat főből álló holland csapat volt jelen.

A rendezvény programjának gazdagsága és szervezésének magas szintje meglepetésként ért minket. Hétfőn a várost néztük meg lovas kocsival, kedden a Corus kohászati üzembe látogattunk el. A Corus a világ egyik legnagyobb acél- és alumínium fémtermékek gyártásával és forgalmazásával foglalkozó vállalata, amely ugyanakkor tervezéssel, technológiafejlesztéssel és szaktanácsadással is foglalkozik.

A diákhét résztvevői Delft főterén

Délután az egyetem rektorával találkoztunk, ahol megtudtuk, hogy a TU Delft a holland felsőoktatás műszaki fellegvára több mint 15000 diákjával. Szerdán a Rotterdami kikötőt és a Maeslantkering-et (hatalmas mozgatható vihar elleni gát) néztük meg, csütörtökön pedig Amsterdamban városlátogatáson voltunk. Ez magába foglalta a hajókázást a csatornákon és a Heineken sörgyár látogatását is. Pénteken a Fugro-t (geotechnikai mérnökszakértő vállalatot) nézhettük meg, szombaton pedig Rotterdamba mentünk.

Az esti programokat úgy szervezték, hogy a végzősök programjaival egybeessenek, így minden este jó hangulatban telt el. A látottakat szavakkal elég nehéz visszaadni, mert szinte minden lenyűgözött minket és az újdonság erejével hatott, így a számtalan programból csak a legkiemelkedőbbeket említettem, hiszen minden eseményről beszámolni lehetetlen.

Kanász Tamás

Az Egyetemi Osztály hallgatóinak tanulmányútja

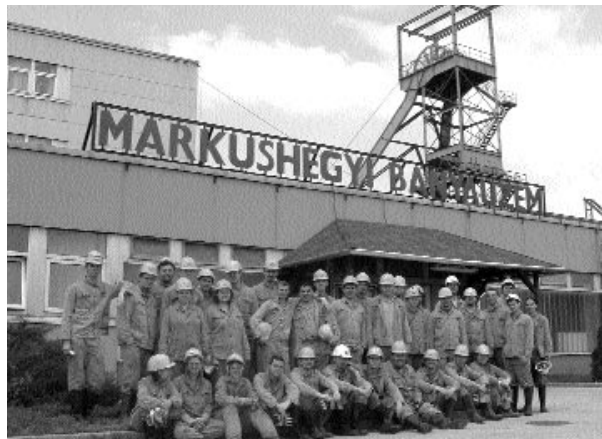
Az OMBKE Egyetemi Osztályának hallgatói csoportja 2005. május 5-én és 6-án közös szakmai kirándulást szervezett bányász- kohász hallgató tagok számára. A tanulmányút célja a bányász-kohász barátság erősítése, az egyetemi és a dunaiújvárosi főiskolai hallgatók közötti jó kapcsolat ápolása, egymás szakmáinak a megismerése.

Csütörtök hajnalban indultunk a DUNAFERR Rt.-be, ahol megismertettük velünk a cég történetét és a gyártási technológiákat. Ezután megnéztük a nagyolvasztót csapolás közben, és saját bőrünkön tapasztalhattuk, hogy „meleg” szakma ez a mienk. A technológiából kihagytuk a konverteres acélgyártást, így egyből a meleghengerműbe mentünk, ahol a nap legrlátványosabb része következett; a meleg hengercsor és a coil-box. Legvégül pedig a kokszoló üzemet kerestük fel, ahol szintén sok hasznos információt gyűjtöttünk be.

Szállásunk a Dunaújvárosi Főiskola Kerpely Antal Kollégiumában volt, az esti program pedig a főiskola hallgatóival közös bográcsozás volt. Gyönyörű időben jó kohász módjára tüzet raktunk, és elkezdtünk főzni. A nap sugarai már nem érték a völgyet, amikor kiderült, hogy a városban még nem volt szünyogirtás – mire megvacsoráztunk, a szünyogok is jól laktak. Sajnos nem mulathattunk hajnalig, mielőtt elkanászodtak volna az indulatok, Moki takarodót fűjt, mert pénteken korán indultunk tovább a Márkushegyi bányába. Ám reggel a jól megszokott újvárosi lángosozás sem maradt el.

Kissé álmosan, de tettvágytól izzva érkezünk a bányához. Az eligazítás, az oroslányi és tatabányai bányászok, illetve a márkushegyi bányászok történetének rövid bemutatása után leszálltunk. A frontot gumiveveres szállítószalagon, majd gyalogosan közelítettük meg. Miközben a hőmérséklet egyre feljebb kúszott és a vágat nehezebben járhatóvá vált, egyre több veríték csapódott ki a homlokunkon. Testközelből tapasztalhattuk, hogy milyen is az igazi bányász élet. Idegenvezetőink segítségével felfedeztük a mai modern mélyművelésű szénbányászat rejtelmét. A komplex gépesített frontfejtés megtekintése után boldogan indultunk vissza a kashoz. Felszállás után jóleső zuhany és egy finom ebéd várt minket.

A program könnyed zárásaként látogatást tettünk az Oroszlányi Bányászati Múzeumban, ami a volt XX. akna környezetében épült ki, és méltó emléket állít az itt és a környéken folyó több generációs bányászati tevékenységnek.

A bányajárás után

Ezúton szeretnénk – a teljesség igénye nélkül – *Mohor Zoránnak* (Dunaferr Rt.), *dr. Havelda Tamásnak*, *Lisztmayer Jánosnak*, *Mokánszki Bélának* (Vértesi Erőmű Rt.) és oktatóinknak *dr. Buócz Zoltánnak*, *dr. Csőke Barnabásnak*, *dr. Károly Gyulának*, *dr. Vőneky Györgynek*, a Bányagépezet a Műszaki Fejlődésért Alapítványnak, és mindazoknak megköszönni az önzetlen segítségét, akik a tanulmányút létrejöttét bármilyen formában támogatták!

Mokánszki Zsolt
Kanász Tamás

Papp Simon szobrának avatása

A Magyar Olajipari Múzeum és igazgatója *Tóth János* kezdeményezésére június 26-án, szülőhelyén, Kapnikbányán felavatták *Papp Simon* egészalakos bronz szobrát. A szobor *Krupiczter Antal*, szintén kapnikbányai születésű szobrász alkotása.

Papp Simon tanulmányai elvégzése után Kolozsváron – ahol „summa cum laude” minősítéssel szerezte meg a doktorátust –, majd Selmecebányán volt tanársegéd. Az 1910-es években, a Magyar Pénzügyminisztérium megbízásából Erdélyben és Máramarosban végzett ércetani, kőzettani és szénhidrogén kutatásokat. Az 1920-as években, különböző angol és amerikai érdekeltségű olajtársaságok megbízásából, Horvátországban, Szerbiában, Boszniában, Albániában, Törökországban, Ausztráliában, Új-Guineában, Kanadában és Németországban kutatót szénhidrogén után. 1933-tól pedig a magyarországi szénhidrogén-kutatás tovább fejlesztésének, kitermelésének, és szakemberképzésnek szentelte életét. A magyarországi szénhidrogén-kutatás terén igazi áttörést ért el, így az 1940-es évek elejétől a kőolaj-importáló Magyarország, kőolajtermelő orszaggá lépett elő. A II. világháború után, mivel nem értett egyet a nyersolajtermékek túlhajtott termelésével, letartóztatták, koncepciójában perben elítélték, börtönbüntetéséből 1955-ben szabadult, 1970-ben hunyt el.

Még Magyarországon sem eléggé ismert, hogy *Papp Simon* – és felesége – hamvait a Magyar Olajipari Múzeum szoborparkjában helyezték örök nyugalomra 1991-ben. Ezért is különös jelentőséggel bír, hogy a tudós szobrát Zalaegerszeg (2005. 03. 08.) után Kapnikbányán is felavatták. Erre a Magyar Olajipari Múzeum, a Magyar Olaj- és Gázipari Rt., a MOL Románia, Kapnikbánya önkormányzata, *Krupiczter Antal* szobrászművész, *Borka Ernő* kapnikbányai plébános és *Debreczeni L. Zoltán* bányász helytörténész, múzeumőr közreműködésével, támogatásával került sor.

Az avatási ceremónia a római katolikus templomban kezdődött, ahol *Borka Ernő* tartotta a szentmisét. Innen a helyi fúvószenekar kíséretében, a bányászmenet a közeli „Karitás-épületébe” vonult, ahol Bindu Nicolae Kapnikbánya polgármestere, *Robák Károly* a MOL Románia ügyvezető igazgatója és *Debreczeni L. Zoltán* helytörténész-múzeumőr mondott köszöntőt. Ez után került sor a szobor leleplezésére és ökumenikus megáldására. *Tóth János* ismertette, hogy a szobor alkotóját *Papp Simon* Új-Guinea-i olajkutatói tevékenysége ihlette meg, ahol az őslakosokkal igen jó kapcsolatot alakított ki. A művész a tudós által gyűjtött benn-

szülött kultikus tárgyakkal ékesítette a szobrot. *Papp Simon* az Új-Guineában gyűjtött tárgyakat hazatérte után a Budapesti Néprajzi Múzeumnak ajándékozta. A szép kivitelű, márvány talapzaton álló bronz szobor a geológus egy új, a népművészetet kedvelő és gyűjtő arcát mutatja be.

Az avatás után *Debreczeni L. Zoltán* megnyitotta a majdani helytörténeti múzeum alapját jelentő helytörténeti- és ásványkiállítás. Befejezőként a megjelentek megkoszorúzták az épület falán található *Papp Simon – Born Ignác emléktáblát*.

Az alkalomra emléklap és emlékbélyeg készült, amit minden megjelent kézhez kapott. Az emléklap egyik oldalán a szobor és az alkotóművész képe látható, a másik oldalán a támogatók neve olvasható. A két emlékbélyeg egyikén Kapnikbánya bányaváros címere, a másikon a szobor látható. A szép kivitelű bélyegeket *dr. Vincze Irén* és *Benke István* tervezte.

Réthy Károly

Herrmann Miksa professzor síremlék-avatása

A Magyar Mérnöki Kamara (MMK) egykori elnökének fölújított és átépített síremlékét 2004. november 2-án adta át az MMK elnöke a Farkasréti temetőben (2/4-102-es sírhely). *Dr. Kovács Gábor* elnöki üdvözlő szavai után *dr. Molnár Károly* professzor, a BME rektora méltatta Herrmann Miksa életművét. A hazai műszaki szakmai szervezetek és intézmények képviselőiben megjelentek koszorúikkal borították a kifogástalanul megújított szerény síremléket.

A szülőföld és az egykori selmeczi alma mater tiszteletét a Miskolci Egyetem kis küldöttsége hozta el, *dr. Döbröczeni Ádám* a Gépészmérnöki Kar dékánja, az Egyetemtörténeti Bizottság (ETB) elnöke, *dr. Zsámboki László* a Könyvtár Levéltár Múzeum főigazgatója, az ETB titkára és *Szendi Attila* levéltárvezető személyében. Az egyetem koszorúját *Zsámboki László* helyezte el.

Herrmann Miksa 1868-ban Selmecebányán született. Édesapja, *H. Emil* az ottani akadémia nemzetközi tekintélyű gépész-fizikus professzora, aki tankönyveivel és előadásaiával hervadhatatlan érdemeket szerzett a magyar nyelvű műszaki szakirodalom és szakterminológia megteremtésében. Az energetika terén Németországban publikált szakkönyvei közül többre még ma is hivatkozás történik. Fiát Bécsben taníttatta, ahol 1894-ben szerzett gépészmérnöki oklevelet. Néhány évi üzemi munka után 1899-től visszatért Selmecebe, ahol a mechanika, majd a vasgyári géptan professzora lett. 1906-08-ban a főiskola rektora, 1911-40 között a budapesti műegyetem gépszerkezettani tanszékének professzora, 1918-20 gépész dékán, 1933-34 rektor. Az 1920-as évektől a hazai

mérnöktársadalom kiemelkedő alakja: 1924-26 a MMK, 1924-25 a MMÉE elnöke, 1926-29 a kereskedelem- és iparügy minisztere, 1920 és 1935 között országgyűlési képviselő. Gépelemek tankönyve évtizedeken át alapvető mű volt. A szülőföldhöz való ragaszkodását jelzi, hogy a Trianon utáni Magyarországon megalakuló (1921) „Selmebányaiak Egyesülete Budapesten” szervezetnek haláláig (1944) tevékeny védnöke volt.

Szoborportróját, amely a ME Gépelemek tanszékének bejáratánál áll az OMBKE megbízásából 1969-ben Kucs Béla mintázta meg.

Zs. L.

Konferencia a 2005. évi INDUSTRIA kiállítás alkalmával

2005. május 26-án az OMBKE szakmai konferenciát tartott a HUNGEXPO Média termében „Környezetvédelem és hulladékgazdálkodás a bányászatban és kohászatban” címmel. A konferencián négy színvonalas előadás hangzott el olyan előadóktól, akik az adott témákban szinte a legjártosabbak.

A több mint 80 fős hallgatóság *dr. Szűcs Istvántól* szakmailag korrekt tájékoztatást kapott a kis- és közepes sugárzású radioaktív anyagok elhelyezésére irányuló kutatásokról és a megkezdett bányászati feltárásról. A tároló kőzetek feltárása és a kialakítandó tárlóterek tízmilliárd forintot jelentősen meghaladó bányászati munka elvégzését igényli.

Dr. Csöke Barnabás az országban felgyülemlett bányászati és kohászati „hulladékok” ésszerű hasznosítási lehetőségeiről, illetve másodnyersanyagként való értékeléséről tartott igen meggyőző előadást.

Szombatfalvy Rudolf az öntészeti iparág környezetvédelmi kérdéseivel foglalkozott, a környezetbarát öntödei segédanyagok ismertetésével.

Hajnal János a magyar gazdaságban a fémhulladékok újrahasznosítási helyzetét és változó szerepét mutatta be.

Az INDUSTRIA alkalmából hagyományosan megrendezett konferenciákon évről-évre kb. nyolcvan résztvevő jelenik meg. Egy ilyen érdeklődési szint szakmai rendezvényeken manapság általánosan elfogadott, ennek ellenére elgondolkodtató, hogy a részvételi díj nélkül rendezett, sorozatosan magas színvonalú előadásokat felvonultató konferencia – az INDUSTRIA ingyenes látogatási lehetőségével egybekötve – miért nem vonz nagyobb létszámot?

gpa

Történelmi városok vezetőinek találkozója

Az OMBKE és a selmebányai intézmények egyre bővülő baráti kapcsolatai új, fontos állomáshoz érkeztek. Selmebányai vezetők már korábban felvetették, hogy szívesen alakítanának ki testvérvárosi kapcsolatokat valamely magyarországi várossal.

Az OMBKE választmányának ülésén elhangzottak alapján *Petrusz Béla* alelnök, a Fémkohászati Szakosztály elnöke tárgyalást kezdeményezett Székesfehérvár polgármesterével a kérdésről. Mivel a város vezetősége azonnal késznek mutatkozott az együttműködésre, 2005. május 27-én delegáció utazott Selmebányára. A delegáció tagjai voltak Székesfehérvár részéről *Warvasovszky Tihámér* polgármester, *Radetzky Jenő* a Fejér-megyei Ipari és Kereskedelmi Kamara elnöke, és *Schultz György* a polgármesteri kabinet igazgatója; az OMBKE részéről *dr. Tolnay Lajos* elnök, *Petrusz Béla* alelnök, és *dr. Vörös Árpád* a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága elnöke. A küldöttséget fogadó partnerek *Ing. Ivan Gregaň* polgármester helyettes és *dr. Ing. Jozef Karabély* a Selmebányai Bányász Egyesület elnöke voltak. A találkozón részt vett *Peter Moravitz* az OMBKE tiszteleti tagja, aki a kétoldalú kapcsolatok ápolásában és bővítésében kiemelkedő érdemeket szerzett.

A megbeszélésekre a Városháza tanácstermében került sor, ahol egy háromtagú kisgyűttes a város iránti szeretetet és hűségét kifejező dalokat adott elő, majd a történelmi város múltját, kultúráját és a lakosság hozzá fűződő bensőséges kapcsolatát megéneklő verset adtak elő. E megható előjáték után *Ivan Gregaň* a város történelmét, jelentős bányászati és kulturális múltját, jelenét és jövőbeli törekvéseit összefoglaló beszéddel üdvözölte a vendégeket. Kiemelte, hogy az 1993 óta a világörökségek soraiba került város az idegenforgalomban látja a jövőjét. A turisták túlnyomó része Magyarországról érkezik. A szívélyes üdvözlést *Warvasovszky* polgármester köszönte meg, majd a vendégek a város vendégkönyvébe írtak be.

A megbeszélés során a felek megállapodtak abban, hogy a testvérvárosi megállapodás tervezetét a magyar város vezetői készítik el, és annak aláírására ősszel, Székesfehérváron kerül sor.

A szívélyes légkörű megbeszélést és fotózást követően városnézésre indultak a partnerek.

V.Á.

Hazai hírek

5. Harangtörténeti Ankét

2005. június 23-26. között rendezte meg Budapesten és Sárospatakon az 1997 óta immár 5. Harangtörténeti Ankétot az Országos Műszaki Múzeum *Öntödei Múzeuma*. A korábbiakhoz hasonlóan, most is több mint száz érdeklődő vett részt a harang – vagy ahogy ők mondják –, a legszebb öntvény történetét feldolgozó kutatók részére szervezett ankéton, mely azonban a szigorúan vett technikatörténeti szempontokat túl lépve, számos művészeti- és kultúrtörténeti elemet is tartalmazva széles körű érdeklődésre tarthatott számot.

A megnyitón *Kóczyáné dr. Szentpéteri Erzsébet* az Országos Műszaki Múzeum főigazgatója bejelentette, hogy a végéhez közeledik az 50 éven át gyűjtött, 20000-nél is több, máig

funkcionáló, illetve már csak az irodalmakban, egyházi adatforrásokban fellelhető harang adatait tartalmazó, kézzel írott cédularendszer számítógépes megmentése, így az Öntödei Múzeumban a kutatók számára hozzáférhetővé válik ez a pótolhatatlan kulturális kincs.

Európa szerte ismert kampanológus kutatók tartottak előadásokat (a teljesség igénye nélkül: *dr. Patay Pál*, *Kurt Kramer*, *Mgr. J. Gembicky*, *dr. Benkő Elek*, *dr. Gombos Gyula*). A 18 előadást rövidített tartalmát bemutató kiadványt a résztvevők kézhez kapták.

A második nap estéjén orgonahangversenyen, a harmadik és negyedik napon, szakmai kiránduláson (Sárospatakon és környékén) vettek részt a hazai- és külföldi résztvevők.

Dr. Horn János

Átalakulás a hazai alumíniumiparban

2005. június 18-ával a MAL Rt. magába olvasztotta a mélyműveléses bauxitbányászati tevékenységet. A bányászati jogok átruházásával és a Bauxitbányászati Ágazat megalakításával átvette a Bakonyi Bauxitbánya tevékenységeinek nagy részét, és csaknem valamennyi dolgozóját. Az új ágazat vezetője – a MAL szervezeti felépítésének megfelelően – vezérigazgató-helyettesi beosztásban Kovacsics Árpád lett.

A Bakonyi Bauxitbánya Kft. tevékenységi körében maradtak bizonyos vagyonkezelési ill. a privatizációs szerződésében rögzített rekultivációs feladatok, melyeket néhány fős létszámmal és a MAL Bauxitbányászati Ágazatával együttműködve végez. A Bakonyi Bauxitbányát dr. Fazekas János igazgató vezeti.

További sikereket kívánunk mindkét szervezetnek és régi-új vezetőiknek!

A szerkesztőség

Újabb bauxitszállítási szerződés

Gyurcsány Ferenc miniszterelnök szerbia-montenegrói látogatása alkalmával 2005. május 26-án, a montenegrói kormány vendégházában, a magyar és a montenegrói miniszterelnökök jelenlétében, Tolnay Lajos a MAL Rt. elnök-vezérigazgatója és Véselin Grbovic a Niksici Bauxitbánya igazgatóságának elnöke 170 ezer tonna bauxit magyarországi importjáról írt alá szerződést.

www.ma.hu

PT

Leáll az inotai alumíniumkohó

Az 1952-ben üzembe helyezett inotai alumíniumkohót elsősorban az egyre növekvő villamosenergia-árak miatt 2006. január 1-jével leállítja a Mal Rt. Az áramköltség jelenleg már az alumínium termelési költségének felét teszi ki. A Mal Rt. Igazgatósága hosszas előkészítés után határozott így, mely során több kísérletet tett kedvezőbb energiaárak elérésére. A leállítás 320 dolgozó munkahelyét érinti.

A 176 db elektrolizáló kádat lebontják és a csarnokot más célra használják majd. Az alumínium félgvártmányok készítését a kohósítás megszüntetése nem érinti, azt vásárolt fém-mel folytatják, amihez 1,2 Mrd Ft-os beruházással létesítenek olvasztó kapacitást. 2010-ig a félgvártmány mennyiségét másfélszeresére kívánják növelni.

A kohósítás befejezése az ajkai timföldgyár termelésének mintegy 20 %-át érinti, de a felszabaduló mennyiség jelentős részét más piacokon értékesíteni tudják. Az inotai alumíniumkohó az utolsó a magyarországi alumíniumkohók sorában (Csepel 1935-1946, Tatabánya 1940-1991, Ajka 1943-1991, Inota 1952-2006).

Napló, Népszabadság 2005. 07. 01.

PT

Szakmai tanulmány

a Nemzeti Fejlesztési Terv természeti-erőforrás ágazati anyagához

A Magyar Bányászati Szövetség, a Miskolci Egyetem és a Bányászati Hivatal közösen elkészítette a Nemzeti Fejlesztési Terv javaslatához „Természeti erőforrások, ásványi nyersanyagok felhasználásának hatékony fejlesztési lehetőségei, energia- és környezetgazdálkodás” c. tanulmányt. Elkészítésében az aláíró dr. Kovács Ferenc egyetemi tanár, az MTA ren-

des tagján, Valaska József, a Magyar Bányászati Szövetség elnökén és dr. Esztó Péter, a Magyar Bányászati Hivatal elnökén kívül részt vett a dr. Bobok Elemér egyetemi tanár; MTA doktora, dr. Bóhm József egyetemi docens, a műszaki tudomány kandidátusa, dr. Buócz Zoltán egyetemi docens, a műszaki tudomány kandidátusa, dr. Csőke Barnabás egyetemi tanár, a műszaki tudomány kandidátusa, dr. Földessy János egyetemi docens, a földtudomány kandidátusa, dr. Lakatos István egyetemi tanár a MTA levelező tagja, dr. Gál István a műszaki tudomány kandidátusa a MBSZ elnökségének tagja, Nagy Sándor okl. bányamérnök a MBSZ elnökségének tagja és dr. Zoltay Ákos a MBSZ ügyvezető főtthkára.

A tanulmány teljes terjedelmében megtekinthető az OMBKE honlapján (www.ombkenet.hu), ill. letölthető onnan. Megjelentetését a BKL Bányászat következő számában tervezzük.

Szerkesztőség

A bányászat emlékezete Európa kulturális identitásában

A KULTÚRA 2000 program keretében az Európai Unió és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával Budapesten rendezte meg a soproni Központi Bányászati Múzeum a fenti című kiállítást.

Ezzel a kiállítással egy időben Angliában, Belgiumban, Franciaországban, Lengyelországban, Luxemburgban, Olaszországban és Romániában hasonló poszterkiállítás nyílt meg az adott ország nyelvén és angolul írt szövegmagyarázóval. A kiállítás célja annak a kulturális és társadalmi örökségnek az eltűnéstől való megóvása, amely a bányászat évszázadaiban kialakult, annak megakadályozása, hogy a korábban bányászattal foglalkozó régiók identitásukat veszítsék a bányászat megszűnésével.

A Közép-európai Kulturális Intézetben a 2005. május 9-én megnyitón Bircher Erzsébet a Központi Bányászati Múzeum igazgatója és Németh György a Központi Bányászati Múzeum Alapítvány Felügyelő Bizottság elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd Koncz Erika a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztérium helyettes államtitkára – akinek édesapja borsodi bányász volt – nyitotta meg a kiállítást.

A rendezvénysorozat a Magyar Tudományos Akadémián 2005. május 11-én folytatódott, ahol a „Bányászat: múlt és jövő” címen megtartott tudományos konferencia levezető elnöke Pantó György az MTA r. tagja, az MTA X. osztály elnöke volt. A konferencián elhangzott előadások:

Dr. Kapolyi László az MTA rendes tagja: *A bányászat, az energiapolitika és a globalizáció összefüggései*

Hatvani György a GKM helyettes államtitkára: *A magyar energiapolitika aktuális kérdései*

Dr. Vajda György az MTA rendes tagja: *Kitekintés az energetikába*

Dr. Kovács Ferenc az MTA rendes tagja: *Világtendenciák az ásványi nyersanyag termelésben*

Dr. Földessy János a Miskolci Egyetem tsz. egyetemi docense: *Ásványi kincseink és környezetünk. Konfliktusok és együttélés régióinkban*

Dr. Pápay József az MTA rendes tagja: *Kőolaj- földgáztermelés a XXI. században*

Dr. Esztó Péter a Magyar Bányászati Hivatal elnöke: *Kőolaj- földgázbányászati kutatások liberalizációja az EU csatlakozást követően*

A program folytatására és befejezésére 2005. május 13-án került sor a Közép-európai Kulturális Intézetben „Az európai bányászat épített örökségének sorsa: az újrahazsnosítás lehet-

séges formái” című konferencián. Az itt elhangzott előadások:

Ian Cowburn (Skócia) az EU programkoordinátora: *A bányászat örökségének hasznosítása Ny-Európában. A sikeres megoldások és előforduló hibák áttekintése*

Vácz Piroska a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal szakreferense: *Mi köze lehet az örökségvédelemnek az ipari műemlékekhez?*

Martényi Árpád a SZÉSZEK vezető főtanácsosa: *Az épített örökség védelme a szénbányászatban, a szerkezetátalakítás magyarországi tapasztalatai*

Gonda Tibor Pécs megyei jogú város alpolgármestere: *A bányászati örökség helye és szerepe Pécs városfejlesztési elképzeléseiben*

Dr. Kereki Ferenc a Pécsi Bányakapitányság vezetője: *A bányászat épített emlékeinek megőrzésével kapcsolatos hatósági feladatok*

Drótos László programkoordinátor: *A bányászat és a kohászat műemlékei az Európai Vaskultúra útján*

A három napos program alatt a Közép-európai Kulturális Intézetben minden délután bányász tárgyú szakmai filmek vetítésére került sor.

A tervek szerint a 24 tematikus táblából álló kiállítás anyaga a későbbiekben több nagyobb városban is kiállításra kerül. A szervezők keresik annak a lehetőségét, hogy az előadások nyomtatásban is megjelenjenek.

Külön elismerés és köszönet illeti meg a Központi Bányászati Múzeum dolgozóit a színvonalas kiállításért, a kiadott információs anyagokért és a szakmai programok zavartalan megrendezéséért.

Dr. Horn János

Bányászati-Kohászati-Földtani Konferencia Nagyváradon

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) 2005. március 31. és április 3. között immár hetedszer rendezte meg az egyre nagyobb érdeklődésnek örvendő (magyar nyelvű) Bányászati-Kohászati-Földtani Konferenciát. A Nagyváradon megrendezett konferenciának a Partiumi Keresztény Egyetem adott helyet.

A konferenciát, mint vendéglátó személyesen köszöntötte *Tőkés László* református püspök, aki kiemelte az utód-országokba szakadt magyar anyanyelvű szakemberek együttműködésének és a magyar szakmai nyelv ápolásának nemzetfenntartó fontosságát. A konferencia elnökségében helyet foglalt *dr. Tolnay Lajos*, az EMT-vel együttműködő OMBKE elnöke, aki szintén köszöntötte a konferencia résztvevőit.

A plenáris ülésen *dr. Kovács Ferenc* akadémikus, az OMBKE tiszteleti tagja tartott előadást „Az üvegházhatás és a globális felmelegedés kérdéséről”. (Az előadás szövege bővebb formában megjelent a BKL hasábjain).

Ezt követően a rendezvény 13 szekcióban folytatódott, ahol 108 előadás hangzott el, közöttük egyesületünk 32 tagja tartott előadást. Többek között *Hatala Pál*, a MÖSZ ügyvezetője ismertette az OMBKE honlapján is elérhető négy nyelvű Kohászati Értelmező Szótárt, *dr. Havelda Tamás* a föld alatti biztosító szerkezetek megfelelőségéről, *dr. Buócz Zoltán*, *dr. Böhm József*, *dr. Benke László*, *Benkovics István* és *Berta Zsolt* aktuális környezetvédelmi témákról tartottak előadást, míg *dr. Pataki Attila* azt fejtegette, hogy csillog-e még a „magyar ezüst”? Kohász tagjaink, *dr. Dúl Jenő*, *dr. Grega Oszkár*, *Simcsák Attila*, *Taszner Zoltán* és még sokan a kohászattal kapcsolatos kutatásaik eredményeit ismertették. Rendkívül megnyerő volt, hogy mind magyarországi, mind erdélyi részről igen sok fiatal szakember szerepelt előadással, és bátran ki lehet jelenteni,

hogy színvonalas előadásokkal. Úgy tűnik, hogy az EMT által évente megrendezésre kerülő konferencia egyúttal a doktoranduszok egyik fontos fórumává is válik.

A szervezők kiemelt figyelemmel fogadták a közel kétszáz résztvevő több mint harmadát kitevő OMBKE tagokat, így például több szekció vezetésével is őket bízták meg: *dr. Dúl Jenő*, *dr. Kovács Ferenc*, *dr. Gagy Pálffy András*, *Gács Zoltán*, *dr. Pataki Attila*, *Détári Anikó* és *Dávid Lóránt* vezettek egy-egy szekciót.

Az előadásokat megelőző napon *dr. Wanek Ferenc* professzor, az EMT Földtani Szakosztálya elnökének szakmai vezetésével a résztvevők a Nagyvárad környéki nevezetességekkel ismerkedhettek meg. Megtekintették a püspökfürdői és a tasnádfürdői természetvédelmi területet, az Albioarei-szorosban a bauxitbányászat maradványait, a magyarremetei református műemlék-templomot, Kapocsányban az ortodox műemlék-templomot, Kőrösmart kövületlelőhelyét és Tenkefürdőt. A szakmai alaposággal megszervezett kiránduláson számos új és érdekes ismeretet lehetett szerezni erről a vidékről.

A konferencia alkalmával az OMBKE vezetői (*dr. Tolnay Lajos* elnök, *dr. Vörös Árpád*, a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának vezetője, *dr. Gagy Pálffy András* ügyvezető igazgató) megbeszélést folytattak az EMT vezetőivel (*dr. Köllő Gábor*, az EMT elnöke, *dr. Wanek Ferenc*, a Földtani Szakosztály elnöke, *dr. Varga Béla* a Kohászati Szakosztály elnöke, *dr. Ambrus Zoltán* a Bányászati Szakosztály elnöke), melynek során áttekintették az OMBKE és az EMT közötti együttműködési megállapodás teljesülését.

A háromnapos rendezvény nemcsak szakmailag volt figyelemre méltó, hanem a hivatalos programokon kívüli személyes találkozók is emlékezetesek maradtak.

gpa

Budai László (1926–2005)

Jó egy hónapja látogattam meg utójára a beteg *Budai Lászlót*, amikor átadta a birtokában lévő, általa gyűjtött és válogatott szakmai anyagokat a Magyar Olajipari Múzeum Zsigmondy Vilmos Gyűjteménye részére. Akkor mondta, hogy még szeretné megélni a 80. születésnapját. Sajnos, ez már nem adatott meg, 2005. július 2-án, 79.

életének betöltése előtt pár nappal eltávozott. A búcsú, az elválás mindig fájdalmas dolog, különösen, ha örökre szól. Távozásával a „vizes szakma”, a Vízkutató és Fúró Vállalat (VIKUV) és az OMBKE olyan embert veszített el, akire mindig emlékezhetünk.

Sárváron született 1926. július 23-án, 1944-ben Szombathelyen érettségizett. 1945-ben először a sárvári Rába-híd építésén dolgozott segéd munkásként, majd keszonmunkás volt Budapesten, a Margit-híd újjáépítésénél. 1946-ban iratkozott be a Műegyetemre, és 1951-ben szerezte meg a diplomáját hídépítő tagozaton.

A fiatal mérnök a *Bányászati Kutató és Mélyfúró Nemzeti Vállalat* miskolci üzemében kezdte munkáját, ahol fúrómesterei képesítést is szerzett. A következő évben Budapestre helyezték, ahol a *Bánya- és Energiaügyi*, majd a *Nehézipari Minisztérium földtani főosztályán* kutatásvezető mérnökként valamennyi hazai kutatófúrás irányításával és ellenőrzésével volt megbízva. 1955-től az *Országos Földtani Főigazgatóságon* volt osztályvezető.

1957-ben megbízták a *Vízkutató- és Fúró Vállalat* (VIKUV) megszervezésével, melynek igazgatójává nevezték ki az 1958-ban történt megalakulásakor. Megteremtette a komplex vízkutatás szakágait a geológiai- geofizikai kutatástól a fejlett mélyfúrási technológiáig, különös tekintettel a nagymélységű hévíz-kutakra. Ütőképes vállalati szervezetet alakított ki, emelte a fúrómesterek és valamennyi dolgozó szakmai tudását és gondoskodott a szociális helyzetük javításáról. Mind a kis-, mind a nagymélységű fúróberendezés-állományt fejlesztette. Irányítása alatt a vállalat több külföldi munkán is dolgozott, így Mongóliában, Kínában, Líbiában, Jugoszláviában és Csehszlovákiában.

Budai László Iránban, Szíriában és Irakban bemutató fúrásokat és szakelőadásokat tartott, részt vett a sárvári termálvíz hasznosításában. Többszöri szemoperációi miatt 1976-ban nyugállományba vonult, de az OVH vízgazdálkodási szakértőjeként, ill. a VIKUV műszaki-gazdasági szaktanácsadójaként fáradhatatlan aktivitással tovább folytatta szakmai tevékenységét.

A vízügyi szolgálatban eltöltött eredményes munkáját számos kormány- és miniszteri kitüntetéssel ismerték el, továbbá megkapta a *Földtani Kutatás- és a Vízgazdálkodás Kiváló Dolgozója* címet. Tulajdonosa volt a *Csehszlovák- és a Mongol Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója* érmeknek is.

Fáradhatatlanul dolgozott a társadalmi és tudományos egyesületekben is. Az OMBKE Kőolaj- Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály Vízfúrási Helyi Szervezetének, továbbá a kezdeményezésére megalakult Zsigmondy Béla Klubnak éveken át volt az elnöke, tagja volt a Magyar Hidrológiai Társaság több szakosztályának. 1968-ban a VIKUV visegrád-lepencei telephelyén létrehozta a Zsigmondy Vilmos Emlékszobát. Az OMBKE *Zsigmondy Vilmos* (1977) és *Centenáriumi* (1992) *Emlékermekkel* ismerte el munkásságát, 1985-ben tiszteleti tagjává választotta.

Budai László aranydiplomás vízépítő mérnököt Sárváron, 2005. július 21-én kísérték utolsó útjára. Az utódl-vállalat nevében Bitay Endre vezérigazgató búcsúzott 18-án a volt kollégától, az iparágat kialakító vezetőtől. Az OMBKE koszorúját Csath Béla tiszteleti tag helyezte el.

Csath Béla

Fazola Henrik síremlék avatás

Észak-Magyarország bányászatának és vasiparának megalapítója *Fazola Henrik* 226 évig jeltelen sírban aludta örök álmát a Miskolchoz tartozó hajdani kistelephelyen, Hámor temetőjében. A helyiség neve mindent elárul múltjáról, amit ma már csak az egykori kamaraépület, a Kohászati Múzeum jelez.

A nyughatatlan alkotó, a kovácmester, a kutató, a bányász és gyáralapító, mikor teljes vagyonát veszítve elhunyt, vélhetően még nem sejtette, hogy tevékenysége olyan folyamatot indít el, mely a szomszédos csendes kereskedővárost a hazai ipar egyik fellegvárává, a környéket 150 évvel később „Sajó-völgyi Ruhr vidékké” alakítja. Sajnos, ez ma már inkább csak

nosztalgiára készítő emlék. A virágkor gazdagságában úgy látszik, senkinek nem jutottak eszébe az alapító érdemei.

2005. június 4-től egy sírkő bizonyítja, hogy a gazdasági nehézségek közepette sem felejtette el az utókor a térség vasiparának és bányászatának megalapítóját. A közadományokkal megvalósított síremléket Miskolc város polgármestere leplezte le, a Miskolci Rotary klub elnöke, a Kohászati Múzeum igazgatója és a BAZ Megyei Mérnöki Kamara elnöke mondott beszédet és bányászzenekar kísérete mellett helyezte el az emlékezés és tisztelet koszorúját.

Holló Csaba

(A hírt a *Mérnökújság* 2005. júliusi számából vettük át a szerkesztőség szíves engedelmével.)

Dr. Répási Gellért (1925–2005)

A Dunai Vasmű eddigi történetének egyik meghatározó egyénisége távozott 80 éves korában, 2005 május 26-án az élők sorából. *Dr. Répási Gellértnek* megadatott, hogy 1955-1985 között egy új vasgyár termelésének beindításában és továbbfejlesztésében – munkatársait is nagy teljesítményekre sarkallva –, kiemelkedőt alkothasson. Történt ez úgy, hogy nem is kohász, hanem orvos szeretett volna lenni.

Dr. Répási Gellért

A Sajó menti Körömben született 1925. május 15-én. A miskolci Fráter György Katolikus Gimnázium elvégzése után – hogy ösztöndíjat kaphasson – nem a vágyott orvosira, hanem a soproni egyetemre kohásznak iratkozott be. Az már nem véletlen, hogy a szakmát a *Diósgyőri Vasgyárban* kezdte művelni, de az talán véletlen is lehetett, hogy néhány év elteltével – a saját szerencséjére és mindannyiunk hasznára – az épülőfélben lévő akkori *Sztálin Vasműbe* került. Ebben a gyárban megfelelő lehetőség adódott az ambiciózus, fiatal szakember képességeinek kibontakoztatásához. Ő élt a lehetőséggel: célratörően, kellő eréllyel, rendkívüli áttekintéssel és sikeresen vezényelte közel 8 évig az acélmű és több mint 20 éven át a nagyvállalat műszaki fejlesztéseit, beruházásait és termelését.

Irányításával minden területen kiváló eredmények születtek.

Döntő személyes érdemei vannak abban, hogy 1972-re, a gyárépítés második ütemére tervbe vett létesítmények megépítése nélkül is, sikerült elérni a Nép gazdasági Tanács által megjelölt évi 1 millió tonnás acélgyártási és hengerlési kapacitást. Ezt a martinkemencék és az acélgyártási technológia többszöri átalakítása, valamint az egyemeleges hengerlésre alkalmas acéltuskók a saját szabadalma alapján történő gyártása tette lehetővé.

Nem felejthető személyes érdeme, hogy 1967-ben – amikor a világon a termelt acélnak mindössze 3%-át öntötték öntőgépeken – előrelátóan a folyamatos acéöntési technológia megvalósítása mellett foglalt állást. Ez a technológia, majd ennek a gyáron belüli többirányú továbbfejlesztése sok eredménnyel járt és mondhatjuk, hogy kb. 25 éven át a vasmű gazdaságosságának alapját képezte. A világot ezen a téren 20 évvel sikerült megelőznünk.

Műszaki igazgatóként törekedett a mű vertikális termelési összhangjának megteremtésére, s ez az egyes technológiák fejlesztéséhez adott impulzust. Ehhez felhasználta a külföldi, élenjáró technológiát alkalmazó üzemek tapasztalatait, a hazai szakintézetek és nem kismértékben a gyári kollektíva újító, alkotó tevékenységét is. A kapacitás nőtt, a ráfordítások csökkentek, nagyon sokat javult az anyagkihozatal, az energianyújtás 20 év alatt a felére csökkent. Nagyon is megérdemelt volt az *Allami Díj*, amivel 1980-ban öt munkatársával megosztva jutalmazták. Még aktív idejében kezdett üzemelni a konverteres acélmű, és épült fel a koksizoló III. blokkja is.

Munkája során folytonosan támaszkodott a tudomány és különösen az anyagtudományok eredményeire. Szorgalmazója és résztvevője is volt a vállalati kutatásnak sok új acélfajta – köztük a mikroötvözött, növelt folyáshatárú, jól hegeszthető acélok kifejlesztésének.

Tudományos tevékenységeként 1976-ban kandidátusi fokozatot szerzett, és 1982-ben elnyerte a műszaki tudományok doktora fokozatot is.

1964-1985 között a KGST Acél- és Ferroötvözet-gyártási Szekciójának elnöke volt, 1975-től a Magyar Tudományos Akadémia Tudományos Minősítő Bizottságában tevékenykedett és tanácskozási joggal részt vett a Műszaki Tudományok Osztályának munkájában is.

Nagy súlyt helyezett a tudományos eredmények gyakorlatba való átültetésére. Őt idézem: „A tudomány és műszaki fejlesztés eredményeinek technológiává alakítása az eredményesség elsőszámú feltétele. E nélkül a piaci igényekhez való alkalmazkodás, illetve a versenyképesség fenntartása csak illúzió. És ennek a folyamatnak a főszereplője az alkotó ember.”

Ez a hitvallás sikerének legfőbb titka is. Különleges érzékkel látta meg az egyes emberben rejlő lehetőségeket. Szerencsésen választotta meg a tehetséges, kellő felkészültségű és megfelelő szorgalmú munkatársakat. Tőlük maximális teljesítményt követelt, de ehhez – teljes bizalmával – biztosította az alkotó légkört is.

Kiaknázta a kohászok civil szervezetében az OMBKE-ben rejlő lehetőségeket is. Elindítója és támogatója volt annak a balatonszéplaki konferenciasorozatnak, melyen több mint 25 éven át a kohászat hazai és külföldi szakemberei cserélték ki tapasztalataikat, ismertették eredményeiket. Mindebből a vasgyárak sokat profitálhattak.

Eredményes munkásságát a már jelzett Állami Díjon kívül más kitüntetésekkel is elismerték. 1975, 1980 és 1985-ben a *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetésben részesült. Megkapta a *Szocialista Munkáért Érdemrendet* is. Egyesületünkben kifejtett munkájáért *Sóltz Vilmos* és *Wallner Aladár emlékérmeket* kapott.

1985-ben, 60 évesen ment nyugdíjba, de még 10 éven át, amíg egészsége engedte, munkatársai támaszkodhattak tanácsaira. Hosszasan betegeskedett, végül hirtelen távozott. Otthonában rosszul lett és a kórházban hat óra múlva megállt a megfáradt szív.

Egyesületünk tiszteleti tagját a Dunaferr Rt. saját halottjaként búcsúztattuk 2005. június 3-án, a dunaujvárosi temetőben. Sírján – a hozzátartozók és tisztelők koszorúi mellett – elhelyeztük a Dunaferr Rt., a Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés, valamint az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület koszorúit is.

Kedves Gellért, feleséged mellett nyugodjál békében! A vaskohász társadalom nevében mondunk Neked utolsó Jó szerencsét.

Dr. Takács István

Vocem Preco! Újabb keletű tévedések a selmeci hagyományok területén

SEMÁN ATTILA főmuzeológus (Központi Bányászati Múzeum, Sopron)

A szerző egy-egy jelképünk helytelen használatára ill. elnevezésére hívja fel a figyelmet. Mondanivalóját, álláspontját történelmi és nyelvészeti adatokkal támasztja alá.

Arany és ezüst gyíkok Selmecebánya címerében

Az utóbbi években ismét kedvelt ábrázolás lett a selmecebányai címer a gruben- és walden foltokon. Örülünk ennek, hiszen nagyon dicséretes, hogy a selmeci hagyományokra ilyen módon is emlékeznek az utódintézmények diákjai. Sajnálatos módon azonban, ezek a címerek nem teljesen hiteles színekben jelennek meg. A hímzett selmecebányai címerek lényeges eleme a két gyík, s ennek megfelelően ábrázolják is mindig őket. Színük azonban sárga és fehér, ami nem felel meg az eredeti ábrázolásnak. Hiszen a selmecebányai címer címertartói, melyek eredetileg sárkányok voltak, zöld színűek!¹ A sárga és fehér a heraldikában valójában nem is szín, és csak az arany és ezüst fémek helyettesítésére alkalmazható.²

További pontatlanság, hogy az utóbbi néhány évben a gyíkok helyett gyakran szalamandrát említenek. Ez több szempontból is valótlan. A gyíkok és szalamandrák legfeljebb a felületes szemlélők számára hasonlóak. A gyíkok azonban hullólk, a szalamandrák pedig kétélűek. Ebből adódóan a gyíkok sokkal mozgékonyabbak és alakjuk is sokkal karcsúbb. A történelmi forrásokban előforduló latin elnevezés mindig a lacerta, és soha nem fordul elő a salamandra. A szalamandrák nem felelnek meg az eredetmondában betöltött szerepüknek sem, hiszen a mély völgyek kis patakjaitól el sem távolodhatnak, s ennél fogva a hegyek teléreinek nyílásaiba sem bújhatnának bele. Színük a mi égővünkön csak fekete, vagy fekete alapon sárga foltos lehet. Az igaz ugyan, hogy a selmeci diákszokásokhoz több oldalról is kapcsolódnak a szalamandrák: 1. A bányász- illetve diákvonulás elnevezése a szalamander, a szalamandrák német nevére utal. 2. A középkori bestiáriumok szerint a szalamandrák lételeme a tűz és kedvelik is ezt az elemet, ezáltal kapcsolódnak a kohászathoz. 3. Az előbbiekhöz kapcsolódóan a mágiában a tűz szellemei a szalamandrák, s így módon a „garabonciás diák”-kal és a szabadkőművességgel is összefüggésbe hozhatók. A selmecebányai címerhez azonban még áttételesen sincsen köztük.

A selmecebányai címerpajzsot két oldalról tartó sárkányok első színes ábrázolása a selmeci jogkönyvben található (1. kép)³. (A képeket technikai okokból a cikk végén helyeztük el. – Szerk.) A – meglehetősen lompos formájú – sárkányok már itt alapvetően zöldek, csak a hasuk táján sárgások kicsit. Emellett egyforma színűek, színük különbözősége tehát fel sem merülhet, és arany

vagy ezüst színekről szó sincs, pedig ezen a címerképen a fémeket valódi fémszínnel adták vissza. A Szent Katalin templom kapuja fölött látható 1555-ös falfestményen a sárkányok színe szürkés színű. Ez az egyetlen eset, mikor hiteles ábrázoláson a két sárkány színe a zöldtől eltérő, ez azonban a jelenlegi fakult színre vonatkozik, a festmény eredeti színe lehetett halványzöld is. Az még így is bizonyos, hogy ismét egyforma- és nem fémszínűek. A későbbiekben a címertartók gyíkká alakultak, s amikor 1788-ban a selmecebányai címert egyesítették a bélabányaival, bekerültek a címerpajzsba. Helyenként persze ezután is ábrázolták a szűkebb értelemben vett selmecebányai címert, s ezeken a gyíkok pajzsán kívül maradtak. Az állatalakok azonban akár sárkány, akár gyík formájúak, és akár a pajzsán kívül vagy belül helyezkednek el, mindig zöldek. Így egy 1834-ből származó selmecebányai céltáblán is jól láthatóan zöld színűek (2. kép)⁴. Ilyen formában rögzültek a 19. század második felének magyar nyelvű selmec-kultuszában is. Olyannyira, hogy a „Selmeci” előnevű Pöschl Ede selmeci professzor 1887-ben adományozott címerében is zöldek a gyíkok⁵. Itt, a közrefogott várral egyetemben, egyértelműen Selmecebánya városára utalnak a heraldika eszközével. A zöld gyíkok továbbra is szerepeltek a város címerében 1959-ig, amikor is Selmecebánya visszatért az 1275-ös pecsétről ismert legrégebbi címeréhez. A legrégebbi címerábrázoláson ugyanis még nem találhatók meg a sárkányok.

A heraldikai jobboldalon arany, másik oldalon ezüst gyíkot mutató címerváltozat heraldikailag hamis, nagy valószínűséggel a 18. századtól ismert mondára alapozódik. De a monda is csak aranyos, ezüstös hátú gyíkokról tud⁶, s ezek a telérek repedéseiből bújnak elő. A heraldika azonban tudomány, sőt meglehetősen kötött elemekkel dolgozó tudomány. Egy címet leírni is csak speciális kifejezésekkel lehet, hiszen ha mindent körül kellene írni, nagyon is hosszú lenne a leírás. Mindez teljesen kézenfekvő, hiszen országokat, csoportokat, személyeket jelölő címerekről, azaz jelképes ábrákról van szó, melyeknek pontos jelentése és ábrázolása nagyon fontos. Így önkényes változtatások egyáltalán nem fogadhatók el. A hamis címerváltozatot először egy Prizbramban 1971-ben kiadott népszerűsítő munkában találjuk meg^{7,8}. Ennek szerzője cseh nemzetiségű, s bizonyára nem volt eléggé tisztában a régi magyarországi címerekkel. Pedig a tudományos szlovák szakirodalom is

ragaszkodott az eredeti leírásokhoz és ábrázolásokhoz⁹. Azóta sem tudunk róla, hogy elfogadta volna ezt az önkényes változtatást.

Megtévesztő a hamis változat, hiszen tetszetős, és érthetően nagyon jól beleillett az arany és ezüst bányászatát egyaránt művelő bányászok szemléletébe. Ezért történhetett, hogy a hodrusi bányászok 1992-ben, készítettek egy hagyományőrző zászlót, mely szintén az arany-ezüst gyíkokat mutatja be. Ezen a jobboldali (heraldikai értelemben) gyík vagy sárkány arany a baloldali ezüst. Hozzájárulhatott a téves színek, valójában fémek (heraldikai értelemben a zöld máz helyett arany és ezüst fémek) elterjedéshez az is, hogy Selmecebánya jelenleg a legrégebb címerváltozatát használja (3. kép), melyen a címertartó sárkányok vagy gyíkok nem szerepelnek. Nem látható tehát lépten-nyomon a gyíkokat helyesen ábrázoló színes címerváltozat. Magyarországon először – nyilvánvalóan jóhiszeműen – Benke István népszerűsítette Schenk színes kiadványa alapján ezt a hibás változatot¹⁰. Schenk tévedése azért is lehetett ilyen nagy hatású, mert – a már említett, és a selmeci hagyományokból jól ismert – monda is aranyos hátú gyíkokat említ. A selmeci eredetmondát pedig a gyíkokkal – nagyon helyénvalóan – sok hallgató ismeri. Ezek után a kétségtelenül dekoratív, bár hamis címervariáció érthetően gyorsan terjedt a korszokon, gruben- és waldenfolton. Minthogy azonban nem felel meg a történelmileg kialakult valódi selmeci címer színeinek, ezek az ábrázolások, sajnos, mind helytelenek.

Pickhammer

Nagyon meglepődtem, mikor először hallottam a miskolci hallgatóktól ezt a német (vagy angol?) eredetű kifejezést a keresztezett bányászékből és kalapácsból álló bányász jelképünkre alkalmazni. Ismerős ugyan az elnevezés, csakhogy a magyar bányász ezt egészen más szerszámra használja. Bár a német szótár (*Halász Előd: Német-magyar szótár*, Budapest, 1967.) a Pickhammer szó jelentéseként a „csákánykalapács” szót adja meg, valójában a bányászok a sűrített levegő meghajtású fejtőkalapácsot nevezték így. Nem lehetetlen, hogy valamilyen összefüggés van az angol bányásznyelvel is ebben a tekintetben, mert a pickhammer angol szóként is szintén a fejtőkalapács megfelelője (*Ország Mihály: Angol nagyszótár*, Budapest, 1960). A Mecseki zsargonyszótár nagyon helyesen „pikhámmar” kiejtéssel der Pickhammer fejtőkalapács jelentéssel hozza ezt a bányászati kifejezést¹¹. Ennek szóanyag-gyűjteménye még a ténylegesen használt, hagyományos bányásznyelvet rögzíti, s természetesen nem tud a pickhammer ék-kalapács értelmezéséről. Ha valamilyen okból idegen nyelven kívánjuk megnevezni a bányászjelvényt, erre németben a „Schlägel und Eisen” az állandósult kifejezés, míg az angolban a „Pick and hammer” a megfelelője. Ez utóbbi – a hangsort tekintve – nem áll messze a „pickhammer”-tól, mégsem cserélhető fel azzal.

A kifejezést gondolom a „Majd ha a földi műszak” című bányásznótánk – melyet méltóképp szeretnek éne-

kelni bányász dolgozók és hallgatók egyaránt – sok-sok éneklése tehetné népszerűvé a miskolci hallgatók között:

„Majd ha a földi műszak végképpen lejár,
pickhammerrel kopogunk a menny kapuján...”

Egy miskolci kiadvány szerint a nóta Miskolcra terjedt el a '70-es évek második felében¹². Ez úgy vélem teljesen korrekt vélekedés, és egyben utal annak viszonylag új mivoltára is. Ez pedig egyértelműen a helyes német, illetve angol elnevezés mellett szól. A 20. század közepe táján, szénbányász környezetben keletkezett nóta érthetően az akkor legelterjedtebben használt szerszámot, a fejtőkalapácsot helyezte a középpontba. A bányászékre és kalapácsra nem is gondolhatott a munkás, hiszen ezeket a szerszámokat egyáltalán nem használták már!¹³

A hibás elnevezés egyébként csak néhány évvel ezelőtt keletkezett a miskolci hallgatók (bányamérnököktől a bölcsészekig) körében, de azután gyorsan terjedt, s ma már a soproni, dunaújvárosi stb. hallgatók is használják. A bányamérnökök közép-korosztálya azonban még egyáltalán nem ismeri a pickhammer kifejezés hibás bányászjelvény értelmezését. Úgy gondoljuk, a történelmileg kialakult speciális bányász kifejezések értelmét nem szabad önkényesen ma sem megváltoztatnunk – különösen nem egy több száz éves jelkép nevét.

HIVATKOZÁSOK

1. *Szemán Attila*: Selmecebánya címerének fejlődése, Levéltári Szemle 47. (1997) 4.sz. 11-24. p.
2. Ez a gyakorlat a heraldikában csakis praktikus okok miatt tekinthető bevett szokásnak. Az arany és ezüst fém színű ábrázolása ugyanis sokszor nagyon drága volt.
3. A Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében található ltsz.: 61.53.C. Fotó: Dabasi András
4. A Szlovák Bányászati Múzeum (Slovenské Banské Múzeum) gyűjteményében ltsz.: inv. UH – 2324
5. *Szemán Attila*: A dualizmus korában adományozott címerek bányászati és kohászati vonatkozásai in: Péch Antal (1822-1895) és kora Miskolc-Rudabánya 1997. 181.p.
6. *Faller Jenő*: Bányászati vonatkozású magyar város címerek Bányászati és Kohászati Lapok 75/1942. 486. p.
7. *Majer Jirží – Čáka, Jan*: Technika eeských a slovenských dolu v prubehu dejin Příbram, 1971. 7.p.
8. *Čáka J.-Schenk J.*: Bergstädte in der Tscheslowakei, heraldischen Bildern I. rész Příbram, é.n. (1980-as évek).
9. *Novák, Jozef*: Slovenské mestské a obecne erby Bratislava, 1972. 91-94. p. (a későbbi szerzők ma is rá hivatkoznak)
10. *Benke István*: Bányaváros címerek Minikönyv sorozat Miskolc, 1992. 22-23. p.
11. *Sík Lajos*: Mecseki zsargonyszótár, Nyelverteremtő bányászok II. Pécs, 2000. (szerk. Szirtes Béla) 35. p.
12. Daloskönyv 1998. „Vivát bölcsész” Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar 67. p.
13. Olyannyira nem, hogy sok esetben a bányászjelvény két, mindkét végén tompa vasú kalapács ábrázolását jelentette.